

Artikel 10

Skyldighet att iakttä sekretess

Alla upplysningar som lämnats enligt detta protokoll skall, oavsett form, vara konfidentiella. De skall omfattas av sekretess och åtnjuta det skydd som gäller samma slags upplysningar enligt de tillämpliga lagarna hos den avtalsslutande part som mottagit upplysningarna, och enligt motsvarande bestämmelser tillämpliga på gemenskapens myndigheter.

Artikel 11

Användning av upplysningar

1. Upplysningar som erhållits skall användas enbart för detta protokolls syften. De får användas av varje avtalsslutande part för annat ändamål endast efter skriftligt medgivande av den administrativa myndighet som lämnat uppgifterna och med de förbehåll som denna kan ha uppställt. Dessa bestämmelser är inte tillämpliga på upplysningar som avser brott rörande narkotika eller psykotropa ämnen. Sådana upplysningar får meddelas andra myndigheter som är direkt verksamma i narkotikabekämpning.
2. Punkt 1 skall inte hindra användningen av upplysningar i rättsliga eller administrativa förfaranden som inleds därefter med anledning av att tullagstiftningen överträtts.
3. De avtalsslutande parterna får vid registrering av bevis, rapporter och vittnesmål och i förfaranden som inletts inför domstol använda som bevis upplysningar som de erhållit och handlingar som de tagit del av i enlighet med bestämmelserna i detta protokoll.

Artikel 12

Sakkunniga och vittnen

En tjänsteman vid en anmodad myndighet får bemyndigas att, inom ramen för detta bemyndigande, inställa sig som sakkunnig eller vittne vid ett rättsligt eller administrativt förfarande rörande ärenden som omfattas av detta protokoll inom en annan avtalsslutande parts jurisdiktion. Tjänstemannen får också förete sådana föremål eller handlingar, eller bestyrkta kopior därav, som kan behövas vid dessa förfaranden. Av framställningen om inställelse skall klart framgå i vilket ärende och i vilken egenskap tjänstemannen skall höras.

Artikel 13

Kostnader för bistånd

De avtalsslutande parterna skall avstå från att kräva ersättning av varandra för kostnader som föranletts av tillämpningen av detta protokoll utom, när så är skäligt, för ersättning till sakkunniga och vittnen samt till tolkar och översättare som inte är anställd i offentlig tjänst.

Artikel 14
Genomförande

1. Tillämpningen av detta protokoll skall anförtros åt, å ena sidan, de centrala tullmyndigheterna i EFTA-staterna och, å andra sidan, de behöriga enheterna inom EG-kommissionen och, där så är lämpligt, tullmyndigheterna i EG-medlemsstater. Dessa skall fatta beslut om alla praktiska åtgärder och arrangemang som är nödvändiga för protokollets tillämpning och härvid ta hänsyn till regler om dataskydd. De kan föreslå för behöriga organ att vidta de ändringar i detta protokoll som de anser bör göras.

2. De avtalsslutande parterna skall överlämna till varandra förteckningar över de myndigheter som bemyndigats att vara kontaktorgan för den praktiska tillämpningen av detta protokoll.

Vad gäller ärenden som ligger inom gemenskapens behörighet skall i detta avseende vederbörlig hänsyn tas till särskilda situationer som, på grund av sin brådskande natur eller det faktum att endast två länder är berörda av en framställning eller ett informationsutbyte, kan erfordra direktkontakter mellan behöriga myndigheter i EFTA-staterna och EG-medlemsstaterna för handläggning av framställningar eller utbyte av upplysningar. Denna information skall kompletteras av förteckningar, som vid behov skall revideras, över tjänstemän vid de myndigheter som är ansvariga för att förhindra, utreda och bekämpa överträdelse av tullagstiftningen.

Därutöver skall de avtalsslutande parterna, för att säkerställa maximal effektivitet vid tillämpningen av detta protokoll, vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de enheter som är ansvariga för smugglingsbekämpning etablerar direkta personliga kontakter, där så är lämpligt även på lokal myndighetsnivå, för att underlätta utbyte av upplysningar och handläggning av framställningar.

3. De avtalsslutande parterna skall rådgöra med varandra och därefter informera varandra om de detaljerade tillämpningsföreskrifter som antas i enlighet med bestämmelserna i denna artikel.

Artikel 15
Protokollets kompletterande karaktär

1. Detta protokoll skall komplettera och inte hindra tillämpningen av andra avtal om ömsesidigt bistånd som har slutits eller kan komma att slutas mellan EG-medlemsstater och EFTA-stater såväl som mellan EFTA-stater. Det skall ej heller utesluta ett mera vittgående ömsesidigt bistånd som lämnas med stöd av sådana avtal.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 11, påverkar dessa avtal inte de EG-bestämmelser som reglerar utbyte mellan EG-kommissionens behöriga enheter och medlemsstaternas tullmyndigheter av sådana upplysningar i samband med tullärenden som kan vara av intresse för EG.

PROTOKOLL 12
OM AVTAL MED TREDJE LÄNDER OM BEDÖMNING AV ÖVERENSSTÄMMELSE

Förhandlingar om avtal med tredje länder om ömsesidigt erkännande av bedömning av överensstämmelse för varor för vilka användning av ett märke finns föreskrivet i EG-lagstiftningen skall föras på initiativ av gemenskapen. Gemenskapen skall förhandla med utgångspunkt från att berörda tredje länder kommer att sluta parallella avtal med EFTA-staterna om ömsesidigt erkännande motsvarande de avtal som skall slutas med gemenskapen. De avtalslutande parterna skall samarbeta i enlighet med de allmänna informations- och konsultationsförfaranden som anges i EES-avtalet. Om en skillnad skulle uppkomma i relationerna med tredje länder, skall skillnaden behandlas i enlighet med tillämpliga bestämmelser i EES-avtalet.

**PROTOKOLL 13
OM ICKE-TILLÄMPLIGHETEN AV ANTIDUMPNINGÅTGÄRDER OCH
UTJÄMNINGSTULLAR**

Tillämpningen av artikel 26 i avtalet är begränsad till de områden som omfattas av avtalets bestämmelser och inom vilka gemenskapsrättsakterna fullständigt har integrerats med avtalet.

Såvida inte de avtalsslutande parterna enas om andra lösningar, utgör tillämpningen av denna artikel inte heller något hinder för åtgärder som vidtas av de avtalsslutande parterna för att förhindra försök att kringgå följande åtgärder riktade mot tredje land:

- antidumpningsåtgärder,
- utjämningsstullar,
- åtgärder mot otillåtet handelsbruk som kan tillskrivas tredje land.

SÖ 1993:24

**PROTOKOLL 14
OM HANDEL MED KOL OCH STÅL**

Artikel 1

Detta protokoll är tillämpligt på de produkter som omfattas av de bilaterala frihandelsavtal (härefter kallade "frihandelsavtalen") som har träffats mellan Europeiska kol- och stålgemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och de individuella EFTA-staterna å den andra, eller i förekommande fall mellan medlemsstaterna i Europeiska kol- och stålgemenskapen och respektive EFTA-stater.

Artikel 2

1. Om inte annat följer av detta protokoll, påverkas inte frihandelsavtalen. Om inte frihandelsavtalen är tillämpliga, gäller bestämmelserna i detta avtal. Vid fortsatt tillämpning av de materiella bestämmelserna i frihandelsavtalen skall också de institutionella bestämmelserna i avtalen vara tillämpliga.

2. Kvantitativa restriktioner i fråga om export eller åtgärder med motsvarande verkan, tullavgifter samt avgifter med motsvarande verkan och som är tillämpliga på handeln inom EES skall avskaffas.

Artikel 3

De avtalsslutande parterna skall inte införa restriktioner eller administrativa och tekniska föreskrifter som i handeln mellan de avtalsslutande parterna kan utgöra hinder för fri rörlighet för de produkter som omfattas av detta protokoll.

Artikel 4

Protokoll 25 innehåller de materiella konkurrensregler som är tillämpliga på företag och som avser de produkter som omfattas av detta protokoll. Härledd lagstiftning återfinns i protokoll 21 och bilaga XIV.

Artikel 5

De avtalsslutande parterna skall iakta reglerna för stöd till stålindustrin. De erkänner särskilt relevansen och tillämpligheten av de gemenskapsregler om stöd till stålindustrin som anges i kommissionens beslut 322/89/EKSG, som upphör att gälla den 31 december 1991. De avtalsslutande parterna utfäster sig att vid ikraftträdandet av EES-avtalet införliva nya gemenskapsregler om stöd till stålindustrin med avtalet, förutsatt att dessa i huvudsak är likartade med reglerna i nyss nämnda rättsakt.

Artikel 6

1. De avtalsslutande parterna skall utbyta information om marknader. Efta-staterna skall på allt sätt verka för att stålproducenter, konsumenter och återförsäljare tillhandahåller sådan information.
2. EFTA-staterna skall på allt sätt verka för att de stålproducerande företagen inom dessas territorier medverkar vid de årliga investeringsundersökningar som avses i artikel 15 i kommissionens beslut 3302/81/EKSG av den 18 november 1981. De avtalsslutande parterna skall, med beaktande av skyldigheten att skydda affärshemligheter, utbyta information om större investerings- eller desinvesteringsprojekt.
3. Alla frågor som rör informationsutbyte mellan de avtalsslutande parterna skall omfattas av de allmänna institutionella bestämmelserna i detta avtal.

Artikel 7

De avtalsslutande parterna konstaterar att de ursprungsregler som anges i protokoll 3 till frihandelsavtalen mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och enskilda EFTA-stater ersätts av protokoll 4 i detta avtal.

PROTOKOLL 15
OM ÖVERGÅNGSPERIODER FÖR FRI RÖRLIGHET FÖR PERSONER (SCHWEIZ OCH
LIECHTENSTEIN)

Artikel 1

Bestämmelserna i avtalet och dess bilagor i fråga om fri rörlighet för personer mellan EG-medlemsstaterna och EFTA-staterna skall tillämpas om inte annat följer av de övergångsbestämmelser som anges i detta protokoll.

Artikel 2

1. Utan hinder av bestämmelserna i artikel 4 kan Schweiz, å ena sidan, och EG-medlemsstater och andra EFTA-stater, å andra sidan, till den 1 januari 1998 behålla bestämmelser i nationell lagstiftning som kräver förhandsgodkännande för att medborgare i EG-medlemsstater och i andra EFTA-stater respektive schweiziska medborgare skall beviljas tillstånd till inresa, bosättning och anställning.

2. Schweiz får till den 1 januari 1998 behålla kvantitativa begränsningar för ny bosättning och säsongsarbete i fråga om medborgare i EG-medlemsstater och andra EFTA-stater. Dessa kvantitativa begränsningar kommer att gradvis minskas fram till och med slutet av övergångsperioden.

Artikel 3

1. Utan hinder av bestämmelserna i punkt 3 får Schweiz till den 1 januari 1998 behålla bestämmelser i nationell lagstiftning som begränsar säsongsarbetarnas yrkesmässiga och geografiska rörlighet, däri inbegripet kravet att sådana arbetare under minst tre månader skall lämna schweiziskt territorium vid utgången av deras tidsbegränsade tillstånd. Från och med den 1 januari 1993 kommer tidsbegränsade tillstånd att förnyas automatiskt för säsongsarbetare som har ett kontrakt för säsongsarbete, då de återvänder till schweiziskt territorium.

2. Artiklarna 10 — 12 i förordning (EEG) nr 1612/68 så som den upptas i punkt 2 i bilaga 5 till avtalet skall tillämpas i Schweiz i fråga om säsongsarbetare från och med den 1 januari 1997.

3. Från och med den 1 januari 1993 och utan hinder av bestämmelserna i artikel 2 i detta protokoll skall bestämmelserna i artikel 28 i avtalet och bilaga 5 till detta tillämpas på säsongsarbetare i Schweiz, förutsatt att dessa arbetare har fullgjort 30 månaders säsongsarbete inom schweiziskt territorium under en föregående referensperiod som omfattar fyra på varandra följande år.

Artikel 4

Schweiz får till angivna tidpunkter bibehålla följande bestämmelser i nationell lagstiftning:

- Till den 1 januari 1996, bestämmelser som kräver att en arbetstagare som är anställd inom schweiziskt territorium och är bosatt inom en annan stats territorium (gränsarbetare) varje dag skall återvända till det territorium där han är bosatt.
- Till den 1 januari 1998, bestämmelser som kräver att en arbetstagare som är anställd inom schweiziskt territorium och är bosatt inom en annan stats territorium (gränsarbetare) varje vecka skall återvända till det territorium där han är bosatt.
- Till den 1 januari 1997, bestämmelser om begränsningar för anställning av gränsarbetare inom angivna gränzoner.
- Till den 1 januari 1995, bestämmelser om krav på förhandstillstånd för att gränsarbetare skall kunna ta anställning i Schweiz.

Artikel 5

1. Liechtenstein, å ena sidan, och EG-medlemsstater och andra EFTA-stater, å andra sidan, får till den 1 januari 1998 bibehålla bestämmelser i nationell lagstiftning som kräver förhandsgodkännande för att medborgare i EG-medlemsstater och i andra EFTA-stater respektive liechtensteinska medborgare skall beviljas tillstånd till inresa, bosättning och anställning.
2. Liechtenstein kan till den 1 januari 1998 behålla kvantitativa begränsningar för ny bosättning, säsongarbete och gränsarbete i fråga om medborgare i EG-medlemsstater och andra EFTA-stater. Dessa kvantitativa begränsningar kommer att gradvis minskas.

Artikel 6

1. Liechtenstein får till den 1 januari 1998 bibehålla bestämmelser i nationell lagstiftning som begränsar säsongarbetarnas yrkesmässiga rörlighet, däri inbegripet kravet att sådana arbetare under minst tre månader skall lämna Liechtensteins territorium vid utgången av deras tidsbegränsade tillstånd. Från och med den 1 januari 1993 kommer tidsbegränsade tillstånd att förnyas automatiskt för säsongarbetare som har ett kontrakt för säsongarbete, då de återvänder till Liechtensteins territorium.
2. Artiklarna 10—12 i förordning (EEG) nr 1612/68 så som den är upptagen i punkt 2 i bilaga 5 till avtalet skall tillämpas i Liechtenstein i fråga om uppehållstillstånd från och med den 1 januari 1995 och i fråga om säsongarbetare från och med den 1 januari 1997.
3. De bestämmelser som avses i punkt 2 skall även gälla medlemmar av en egenföretagares familj inom Liechtensteins territorium.

Artikel 7

Liechtenstein får till angivna tidpunkter behålla följande bestämmelser i nationell lagstiftning:

- Till den 1 januari 1998, bestämmelser som kräver att en arbetstagare som är anställd inom Liechtensteins territorium och är bosatt inom en annan stats territorium (gränsarbetare) varje dag skall återvända till det territorium där han är bosatt.
- Till den 1 januari 1998, bestämmelser om begränsningar av yrkesmässig rörlighet och tillträde till yrken för alla arbetstagarkategorier.
- Till den 1 januari 1995, bestämmelser om begränsningar för tillträde till yrkesmässiga verksamheter för egenföretagare som är bosatta inom Liechtensteins territorium. Sådana begränsningar får bibehållas till den 1 januari 1997 för egenföretagare som är bosatta utanför Liechtensteins territorium.

Artikel 8

1. Förutom de begränsningar som avses i artikel 2 — 7 skall Schweiz och Liechtenstein från och med dagen för undertecknandet av avtalet inte införa några nya restriktiva åtgärder i fråga om arbetstagares och egenföretagares inresa, anställning och bosättning.
2. Schweiz och Liechtenstein skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att medborgare i EG-medlemsstater och i andra EFTA-stater under övergångsperioderna skall ha lika möjligheter att påbörja en tillgänglig anställning inom Schweiz och Liechtensteins territorium som medborgare i Schweiz respektive Liechtenstein.

Artikel 9

1. Med början den 1 januari 1996 skall de avtalsslutande parterna granska resultaten av tillämpningen av de övergångsperioder som anges i artikel 2—4. Då denna granskning har avslutats kan de avtalsslutande parterna på grundval av nya uppgifter och i syfte att förkorta övergångsperioden föreslå bestämmelser som syftar till en justering av övergångsperioderna.
2. Vid slutet av den övergångsperiod som gäller Liechtenstein skall de avtalsslutande parterna gemensamt utvärdera övergångsåtgärderna, med vederbörligt beaktande av Liechtensteins speciella geografiska läge.

Artikel 10

Under övergångsperioderna skall befintliga bilaterala avtal fortsätta att gälla, såvida inte detta avtal innehåller bestämmelser som är mer fördelaktiga för medborgarna i EG-medlemsstaterna och i EFTA-staterna.

Artikel 11

I detta protokoll skall uttrycken *säsongsarbetare* och *gränsarbetare* ha samma innebörd som enligt Schweiz respektive Liechtensteins nationella lagstiftning vid tiden för undertecknandet av avtalet.

PROTOKOLL 16
**OM ÅTGÄRDER PÅ DEN SOCIALA TRYGGHETENS OMRÅDE AVSEENDE ÖVER-
GÅNGSPERIODER FÖR FRI RÖRLIGHET FÖR PERSONER (SCHWEIZ OCH
LIECHTENSTEIN)**

Artikel 1

För tillämpningen av detta protokoll och förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet på arbetstagare och egenföretagare samt deras familjemedlemmar som flyttar inom gemenskapen (EGT L 149, 5.7.1971, s. 416) skall, beträffande Schweiz och Liechtenstein, med *säsongsarbetare* avses varje arbetstagare som är medborgare i en EG-medlemsstat eller i en annan EFTA-stat och som innehar ett säsongstillstånd i den mening som avses i den schweiziska respektive den liechtensteinska lagstiftningen för en längsta period om nio månader.

Artikel 2

Under tillståndets giltighetsperiod skall säsongsarbetaren ha rätt till arbetslöshetsförmåner enligt schweizisk respektive liechtensteinsk lagstiftning på samma villkor som schweiziska respektive liechtensteinska medborgare och enligt bestämmelserna i förordning (EEG) nr 1408/71.

Artikel 3

En del av avgifterna till arbetslöshetsförsäkring som har erlagts av säsongsarbetarna skall återbetalas av Schweiz respektive Liechtenstein till dessa arbetstagares bosättningsstater enligt följande förfarande:

- a) För varje stat skall det totala avgiftsbeloppet fastställas i förhållande till antalet säsongsarbetare som är medborgare i denna stat och närvarande i Schweiz respektive Liechtenstein vid utgången av augusti månad, till säsongens genom-snittslängd, till lönerna och till avgiftssatserna till schweizisk respektive liechtensteinsk arbetslöshetsförsäkring (arbetsgivares och arbetstagares andel).
- b) Det belopp som skall återbetalas till varje stat skall motsvara 50 procent av det totala avgiftsbeloppet, beräknat enligt a.
- c) Återbetalning skall endast ske om det totala antalet säsongsarbetare som är bosatta i den berörda staten under räkenskapsperioden över-stiger 500 avseende Schweiz eller 50 avseende Liechtenstein.

Artikel 4

Bestämmelserna om återbetalning av avgifter till arbetslöshetsförsäkring som ingår i de konventioner om arbetslöshetsförsäkring som Schweiz slutit med Frankrike (konvention den 14 december 1978), med Italien (konvention den 12 december 1978), med Förbundsrepubliken Tyskland (konvention den 17 november 1982), med Österrike (konvention den 14 december 1978) och med Furstendömet Liechtenstein (konvention den 15 januari 1979), skall fortsätta att gälla under övergångsperioderna.

Artikel 5

Giltigheten av detta protokoll skall begränsas till längden av de övergångsperioder som anges i protokoll 15.

**PROTOKOLL 17
ANGÅENDE ARTIKEL 34**

1. Artikel 34 i avtalet skall inte hindra avtalsparterna från att anta lagstiftning eller genomföra åtgärder som avser ett tredje lands tillträde till deras marknader.

All lagstiftning inom ett område som regleras av avtalet skall behandlas enligt det förfarande som anges i avtalet och avtalsparterna skall sträva efter att utarbeta motsvarande EES-regler.

I alla andra fall skall avtalsparterna underrätta Gemensamma EES-kommittén om sina åtgärder och, om det behövs, sträva efter att anta bestämmelser som garanterar att åtgärderna inte kringgås via de andra avtalsparternas territorium.

Om överenskommelse inte kan träffas om sådana regler eller bestämmelser, får den berörda avtalsparten vidta de åtgärder som behövs för att hindra ett kringgående.

2. Vid bestämningen av vem som innehar rättigheter som grundas på artikel 34, skall avsnitt I i Allmänna handlingsprogrammet för upphävande av begränsningar i etableringsfriheten (EGT nr 2, 15.1.1962 s. 36/62) tillämpas med samma rättsliga verkan som inom gemenskapen.

PROTOKOLL 18
OM INTERNA FÖRFARANDE FÖR GENOMFÖRANDE AV ARTIKEL 43

De förfaranden som inom gemenskapen skall iakttas för tillämpning av artikel 43 i avtalet anges i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen.

Vad beträffar EFTA-staterna återfinns förfarandena i avtalet om EFTA-staternas ständiga kommitté och omfattar följande punkter:

En EFTA-stat som avser att vidta åtgärder enligt artikel 43 i avtalet skall i god tid underrätta EFTA-staternas ständiga kommitté om detta.

I ärenden av hemlig eller brådskande karaktär skall dock de andra EFTA-staterna och EFTA-staternas ständiga kommitté underrättas senast vid tidpunkten för åtgärdernas ikraftträdande.

EFTA-staternas ständiga kommitté skall undersöka situationen och avge ett yttrande beträffande införandet av åtgärderna. Kommittén skall följa utvecklingen och får när som helst genom majoritetsbeslut utfärda rekommendationer om ändring, tillfälligt upphävande eller avskaffande av de införda åtgärderna eller om åtgärder för att biträda den berörda EFTA-staten så att den kan övervinna sina svårigheter.

SÖ 1993:24

**PROTOKOLL 19
OM SJÖFART**

De avtalsslutande parterna skall inte sinsemellan tillämpa de åtgärder som avses i rådets förordningar (EEG) nr 4057/86 (EGT L 378, 31.12.1986, s. 14) och (EEG) nr 4058/86 (EGT L 378, 31.12.1986, s. 21) och rådets beslut nr 83/573/EEG (EGT L 332, 28.11.1983, s. 37) eller andra liknande åtgärder förutsatt att de regler angående sjöfart som är upptagna i avtalet genomförs i sin helhet.

De avtalsslutande parterna skall samordna sitt handlande och sina åtgärder gentemot tredje land och tredje lands-företag på sjöfartsområdet i enlighet med följande bestämmelser.

1. Om en avtalsslutande part beslutar att övervaka vissa tredje länders verksamhet inom lastsjöfarten skall den informera Gemensamma EES-kommittén och ha rätt att föreslå andra avtalsslutande parter att de skall delta i åtgärden.
2. Om en avtalsslutande part beslutar att göra en diplomatisk uppvaktning hos ett tredje land som svar på begränsningar av eller hot om att införa begränsningar av fri tillgång till last på oceantrader, skall parten underrätta Gemensamma EES-kommittén. Övriga avtalsslutande parter får besluta att delta i en sådan diplomatisk uppvaktning.
3. Om någon av de avtalsslutande parterna avser att vidta åtgärder gentemot ett tredje land eller redare i ett tredje land för att bl.a. reagera på illojal prissättning av vissa rederier i tredje länder som deltar i internationell lastlinjesjöfart eller för att reagera på begränsningar eller hot om att införa begränsningar vad avser fri tillgång till laster på oceantrader skall parterna underrätta Gemensamma EES-kommittén. Närhelst detta är lämpligt får den avtalsslutande part som inlett dessa förfaranden begära att övriga avtalsslutande parter deltar i dem.

Övriga avtalsslutande parter får besluta att vidta samma handlingar eller åtgärder ifråga om sina egna territorier. Där sådana handlingar eller åtgärder som en avtalsslutande part vidtar kringgås med utnyttjande av andra avtalsslutande parters territorier, och om dessa parter inte har beslutat om sådana handlingar eller åtgärder, får den avtalsslutande part vars handlingar eller åtgärder kringgås vidta lämpliga åtgärder för att rätta till situationen.

4. Om någon av de avtalsslutande parterna avser att sluta ett lastdelningsavtal av den typ som anges i artikel 5.1 och 6 i rådets förordning (EEG) nr 4055/86 (EGT L 378, 31.12.1986, s. 1) eller utsträcka denna förordnings bestämmelser till att avse medborgare i ett tredje land på sätt som sägs i förordningens artikel 7, skall den avtalsslutande parten underrätta Gemensamma EES-kommittén.

Om en eller flera av de övriga avtalsslutande parterna har invändningar mot den avsedda åtgärden skall en nöjaktig lösning sökas inom Gemensamma EES-kommittén. Om de avtalsslutande parterna inte når någon överenskommelse, får lämpliga åtgärder vidtas. Om inga andra medel finns att tillgå, får sådana åtgärder innefatta återkallande mellan de avtalsslutande parterna av den princip om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet som stadgas i artikel 1 i förordningen.

5. De uppgifter som anges i punkterna 1—4 skall alltid när det är möjligt lämnas i god tid, för att de avtalsslutande parterna skall kunna samordna sitt handlande.
6. På begäran av en avtalsslutande part skall samråd äga rum mellan de avtalsslutande parterna beträffande angelägenheter som rör sjöfartsfrågor och som behandlas i internationella organisationer och beträffande olika aspekter av den utveckling som ägt rum i relationerna mellan de avtalsslutande parterna och tredje länder i sjöfartsfrågor och om hur bilaterala och multilaterala överenskommelser som slutits på området tillämpas.

**PROTOKOLL 20
OM TILLGÅNG TILL INRE VATTENVÄGAR**

1. Ömsesidig tillgång till varandras inlandsvattenvägar skall lämnas av var och en av de avtalsslutande parterna. Såvitt avser Rhen och Donau skall de avtalsslutande parterna vidta alla behövliga åtgärder för att samtidigt uppnå målsättningen att tillgång skall lämnas på lika villkor och etableringsfrihet råda inom inlandsvattenvägsområdet.

2. Arrangemang för att tillförsäkra ömsesidig tillgång på lika villkor till inre vattenvägar inom de avtalsslutande parternas territorium med avseende på alla avtalsslutande parter skall ha utarbetats inom berörda internationella organisationer till den första januari 1996, med beaktande av de åligganden som följer av tillämpliga multilaterala överenskommelser.

3. Alla relevanta rättsakter med avseende på inre vattenvägar skall gälla från den tidpunkt då detta avtal träder i kraft beträffande de EFTA-stater som vid den tidpunkten har tillgång till gemenskapens inre vattenvägar och beträffande övriga EFTA-stater så snart de erhållit sådan tillgång på lika villkor.

Emellertid skall artikel 8 i förordning (EEG) nr 1101/89 av den 27 april 1989 (EGT L 116, 28.4.1989, s. 25) i den lydelse den har då den anpassats till avtalet, gälla för sådana inlandsvattenvägsfartyg från de sistnämnda EFTA-staterna som tas i bruk efter den 1 januari 1993, så snart dessa stater får tillgång till gemenskapens inre vattenvägar.

**PROTOKOLL 21
OM GENOMFÖRANDET AV KONKURRENSREGLER TILLÄMPLIGA PÅ FÖRETAG**

Artikel 1

EFTA:s övervakningsmyndighet skall vid tidpunkten för undertecknandet av detta avtal genom överenskommelse mellan EFTA-staterna anförtros befogenheter och funktioner motsvarande EG-kommissionens för tillämpning av konkurrensreglerna i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen och Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen för att den skall kunna förverkliga de principer som anges i artikel 1.2 e och artikel 53–60 i avtalet och i protokoll 25.

Gemenskapen skall i förekommande fall utfärda bestämmelser avseende tillämpningen av de principer som anges i artikel 1.2 e och artikel 53–60 i avtalet och i protokoll 25 för att säkerställa att EG-kommissionen enligt detta avtal har befogenheter och funktioner som motsvarar dem som den vid tidpunkten för undertecknandet av avtalet förfogar över för tillämpning av konkurrensreglerna i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen och Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen.

Artikel 2

Om nya rättsakter om tillämpningen av artikel 1.2 e och artikel 53–60 och av protokoll 25 eller ändringar i de rättsakter som uppräknas i artikel 3 i detta protokoll utfärdas i enlighet med de förfaranden som anges i del VII i avtalet, skall motsvarande ändringar införas i avtalet om upprättandet av EFTA:s övervakningsmyndighet för att säkerställa att EFTA:s övervakningsmyndighet samtidigt anförtros befogenheter och funktioner motsvarande dem som tillkommer EG-kommissionen.

Artikel 3

1. Förutom av de rättsakter som finns uppräknade i bilaga XIV belyses EG-kommissionens befogenheter och funktioner vid tillämpning av konkurrensreglerna i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen av följande rättsakter:

Kontroll av koncentrationer

1. **389 R 4064:** Artikel 6—25 i rådets förordning nr 4064/89/EEG av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer (EGT nr L 395, 30.12.1989, s. 1).
2. **390 R 2367:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2367/90 av den 25 juli 1990 om de anmälningar, frister och förhör som avses i rådets förordning (EEG) nr 4064/89 om kontroll av företagskoncentrationer (EGT nr L 219, 14.8.1990, s. 5).

Allmänna procedurreglar

3. **362 R 0017:** Rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962. Första förordningen om tillämpning av fördragets artiklar 85 och 86 (EGT nr 13, 21.2.1962, s. 204/62) i dess lydelse enligt
  - **362 R 0059:** Förordning nr 59/62/EEG av den 3 juli 1962 (EGT nr 58, 10.7.1962, s. 1655/62)
  - **363 R 0118:** Förordning nr 118/63/EEG av den 5 november 1963 (EGT nr 162, 7.11.1963, s. 2696/63)
  - **371 R 2822:** Förordning (EEG) nr 2822/71 av den 20 december 1971 (EGT nr L 285, 29.12.1971, s. 49)
  - **1 72 B:** Anslutningsakten för Danmark, Irland och Storbritannien (EGT nr L 73, 27.03.1972, s. 92)
  - **1 79 H:** Anslutningsakten för Grekland (EGT nr L 291, 19.11.1979, s. 93)
  - **1 85 I:** Anslutningsakten för Spanien och Portugal (EGT nr L 302, 15.11.1985, s. 165)
4. **362 R 0027:** Kommissionens förordning (EEG) nr 27 av den 3 maj 1962. Första tillämpningsförordning till rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962 (Form, innehåll och övriga detaljer beträffande ansökningar och anmälningar) (EGT nr 35, 10.5.1962, s. 1118/62) i dess lydelse enligt
  - **368 R 1133:** Förordning (EEG) nr 1133/68 av den 26 juli 1968 (EGT nr L 189, 1.8.1968, s. 1)
  - **375 R 1699:** Förordning (EEG) nr 1699/75 av den 2 juli 1975 (EGT nr L 172, 3.7.1975, s. 11)
  - **1 79 H:** Anslutningsakten för Grekland (EGT nr L 291, 19.11.1979, s. 93)
  - **385 R 2526:** Förordning (EEG) nr 2526/85 av den 5 augusti 1985 (EGT nr L 240, 7.9.1985, s. 1)
  - **1 85 I:** Anslutningsakten för Spanien och Portugal (EGT nr L 302, 15.11.1985, s. 16)
5. **363 R 0099:** Kommissionens förordning (EEG) nr 99/63 av den 25 juli 1963 om sådana förhör som avses i artikel 19.1 och 19.2 i rådets förordning (EEG) nr 17/62 (EGT nr 127, 20.8.1963, s. 2268/63)

Transport

6. **362 R 0141:** Rådets förordning (EEG) nr 141/62 av den 26 november 1962 om undantag från tillämpning av rådets förordning nr 17 för transportområdet, ändrad genom förordningar nr 165/65/EEG och 1002/67/EEG (EGT nr 124, 28.11.1962, s. 2751/62)
7. **368 R 1017:** Artikel 6 och artikel 10 — 31 i rådets förordning (EEG) nr 1017/68 av den 19 juli 1968 om tillämpning av konkurrensregler på transporter på järnväg, landsväg och inre vattenvägar (EGT nr L 175, 23.7.1968, s. 1)
8. **369 R 1629:** Kommissionens förordning (EEG) nr 1629/69 av den 8 augusti 1969 om form, innehåll och övriga detaljer beträffande klagomål enligt artikel 10, ansökningar enligt artikel 12 och anmälningar enligt artikel 14.1 i rådets förordning (EEG) nr 1017/68 av den 19 juli 1968 (EGT nr L 209, 21.8.1969, s. 1)
9. **369 R 1630:** Kommissionens förordning (EEG) nr 1630/69 av den 8 augusti 1969 om förhör enligt artikel 26.1 och 2 i rådets förordning (EEG) nr 1017/68 av den 19 juli 1968 (EGT nr L 209, 21.8.1969, s. 11)
10. **374 R 2988:** Rådets förordning (EEG) nr 2988/74 av den 26 november 1974 om preskriptionstider i fråga om förfaranden och verkställande av påföljder enligt Europeiska ekonomiska gemenskapens transport- och konkurrensregler (EGT nr L 319, 29.11.1974, s. 1)
11. **386 R 4056:** Avsnitt II i rådets förordning (EEG) nr 4056/86 av den 22 december 1986 om detaljerade regler för tillämpning av artiklarna 85 och 86 i fördraget på sjöfarten (EGT nr L 378, 31.12.1986, s. 4)
12. **388 R 4260:** Kommissionens förordning (EEG) nr 4260/88 av den 16 december 1988 om de anmälningar, klagomål, ansökningar och muntliga förhandlingar som avses i rådets förordning (EEG) nr 4056/86 av den 22 december 1986 med detaljerade regler för hur artiklarna 85 och 86 i fördraget skall tillämpas på sjöfarten (EGT nr L 376, 31.12.1988, s. 1)
13. **387 R 3975:** Rådets förordning (EEG) nr 3975/87 av den 14 december 1987 om förfarandet för tillämpning av konkurrensreglerna på företag inom luftfartssektorn (EGT nr L 374, 31.12.1987, s. 1) i dess lydelse enligt
  - **391 R 1284:** Rådets förordning (EEG) nr 1284/91 av den 14 maj 1991 (EGT nr L 122, 15.5.1991, s. 2)
14. **388 R 4261:** Kommissionens förordning (EEG) nr 4261/88 av den 16 december 1988 om de klagomål, ansökningar och förhör som avses i rådets förordning (EEG) nr 3975/87 om förfarandet för tillämpning av konkurrensreglerna på företag inom luftfartssektorn (EGT nr L 376, 31.12.1988, s. 10).

2. Förutom av de rättsakter som finns uppräknade i bilaga XIV belyses EG-kommissionens befogenheter och funktioner vid tillämpning av konkurrensreglerna i Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen av följande rättsakter:

1. Artikel (EKSG) 65.2 tredje till femte stycket, 65.3, 65.4 andra stycket och 65.5.
2. Artikel (EKSG) 66.2, andra till fjärde stycket, och 66.4 — 6.
3. **354 D 7026:** Höga myndighetens beslut nr 26/54 av den 6 maj 1954 med en förordning om uppgiftsskyldighet enligt fördragets artikel 66.4 (ECE, 11.5.1954, s. 350/54)
4. **378 S 0715:** Kommissionens beslut nr 715/78/EKSG av den 6 april 1978 om preskriptionstider för förfaranden och verkställande av påföljder enligt fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen (EGT nr L 94, 8.4.1978, s. 22).
5. **384 S 0379:** Kommissionens beslut nr 379/84/EKSG av den 15 februari 1984 om fastställande av befogenheter för kommissionens tjänstemän och befullmäktigade företrädare som har till uppgift att genomföra kontroller enligt EKSG-fördraget och beslut avseende dess tillämpning (EGT nr L 46, 16.2.1984, s. 23).

Artikel 4

1. Sådana avtal, beslut och samordnade förfaranden som avses i artikel 53.1, som har tillkommit efter det att avtalet har trätt i kraft och beträffande vilka parterna önskar återropa bestämmelserna i artikel 53.3 skall enligt artikel 56, protokoll 23 och de regler som avses i artikel 1-3 i detta protokoll anmälas till den behöriga övervakningsmyndigheten. Så länge en sådan anmälan inte har gjorts, kan beslut om tillämpning av artikel 53.3 inte fattas.

2. Punkt 1 gäller inte avtal, beslut och samordnade förfaranden om

- a) endast företag från en EG-medlemsstat eller EFTA-stat är parter och avtalen, besluten eller de samordnade förfarandena inte berör import eller export mellan de avtalsslutande parterna,
- b) högst två företag är parter och avtalen endast innebär
  - i) att ena avtalspartens frihet att bestämma priser eller affärsvillkor begränsas vid återförsäljning av varor som denne har förvärvat av den andra parten, eller
  - ii) att den som förvärvar eller utnyttjar rättigheter som åtnjuter industriellt rättsskydd — särskilt patent, bruksmönster, mönster eller varumärken — eller den som enligt avtal om överlåtelse eller upplåtelse har rätt att använda en tillverkningsmetod eller kunskaper om användning och tillämpning av industriella processer åläggs begränsningar i utnyttjandet av dessa rättigheter,

- c) de endast syftar till
- i) utarbetande eller enhetlig tillämpning av normer eller typer, eller
  - ii) gemensam forskning eller utveckling,
  - iii) specialisering av tillverkningen av produkter, inklusive avtal som är nödvändiga för att uppnå detta
    - om de varor som är föremål för specialisering inte inom en väsentlig del av det territorium som omfattas av detta avtal utgör mer än 15 procent av affärsvolymen för varor som är identiska eller som på grund av sina egenskaper, sitt pris och sin användning av konsumenterna betraktas som likartade, och
    - om den sammanlagda årsomsättningen för de berörda företagen inte överstiger 200 miljoner ecu.

Dessa avtal, beslut och samordnade förfaranden kan anmälas till den behöriga övervakningsmyndigheten i enlighet med artikel 56, protokoll 23 och de regler som avses i artikel 1-3 i detta protokoll.

Artikel 5

1. Sådana avtal, beslut och samordnade förfaranden som avses i artikel 53.1, som föreligger när avtalet träder i kraft och beträffande vilka parterna önskar åberopa bestämmelserna i artikel 53.3 skall anmälas till den behöriga övervakningsmyndigheten i enlighet med bestämmelserna i artikel 56, protokoll 23 och de regler som avses i artikel 1-3 i detta protokoll inom sex månader från det att avtalet har trätt i kraft.
2. Punkt 1 gäller inte sådana avtal, beslut eller samordnade förfaranden som avses i artikel 53.1 i avtalet och som omfattas av artikel 4.2 i detta protokoll. Dessa kan anmälas till den behöriga övervakningsmyndigheten i enlighet med artikel 56, protokoll 23 och de regler som avses i artikel 1-3 i detta protokoll.

Artikel 6

Den behöriga övervakningsmyndigheten skall i sina beslut enligt artikel 53.3 ange den dag då beslutet skall gälla. Denna dag kan sättas tidigare än dagen för anmälan när det gäller sådana avtal, beslut av företagssammanslutningar eller samordnade förfaranden som omfattas av artiklarna 4.2 och 5.2 i detta protokoll eller som omfattas av artikel 5.1 i detta protokoll och som har anmälts inom den tidsfrist som anges i artikel 5.1.

Artikel 7

1. Om sådana avtal, beslut och samordnade förfaranden som avses i artikel 53.1, som föreligger när avtalet träder i kraft och som har anmälts inom den tidsfrist som anges i artikel 5.1 i detta protokoll inte uppfyller villkoren i artikel 53.3 och de berörda företagen eller företagssammanslutningarna upphör att tillämpa dem eller ändrar dem på sådant sätt att de inte längre faller under förbudet i artikel 53.1 eller så att de uppfyller villkoren i artikel 53.3, skall förbudet i artikel 53.1 endast gälla för den tidsperiod som den behöriga övervakningsmyndigheten fastställer. Beslut av den behöriga övervakningsmyndigheten i enlighet med föregående mening gäller inte företag och företagssammanslutningar som inte uttryckligen har samtyckt till anmälan.

2. Punkt 1 gäller sådana avtal, beslut eller samordnade förfaranden som avses i artikel 4.2 i detta protokoll och som föreligger när avtalet träder i kraft, om de har anmälts inom sex månader från den dagen.

Artikel 8

Ansökningar och anmälningar som har inlämnats till EG-kommissionen innan avtalet träder i kraft skall anses uppfylla bestämmelserna om ansökningar och anmälningar enligt detta avtal.

Den övervakningsmyndighet som är behörig enligt artikel 56 i avtalet och artikel 10 i protokoll 23 kan kräva att ett vederbörligen ifyllt formulär, såsom är föreskrivet för tillämpningen av avtalet, inlämnas till den inom en tidsfrist som den bestämmer. I så fall skall ansökningar och anmälningar anses ha skett på rätt sätt endast om formulären inlämnas inom den fastställda tiden och i enlighet med bestämmelserna i avtalet.

Artikel 9

Böter för överträdelse av bestämmelserna i artikel 53.1 skall inte åläggas med avseende på en åtgärd som har vidtagits före anmälan av sådana avtal, beslut och samordnade förfaranden som avses i artiklarna 5 och 6 i detta protokoll och som har anmälts inom den tidsfrist som anges där.

Artikel 10

De avtalslutande parterna skall säkerställa att åtgärder vidtas inom sex månader från det att avtalet har trätt i kraft för att ge EFTA:s övervakningsmyndighet och EG-kommissionens tjänstemän det biträde de behöver för att kunna genomföra sina undersökningar enligt detta avtal.

Artikel 11

Beträffande avtal, beslut och samordnade förfaranden som föreligger när avtalet träder i kraft och som omfattas av artikel 53.1 skall förbudet i artikel 53.1 inte gälla om avtalen, besluten eller förfarandena inom sex månader från det att avtalet har trätt i kraft ändras på sådant sätt att de uppfyller villkoren för gruppundantag enligt bilaga 14.

Artikel 12

Beträffande avtal, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden som föreligger när avtalet träder i kraft och som omfattas av artikel 53.1 skall förbudet i artikel 53.1 inte gälla från dagen för avtalets ikraftträdande om avtalen, besluten eller förfarandena inom sex månader från det att avtalet har trätt i kraft ändras på sådant sätt att de inte längre omfattas av förbudet i artikel 53.1.

Artikel 13

Avtal, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden som före avtalets ikraftträdande har medgetts ett individuellt undantag enligt artikel 85.3 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen skall även i fortsättningen vara undantagna i förhållande till bestämmelserna i avtalet till utgången av den period som har angetts i undantagsbeslutet eller till den tidpunkt som EG-kommissionen annars bestämmer, om denna infaller tidigare.

PROTOKOLL 22
OM DEFINITIONEN AV "FÖRETAG" OCH "OMSÄTTNING" (ARTIKEL 56)

Artikel 1

När det gäller tilldelning av enskilda ärenden enligt artikel 56 i avtalet avses med "företag" varje enhet som bedriver verksamhet av kommersiell eller ekonomisk art.

Artikel 2

Med "omsättning" enligt artikel 56 i avtalet avses de berörda företagens intäkter inom det territorium som omfattas av detta avtal under föregående räkenskapsår från försäljning av varor och tjänster inom ramen för företagets ordinarie verksamhet efter avdrag för försäljningsrabatter samt mervärdesskatt och andra skatter som direkt hänför sig till omsättningen.

Artikel 3

I stället för omsättning används följande:

- a) för kreditinstitut och andra finansinstitut, deras totala tillgångar multiplicerade med förhållandet mellan utlåning till kreditinstitut och kunder vid transaktioner med invånare inom det territorium som omfattas av avtalet och den totala summan av denna utlåning,
- b) för försäkringsbolag, värdet av de bruttopremier som mottas från invånare inom det territorium som omfattas av avtalet, som skall omfatta samtliga mottagna och utestående belopp enligt försäkringsavtal som har tecknats av försäkringsbolagen eller för deras räkning, inklusive utgående återförsäkringspremier, efter avdrag för skatter och skattelikhande avgifter som debiteras på grundval av de individuella premiebeloppen eller premiernas totala värde.

Artikel 4

1. Med avvikelse från den definition av omsättning som gäller vid tillämpning av artikel 56 i avtalet och som anges i artikel 2 i detta protokoll, består omsättningen

- a) i fråga om avtal, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden som avser system för distribution och inköp mellan företag som inte är konkurrenter, av intäkter från försäljning av de varor eller tjänster som avtalen, besluten eller de samordnade förfarandena avser och av andra varor eller tjänster som på grund av sina egenskaper, sitt pris och sin användning av konsumenterna betraktas som likartade,
- b) i fråga om avtal, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden som avser överföring av teknik mellan företag som inte är konkurrenter, av intäkter från försäljningen av de varor eller tjänster som produceras med den teknik som avtalen, besluten eller de samordnade förfarandena avser och av intäkterna från försäljningen av de varor eller tjänster som tekniken i fråga är avsedd att förbättra eller ersätta.

2. Om det vid tidpunkten för tillkomsten av sådana system som avses i punkt 1 a och b inte föreligger någon omsättning avseende försäljning av varor eller tjänster, skall dock den allmänna bestämmelsen i artikel 2 vara tillämplig.

Artikel 5

1. Om ett enskilt ärende berör varor som omfattas av protokoll 25, är det omsättningen av dessa varor som skall ligga till grund för tilldelningen av ärendet.

2. Om ett enskilt ärende berör både varor som omfattas av protokoll 25 och varor eller tjänster som omfattas av artiklarna 53 och 54 i avtalet, skall ifrågavarande omsättning beräknas på grundval av alla varor och tjänster enligt artikel 2.

PROTOKOLL 23
OM SAMARBETET MELLAN ÖVERVAKNINGSMYNDIGHETERNA
(ARTIKEL 58)

ALLMÄNNA PRINCIPER

Artikel 1

EFTA:s övervakningsmyndighet och EG-kommissionen skall på begäran av endera av övervakningsmyndigheterna utbyta information och samråda med varandra beträffande allmänna policyfrågor.

EFTA:s övervakningsmyndighet och EG-kommissionen skall, i överensstämmelse med sina interna regler, med beaktande av artikel 56 i avtalet och protokoll 22 samt av båda sidors beslutsautonomi, samarbeta vid handläggningen av individuella ärenden som omfattas av artikel 56.1 b och c, 56.2, andra meningen och artikel 56.3 på det sätt som föreskrivs i nedanstående bestämmelser

Inom ramen för detta protokoll avses med termen "en övervakningsmyndighets territorium", vad EG-kommissionen beträffar, EG-medlemsstaternas territorium, på vilket Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen respektive Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen enligt bestämmelserna i dessa fördrag är tillämpligt och, vad EFTA:s övervakningsmyndighet beträffar, EFTA-staternas territorier, på vilka avtalet är tillämpligt.

FÖRFARANDENAS INLEDNINGSFAS

Artikel 2

I ärenden som omfattas av artikel 56.1 b och c, 56.2, andra meningen och artikel 56.3 i avtalet, skall EFTA:s övervakningsmyndighet och EG-kommissionen så snart som möjligt till varandra översända anmälningar och klagomål, om det inte klart framgår att dessa är riktade till båda övervakningsmyndigheterna. De skall också meddela varandra när de vidtar åtgärder på eget initiativ.

Den övervakningsmyndighet som har mottagit ett meddelande enligt första stycket kan framföra sina synpunkter på detta inom 40 arbetsdagar från mottagandet.

Artikel 3

Den behöriga övervakningsmyndigheten skall i ärenden som omfattas av artikel 56.1 b och c, 56.2, andra meningen och artikel 56.3 i avtalet, samråda med den andra övervakningsmyndigheten när den

- offentliggör sin avsikt att utfärda icke-ingripandebesked,
- offentliggör sin avsikt att fatta ett beslut enligt artikel 53.3 , eller
- riktar en skrivelse med anmärkningar till de berörda företagen eller företagssammanslutningarna.

Den andra övervakningsmyndigheten kan framföra sina synpunkter inom den tidsfrist som anges i offentliggörandet eller skrivelsen med anmärkningar.

Synpunkter som mottas från de berörda företagen eller tredje man skall vidarebefordras till den andra övervakningsmyndigheten.

Artikel 4

I ärenden som omfattas av artikel 56.1 b och c, 56.2, andra meningen och artikel 56.3 i avtalet, skall den behöriga övervakningsmyndigheten till den andra övervakningsmyndigheten översända de administrativa skrivelser genom vilka en akt avslutas eller ett klagomål avvisas.

Artikel 5

I ärenden som omfattas av artikel 56.1 b och c, 56.2, andra meningen och artikel 56.3 i avtalet, skall den behöriga övervakningsmyndigheten inbjuda den andra övervakningsmyndigheten att låta sig företrädas vid förhör med de berörda företagen. Inbjudan skall också riktas till de stater som ligger inom den andra övervakningsmyndighetens behörighet.

RÅDGIVANDE KOMMITTÉER

Artikel 6

I ärenden som omfattas av artikel 56.1 b och c, 56.2, andra meningen och artikel 56.3 i avtalet, skall den behöriga övervakningsmyndigheten i rätt tid meddela den andra övervakningsmyndigheten om tidpunkten för mötet med Rådgivande kommittén och överlämna de handlingar som är av betydelse.

Alla handlingar som överlämnas för detta ändamål av den andra övervakningsmyndigheten skall läggas fram för Rådgivande kommittén hos den övervakningsmyndighet som är behörig att fatta beslut i ett ärende enligt artikel 56 i avtalet tillsammans med det material som har skickats ut av denna övervakningsmyndighet.

Vardera övervakningsmyndigheten samt de stater som ligger inom dess behörighet har rätt att närvara vid möten med den andra övervakningsmyndighetens rådgivande kommittéer och att framföra sina synpunkter där. De har dock inte rösträtt.

BEGÄRAN OM HANDLINGAR OCH RÄTTEN ATT FRAMFÖRA SYNPUNKTER

Artikel 7

I ärenden som omfattas av artikel 56.1 b och c, 56.2, andra meningen och artikel 56.3 i avtalet, får den övervakningsmyndighet som inte är behörig att avgöra ett ärende enligt artikel 56 i varje skede av handläggningen begära kopior av de viktigaste handlingar som överlämnas till den behöriga övervakningsmyndigheten för fastställande av överträdelse av artiklarna 53 och 54 eller erhållande av icke-ingripandebesked eller undantag och får dessutom innan det slutgiltiga beslutet fattas framföra sådana synpunkter som den anser påkallade.

ADMINISTRATIVT BITRÅDE

Artikel 8

1. När den övervakningsmyndighet som är behörig enligt artikel 56 i avtalet riktar en begäran om uppgifter till ett företag eller en företagssammanslutning inom den andra övervakningsmyndighetens territorium skall den samtidigt översända en kopia av begäran till den andra övervakningsmyndigheten.

2. Om ett företag eller en företagssammanslutning inte lämnar de begärda uppgifterna inom den tidsfrist som har bestämts av den behöriga övervakningsmyndigheten, eller lämnar ofullständiga uppgifter, skall den behöriga övervakningsmyndigheten genom beslut kräva att dessa uppgifter lämnas. När det gäller företag eller företagssammanslutningar inom den andra övervakningsmyndighetens territorium skall den behöriga övervakningsmyndigheten översända en kopia av beslutet till den andra övervakningsmyndigheten.

3. På begäran av den övervakningsmyndighet som är behörig enligt artikel 56 i avtalet skall den andra övervakningsmyndigheten inom sitt territorium företa undersökningar i enlighet med sina interna bestämmelser, om den behöriga övervakningsmyndigheten som framställer begäran anser det nödvändigt.

4. Den behöriga övervakningsmyndigheten har rätt att vara representerad vid, och aktivt delta i, undersökningar som genomförs av den andra övervakningsmyndigheten enligt punkt 3.

5. Alla uppgifter som inhämtas under sådana undersökningar som sker på begäran skall överlämnas till den övervakningsmyndighet som begärde undersökningarna så snart de har avslutats.

6. Om den behöriga övervakningsmyndigheten i ärenden som omfattas av artikel 56.1 b och c, artikel 56.2, andra meningen och artikel 56.3, genomför undersökningar inom sitt territorium, skall den underrätta den andra övervakningsmyndigheten om att sådana undersökningar har ägt rum och på begäran överlämna resultaten av undersökningarna till den övervakningsmyndigheten.

Artikel 9

1. Uppgifter som har inhämtats enligt bestämmelserna i detta protokoll skall endast användas för sådana åtgärder som vitas med stöd av artiklarna 53 och 54 i avtalet.
2. EG-kommissionen, EFTA:s övervakningsmyndighet, EG-medlemsstaternas och EFTA-stater-
nas behöriga myndigheter samt dessas tjänstemän och övriga anställda skall inte avslöja uppgifter som
de har inhämtat med stöd av detta protokoll och som är av sådant slag att de omfattas av sekretess.
3. Regler om sekretess och sekretessbelagda uppgifter enligt detta avtal eller de avtalsslutande
parternas lagstiftning skall inte utgöra något hinder för det informationsutbyte som föreskrivs i detta
protokoll.

Artikel 10

1. Företag skall sända anmälningar av avtal till den övervakningsmyndighet som är behörig enligt
artikel 56. Klagomål får sändas till vilken som helst av övervakningsmyndigheterna.
2. Anmälningar eller klagomål som har sänts till den övervakningsmyndighet som enligt artikel 56
i avtalet inte är behörig att avgöra ett visst ärende skall överlämnas utan dröjsmål till den behöriga
övervakningsmyndigheten.
3. Om det vid förberedelser för eller inledande av förfaranden på eget initiativ visar sig att den
andra övervakningsmyndigheten enligt artikel 56 i avtalet är behörig att pröva ärendet, skall ärendet
överlämnas till den behöriga övervakningsmyndigheten.
4. När ett ärende har överlämnats till den andra övervakningsmyndigheten enligt punkt 2 eller 3
får ärendet inte återlämnas. Ett ärende får inte överlämnas efter det att avsikten att utfärda icke-
ingripandebesked eller att fatta ett beslut enligt artikel 53.3 i avtalet har offentliggjorts eller efter det
att en skrivelse med anmärkningar har skickats till de berörda företagen eller företagssammanslut-
ningarna eller en skrivelse har skickats till sökanden med ett meddelande om att det inte finns
tillräckliga skäl för att fullfölja klagomålet.

Artikel 11

Datum för inlämnande av en ansökan eller anmälan skall anses vara den dag när den inkommer till
EG-kommissionen eller EFTA:s övervakningsmyndighet, oavsett vilken av dessa som är behörig att
besluta i ärendet enligt artikel 56 i avtalet. Om ansökan eller anmälan skickas med rekommenderat
brev, skall den dock anses ha inkommit den dag som framgår av avsändningsortens poststämpel.

SPRÅK

Artikel 12

Företag skall i samband med anmälningar, ansökningar och klagomål ha rätt att kommunicera med EFTA:s övervakningsmyndighet och EG-kommissionen på ett av EFTA-staternas eller EG:s officiella språk som de väljer. Detta gäller även i fråga om samtliga stadier av ett förfarande, oavsett om det inleds av den behöriga övervakningsmyndigheten med anledning av en anmälan, ansökan eller klagomål eller på eget initiativ.

**PROTOKOLL 24
OM SAMARBETE VID KONTROLL AV FÖRETAGSKONCENTRATIONER**

ALLMÄNNA PRINCIPER

Artikel 1

1. EFTA:s övervakningsmyndighet och EG-kommissionen skall på begäran av endera av övervakningsmyndigheterna utbyta information och samråda med varandra beträffande allmänna policyfrågor.
2. När det gäller ärenden som omfattas av artikel 57.2 a skall EG-kommissionen och EFTA:s övervakningsmyndighet samarbeta vid handläggningen av företagskoncentrationer i enlighet med nedanstående bestämmelser.
3. I detta protokoll avses med termen *en övervakningsmyndighets territorium*, vad EG-kommissionen beträffar, EG-medlemsstaternas territorium på vilket Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen alternativt Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen enligt bestämmelserna i dessa fördrag är tillämpligt och, vad EFTA:s övervakningsmyndighet beträffar, EFTA-staternas territorier på vilka avtalet är tillämpligt.

Artikel 2

1. Samarbete skall förekomma enligt bestämmelserna i detta protokoll, om:
  - a) de berörda företagens omsättning inom EFTA-staternas territorium uppgår till 25 procent eller mer av deras sammanlagda omsättning inom det territorium som omfattas av detta avtal, eller
  - b) minst två av de berörda företagens omsättning överstiger 250 miljoner ecu inom EFTA-staternas territorium, eller
  - c) koncentrationen kan skapa eller stärka en dominerande ställning som skulle medföra att en effektiv konkurrens inom EFTA-staternas territorium eller en väsentlig del av det påtagligt hämmades.
2. Samarbete skall också förekomma om:
  - a) koncentrationen hotar att skapa eller stärka en dominerande ställning som skulle medföra att en effektiv konkurrens påtagligt hämmades på en marknad i en EFTA-stat som uppvisar alla kännetecken på en avgränsad marknad, oavsett om det rör sig om en väsentlig del av det territorium som omfattas av detta avtal, eller
  - b) en EFTA-stat önskar vidta åtgärder för att skydda legitima intressen enligt artikel 7.

FÖRFARANDENAS INLEDNINGSFAS

Artikel 3

1. EG-kommissionen skall till EFTA:s övervakningsmyndighet överlämna kopior av anmälningar av ärenden enligt artikel 2.1 och 2 a inom tre arbetsdagar och kopior av de viktigaste handlingar som tas emot eller utfärdas av EG-kommissionen så snart som möjligt.
2. EG-kommissionen skall i nära och ständig samverkan med EFTA:s övervakningsmyndighet vidta de åtgärder som föreskrivs för tillämpning av artikel 57 i avtalet. EFTA:s övervakningsmyndighet och EFTA-staterna får framföra synpunkter på dessa åtgärder. För tillämpningen av artikel 6 i detta protokoll skall EG-kommissionen inhämta uppgifter från den behöriga myndigheten i den berörda EFTA-staten och lämna den tillfälle att framföra sina synpunkter i varje skede i förfarandet fram till dess att ett beslut enligt den nämnda artikeln fattas. I detta syfte skall den låta myndigheten ta del av akten.

FÖRHÖR

Artikel 4

I ärenden som omfattas av artikel 2.1 och 2 a skall EG-kommissionen inbjuda EFTA:s övervakningsmyndighet att låta sig företrädas vid förhör med de berörda företagen. På samma sätt får EFTA-staterna representeras vid dessa förhör.

EG:s RÅDGIVANDE KOMMITTÉ FÖR KONCENTRATIONER

Artikel 5

1. I ärenden som omfattas av artikel 2.1 och 2 a skall EG-kommissionen i rätt tid underrätta EFTA:s övervakningsmyndighet om tidpunkten för möten som hålls av Rådgivande kommittén för koncentrationer och överlämna de handlingar som är av betydelse.
2. Alla handlingar som överlämnas för detta ändamål av EFTA:s övervakningsmyndighet, inklusive sådana handlingar som härrör från EFTA-stater, skall läggas fram för Rådgivande kommittén för koncentrationer tillsammans med övriga handlingar av betydelse som har skickats ut av EG-kommissionen.
3. EFTA:s övervakningsmyndighet och EFTA-staterna har rätt att närvara vid möten i Rådgivande kommittén för koncentrationer och att framföra sina synpunkter där. De har dock inte rösträtt.

ENSKILDA STATERS RÄTTIGHETER

Artikel 6

1. EG-kommissionen kan genom ett beslut som utan dröjsmål meddelas de berörda företagen, EG-medlemsstaternas behöriga myndigheter och EFTA:s övervakningsmyndighet hänskjuta en anmäld koncentration till en EFTA-stat, om den hotar att skapa eller stärka en dominerande ställning som skulle medföra att en effektiv konkurrens påtagligt hämmades på en marknad i den staten som uppvisar alla kännetecken på en avgränsad marknad, oavsett om det rör sig om en väsentlig del av det territorium som omfattas av detta avtal eller ej.

2. I sådana fall som avses i punkt 1 kan en EFTA-stat, på samma grunder och villkor som en EG-medlemsstat enligt artikel 173 i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, överklaga vid EG-domstolen och särskilt begära att interimbestämmelser tillämpas för att dess nationella konkurrensregler skall kunna tillämpas.

Artikel 7

1. Trots att EG-kommissionen enligt förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer (EGT nr L 395, 30.12.1989, s. 1) ensam är behörig att behandla koncentrationer med en gemenskapsdimension, får EFTA-staterna vidta lämpliga åtgärder för att skydda andra legitima intressen än de som omfattas av förordningen, förutsatt att sådana åtgärder är förenliga med de allmänna principer och övriga bestämmelser som direkt eller indirekt fastställs i detta avtal.

2. Med legitima intressen enligt punkt 1 avses allmän säkerhet, mediernas mångfald och regler om tillräckliga reserver.

3. Alla andra allmänna intressen skall meddelas EG-kommissionen och skall erkännas av EG-kommissionen efter en bedömning av deras förenlighet med de allmänna principer och övriga bestämmelser som direkt eller indirekt fastställs i detta avtal innan ovannämnda åtgärder kan vidtas. EG-kommissionen skall underrätta EFTA:s övervakningsmyndighet och den berörda EFTA-staten om sitt beslut inom en månad efter meddelandet.

ADMINISTRATIVT BITRÄDE

Artikel 8

1. För att fullgöra de uppgifter som har anförtrots den för tillämpningen av artikel 57 får EG-kommissionen inhämta alla uppgifter som behövs från EFTA:s övervakningsmyndighet och EFTA-staterna.
2. När EG-kommissionen riktar en begäran om uppgifter till en person, ett företag eller en företagssammanslutning inom EFTA-staternas territorium skall den samtidigt översända en kopia av begäran till EFTA:s övervakningsmyndighet.
3. Om dessa personer, företag eller företagssammanslutningar inte lämnar de begärda uppgifterna inom den tidsfrist som har bestämts av EG-kommissionen, eller lämnar ofullständiga uppgifter, skall EG-kommissionen genom beslut kräva att uppgifterna lämnas och översända en kopia av beslutet till EFTA:s övervakningsmyndighet.
4. På begäran av EG-kommissionen skall EFTA:s övervakningsmyndighet företa undersökningar inom sitt territorium.
5. EG-kommissionen har rätt att vara representerad vid och aktivt delta i undersökningar som genomförs enligt punkt 4.
6. Alla uppgifter som inhämtas under sådana begärda undersökningar skall överlämnas till EG-kommissionen så snart undersökningarna har avslutats.
7. Om EG-kommissionen i ärenden som omfattas av artikel 2.1 och 2 a genomför undersökningar inom gemenskapens territorium, skall den underrätta EFTA:s övervakningsmyndighet om att sådana undersökningar har ägt rum och på begäran på lämpligt sätt överlämna resultaten av undersökningarna.

SEKRETESS

Artikel 9

1. Upplysningar som har inhämtats enligt bestämmelserna i detta protokoll skall endast användas i samband med sådana åtgärder som vidtas med stöd av artikel 57 i avtalet.
2. EG-kommissionen, EFTA:s övervakningsmyndighet, EG-medlemsstaternas och EFTA-staternas behöriga myndigheter samt dessas tjänstemän och övriga anställda skall inte avslöja upplysningar som de har inhämtat med stöd av detta protokoll och som är av sådant slag att de omfattas av sekretess.
3. Regler om sekretess och sekretessbelagda uppgifter enligt avtalet eller de avtalsslutande parternas lagstiftning skall inte utgöra något hinder för det utbyte och den användning av information som föreskrivs i detta protokoll.

ANMÄLNINGAR

Artikel 10

1. Företag skall sända anmälningar till den övervakningsmyndighet som är behörig enligt artikel 57.2 i avtalet.
2. Anmälningar eller klagomål som har sänts till den myndighet som enligt artikel 57 inte är behörig att avgöra ett visst ärende skall utan dröjsmål överlämnas till den behöriga övervakningsmyndigheten.

Artikel 11

Datum för inlämnande av en anmälan skall vara den dag när den inkommer till den behöriga övervakningsmyndigheten.

Om ärendet har anmälts enligt tillämpningsföreskrifterna i artikel 57, men omfattas av artikel 53, skall datum för inlämnande av en anmälan vara den dag när den inkommer till EG-kommissionen eller EFTA:s övervakningsmyndighet.

SPRÅK

Artikel 12

1. Företag skall i samband med anmälningar ha rätt att kommunicera med EFTA:s övervakningsmyndighet och EG-kommissionen på ett av EFTA-staternas eller gemenskapens officiella språk som de väljer. Detta gäller även i fråga om alla stadier i förfarandet.
2. Om företaget väljer att kommunicera med en övervakningsmyndighet på ett språk som varken är officiellt språk i någon av de stater som ligger inom den myndighetens behörighet eller ett av myndighetens arbetspråk, skall de samtidigt till samtliga handlingar bifoga en översättning till ett av myndighetens officiella språk.
3. I den mån företaget som inte har deltagit i anmälan berörs, skall de också ha rätt att ta emot meddelanden från EFTA:s övervakningsmyndighet och EG-kommissionen på ett lämpligt språk som är officiellt språk i en EFTA-stat eller gemenskapen eller på ett av dessa myndigheters arbetspråk. Om de väljer att kommunicera med en övervakningsmyndighet på ett språk som varken är officiellt språk i någon av de stater som ligger inom den myndighetens behörighet eller ett av myndighetens arbetspråk, gäller punkt 2.
4. Det språk som väljs för översättningen skall avgöra vilket språk som skall användas av den behöriga myndigheten när den kommunicerar med företagen.

TIDSFRISTER OCH ANDRA PROCEDURFRÅGOR

Artikel 13

När det gäller tidsfrister och andra procedurbestämmelser skall, om inte annat följer av detta protokoll, bestämmelserna för tillämpning av artikel 57 vara tillämpliga även på samarbetet mellan EG-kommissionen och EFTA:s övervakningsmyndighet och EFTA-staterna.

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSE

Artikel 14

Artikel 57 gäller inte koncentrationer som var föremål för ett avtal eller meddelande, eller om kontroll förvärvades före avtalets ikraftträdande. Artikeln är under inga omständigheter tillämplig på en koncentration beträffande vilken ett förfarande har inletts före den tidpunkten av en nationell myndighet som är ansvarig för konkurrensfrågor.

**PROTOKOLL 25
OM KONKURRENS BETRÄFFANDE KOL OCH STÅL**

Artikel 1

1. Alla avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden avseende särskilda varor enligt den förteckning som avses i protokoll 14 vilka kan påverka handeln mellan de avtalsslutande parterna och direkt eller indirekt kan hindra, begränsa eller snedvrída den normala konkurrensen inom det territorium som omfattas av detta avtal är förbjudna, särskilt de som innebär att

- a) priser fastställs eller bestäms,
- b) produktion, teknisk utveckling eller investeringar begränsas eller kontrolleras,
- c) marknader, varor, kunder eller inköpskällor delas upp.

2. Den övervakningsmyndighet som är behörig enligt artikel 56 i avtalet skall dock tillåta specialiseringsavtal eller avtal om gemensamma inköp eller gemensam försäljning i fråga om de varor som avses i punkt 1, om den konstaterar att

- a) sådan specialisering eller sådana gemensamma inköp eller gemensam försäljning medför en väsentlig förbättring av produktionen eller distributionen av dessa varor,
- b) avtalet i fråga är nödvändigt för att uppnå dessa resultat och inte är mer konkurrensbegränsande än vad som behövs för detta ändamål, och
- c) avtalet inte är ägnat att ge de berörda företagen möjlighet att bestämma priserna för, eller kontrollera eller begränsa produktionen eller marknadsföringen av, en väsentlig del av varorna i fråga inom det territorium som omfattas av detta avtal eller att avskärma företagen från effektiv konkurrens från andra företag inom det territorium som omfattas av detta avtal.

Om den behöriga övervakningsmyndigheten, med särskilt beaktande av att denna punkt avser distributionsföretag, finner att vissa avtal till sin karaktär och sina följder är helt likvärdiga med dem som avses ovan, skall den, när den har förvissat sig om att de uppfyller samma villkor, tillåta även dessa avtal.

3. Avtal eller beslut som är förbjudna enligt punkt 1 är automatiskt ogiltiga och kan inte åberopas vid någon domstol i EG-medlemsstaterna eller EFTA-staterna.

Artikel 2

1. Om inte annat följer av bestämmelserna i punkt 3 i denna artikel, kräver varje transaktion ett förhandsgodkännande från den övervakningsmyndighet som är behörig enligt artikel 56 i detta avtal, om den i sig direkt eller indirekt orsakar inom det territorium som omfattas av detta avtal, till följd av en åtgärd av en person eller ett företag eller en grupp av personer eller företag, en koncentration av företag, av vilka minst ett omfattas av artikel 3, som kan påverka handeln mellan de avtalslutande parterna, oavsett om transaktionen berör en enda vara eller ett antal olika varor och om den genomförs genom fusion, förvärv av aktier eller delar av företaget eller tillgångar, lån, avtal eller någon annan form av kontroll.

2. Den övervakningsmyndighet som är behörig enligt artikel 56 i detta avtal skall bevilja det godkännande som avses i punkt 1 om den konstaterar att den planerade transaktionen inte kommer att ge de berörda personerna eller företagen möjlighet, med avseende på den vara eller de varor som omfattas av dess jurisdiktion,

- att bestämma priser, kontrollera eller begränsa produktion eller distribution eller hindra en effektiv konkurrens på en väsentlig del av marknaden för dessa varor, eller
- att kringgå de konkurrensregler som fastställs enligt detta avtal, särskilt genom att med konstgjorda medel skapa en gynnad ställning som innebär en betydande fördel när det gäller tillgång till inköpskällor eller marknader.

3. Vissa grupper av transaktioner kan med hänsyn till storleken av de berörda tillgångarna eller företagen sammantaget med karaktären av den koncentration som skall genomföras undantas från kravet på förhandsgodkännande.

4. Om den övervakningsmyndighet som är behörig enligt artikel 56 i detta avtal finner att offentliga eller privata företag som, faktiskt eller rättsligt, innehar eller förvärvar på marknaden för en av varorna inom dess jurisdiktion en dominerande ställning som avskärmar dem från effektiv konkurrens inom en väsentlig del av det territorium som omfattas av detta avtal, använder denna ställning för syften som strider mot målen för detta avtal och om sådant missbruk kan påverka handeln mellan de avtalslutande parterna, skall den till dem rikta sådana rekommendationer som är ägnade att förhindra att ställningen utnyttjas på det sättet.

Artikel 3

När det gäller artiklarna 1 och 2 samt de uppgifter som behövs för deras tillämpning och för de förfaranden som grundas på dessa artiklar, avses med "företag" varje företag som inom det territorium som omfattas av detta avtal är verksamt inom produktion inom kol- och stålindustrin och varje företag eller agentur som regelmässigt är verksamt inom annan distribution än försäljning till hushåll eller hantverksindustri.

Artikel 4

Bilaga XIV i avtalet innehåller särskilda bestämmelser för genomförande av de principer som anges i artiklarna 1 och 2.

Artikel 5

EFTA:s övervakningsmyndighet och EG-kommissionen skall säkerställa tillämpningen av de principer som anges i artiklarna 1 och 2 i detta protokoll i överensstämmelse med bestämmelserna för genomförandet av artiklarna 1 och 2 enligt protokoll 21 och bilaga XIV i avtalet.

Artikel 6

Beslut i enskilda ärenden som avses i artiklarna 1 och 2 i detta protokoll skall fattas av EG-kommissionen eller EFTA:s övervakningsmyndighet i enlighet med artikel 56 i avtalet.

Artikel 7

Med inriktning på utveckling och upprätthållande av en enhetlig övervakning på konkurrensområdet inom hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och för att i detta syfte främja enhetlighet i genomförande, tillämpning och tolkning av bestämmelserna i detta avtal, skall de behöriga myndigheterna samarbeta enligt bestämmelserna i protokoll 23.

PROTOKOLL 26
OM BEFOGENHETERNA OCH UPPGIFTERNA FÖR EFTA:s ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET PÅ STATSSTÖDSOMRÅDET

EFTA:s övervakningsmyndighet skall, i ett avtal mellan EFTA-staterna, få motsvarande befogenheter och likartade uppgifter som EG-kommissionen har, vid tiden för detta avtals undertecknande, beträffande tillämpningen av de konkurrensregler som gäller för statligt stöd i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, vilket gör det möjligt för EFTA:s övervakningsmyndighet att tillämpa de principer som anges i artiklarna 1.2 e, 49 och 61-63 i avtalet. EFTA:s övervakningsmyndighet skall även ha befogenhet att tillämpa de konkurrensregler som gäller för statligt stöd med avseende på produkter som faller inom ramen för Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen i enlighet med protokoll 14.

SÖ 1993:24

PROTOKOLL 27
OM SAMARBETE PÅ STATSSTÖDSOMRÅDET

För att säkerställa enhetlighet ifråga om genomförande, tillämpning och tolkning av reglerna för statligt stöd inom de avtalsslutande parternas territorium och för att se till att dessa regler utvecklas på ett enhetligt sätt, skall EG-kommissionen och EFTA:s övervakningsmyndighet iakttä följande regler:

- a) Utbyte av information och åsikter i allmänna frågor om t.ex. genomförande, tillämpning och tolkning av de i avtalet fastslagna reglerna för statligt stöd skall ske regelbundet eller på begäran av någon av övervakningsmyndigheterna.
- b) EG-kommissionen och EFTA:s övervakningsmyndighet skall regelbundet göra uppföljningar av statligt stöd i respektive stater. Dessa uppföljningar skall göras tillgängliga för den andra övervakningsmyndigheten.
- c) Om det förfarande som anges i artikel 93.2, punkt 1 och 2, i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen eller motsvarande förfarande som anges i ett avtal mellan EFTA-staterna om inrättande av EFTA:s övervakningsmyndighet har inletts för statsstödsprogram och ärenden, skall EG-kommissionen eller EFTA:s övervakningsmyndighet underrätta den andra övervakningsmyndigheten samt de berörda parterna så att de kan komma in med synpunkter.
- d) Övervakningsmyndigheterna skall underrätta varandra om alla beslut så snart dessa har fattats.
- e) Inledningen av det förfarande som avses i punkt c och de beslut som avses i punkt d skall offentliggöras av de behöriga övervakningsmyndigheterna.
- f) Utan hinder av bestämmelserna i detta protokoll skall EG-kommissionen och EFTA:s övervakningsmyndighet, på begäran av den andra övervakningsmyndigheten, lämna upplysningar i enskilda fall och utbyta åsikter om enskilda statsstödsprogram och ärenden.
- g) Uppgifter som erhållits i enlighet med punkt f skall behandlas som konfidentiella.

1993:24

**PROTOKOLL 28
OM IMMATERIELL ÄGANDERÄTT**

Artikel 1
Skyddets omfattning

1. I detta protokoll skall uttrycket *immateriell äganderätt* även omfatta skyddet för den industriella och kommersiella äganderätten enligt artikel 13 i avtalet.
2. Vid detta avtals ikraftträdande skall de avtalsslutande parterna anpassa sina rättsregler om immateriell äganderätt så att de blir förenliga med principerna om varors och tjänsters fria rörlighet samt med den skyddsnivå som gemenskapsrätten ger den immateriella äganderätten, inbegripet möjligheterna att på rättslig väg hävda dessa rättigheter, dock utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i detta protokoll och bilaga XVII.
3. I enlighet med förfarandereglerna i detta avtal och utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i detta protokoll och i bilaga XVII, kommer EFTA-staterna, på begäran av och efter samråd mellan de avtalsslutande parterna, att anpassa sina rättsregler om immateriell äganderätt så att dessa åtminstone når upp till den skyddsnivå för den immateriella äganderätten som råder i Europeiska gemenskapen vid undertecknandet av detta avtal.

Artikel 2
Konsumtion av rättigheter

1. I den mån gemenskapsåtgärder eller rättsbildningen i gemenskapen behandlar konsumtion, skall de avtalsslutande parterna bestämma om sådan konsumtion för den immateriella äganderätten i enlighet med gemenskapsrätten. Utan att föregripa en framtida utveckling av rättspraxis skall denna bestämmelse tolkas i enlighet med innebörden i de avgöranden av betydelse i sammanhanget som meddelats av Europeiska gemenskapens domstol före detta avtals undertecknande.
2. Beträffande patenträtt skall denna bestämmelse börja tillämpas senast ett år efter detta avtals ikraftträdande.

Artikel 3
Gemenskapspatent

1. De avtalsslutande parterna åtar sig att i möjligaste mån sträva efter att, inom tre år från det att avtalet om gemenskapspatent (89/695/EEG) har trätt i kraft, slutföra förhandlingar om EFTA-staternas anslutning till det avtalet. För Islands del skall denna tidpunkt dock inte inträda tidigare än den 1 januari 1998.
2. De särskilda villkoren för EFTA-staternas anslutning till avtalet om gemenskapspatent (89/695/EEG) skall vara föremål för framtida förhandlingar.
3. Gemenskapen åtar sig att, efter det att avtalet om gemenskapspatent har trätt i kraft, inbjuda de EFTA-stater som begär det till förhandlingar i enlighet med artikel 8 i avtalet om gemenskapspatent, förutsatt att de berörda staterna vid tidpunkten i fråga har uppfyllt bestämmelserna i punkt 4 och 5 nedan.
4. EFTA-staternas rättsregler skall överensstämma med de materiella bestämmelserna i Europeiska patentkonventionen av den 5 oktober 1973.
5. Beträffande farmaceutiska produkters och livsmedelsprodukters patenterbarhet skall Finland före den 1 januari 1995 ha uppfyllt bestämmelserna i punkt 4. Beträffande farmaceutiska produkters patenterbarhet skall Island senast den 1 januari 1997 ha uppfyllt bestämmelserna i punkt 4. Gemenskapen skall emellertid inte rikta en sådan inbjudan som anges i punkt 3 till Finland och Island före dessa respektive tidpunkter.
6. I fråga om patent för en produkt som anges i punkt 5, som har patentsökts hos någon av de avtalsslutande parterna vid en tidpunkt när produktpatent för den berörda produkten inte kunde erhållas i Finland eller Island, får patenthavaren eller dennes rättsinnehavare, utan hinder av artikel 2, använda sig av sin patenträtt för att förhindra att produkten importeras till eller marknadsförs i de avtalsslutande parter där produkten åtnjuter patentskydd, även om produkten första gången fördes ut på marknaden i Finland eller Island av patenthavaren själv eller med dennes samtycke.

Denna rätt får åberopas med avseende på de i punkt 5 angivna produkterna under högst två år efter det att Finland respektive Island har gjort de berörda produkterna patenterbara.

Artikel 4
Halvledarprodukter

1. De avtalsslutande parterna skall ha rätt att besluta om utsträckning av rättsligt skydd för halvledarprodukters kretsmönster till personer från sådant tredje land eller territorium som inte är avtalspart, vilka inte åtnjuter rätt till skydd enligt bestämmelserna i detta avtal. De avtalsslutande parterna får även ingå avtal om sådan utsträckning.
2. När en avtalsslutande part utsträcker rätten till skydd för halvledarprodukters kretsmönster till en icke avtalsslutande part, skall den avtalsslutande parten sträva efter att säkerställa att den icke avtalsslutande parten ger de övriga avtalsslutande parterna rätt till skydd på villkor som är likvärdiga med dem som den berörda avtalsslutande parten har fått.

3. Rättigheter som utsträcks genom parallella eller likvärdiga avtal eller överenskommelser eller genom likvärdiga beslut mellan en avtalsslutande part och tredje land skall erkännas och respekteras av alla de avtalsslutande parterna.

4. För punkterna 1—3 gäller att reglerna i detta avtal om information, samråd och tvistlösningsförfarande skall tillämpas.

5. Om olikartade förhållanden i rättsskyddet uppkommer mellan någon av de avtalsslutande parterna och ett tredje land, skall samråd enligt punkt 4 inledas utan dröjsmål med avseende på vad en sådan olikhet kan innebära för varors fortsatta fria rörlighet enligt detta avtal. Varje gång ett avtal, en överenskommelse eller ett beslut antas, trots att skiljaktigheter kvarstår mellan gemenskapen och någon annan av de avtalsslutande parterna, skall del VII i detta avtal tillämpas.

Artikel 5

Internationella konventioner

1. De avtalsslutande parterna åtar sig att före den 1 januari 1995 tillträda följande multilaterala konventioner om industriell, immateriell och kommersiell äganderätt:

- a) Pariskonventionen om industriellt rättsskydd (Stockholmstexten, 1967).
- b) Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk (Paristexten, 1971).
- c) Internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radioföretag (Rom, 1961).
- d) Protokollet till Madridöverenskommelsen om internationell registrering av varumärken (Madrid, 1989).
- e) Niceöverenskommelsen om internationell klassificering av varor och tjänster vid registrering av varumärken (Geneve 1977, ändrad 1979).
- f) Budapestkonventionen om deponering av mikroorganismer för patentändamål (1980).
- g) Konventionen om patentsamarbete (1984).

2. Beträffande Finlands, Irlands och Norges tillträde till protokollet till Madridöverenskommelsen, skall den i punkt 1 angivna tidpunkten ersättas av den 1 januari 1996 och beträffande Islands tillträde av den 1 januari 1997.

3. Vid detta protokolls ikraftträdande skall de avtalsslutande parternas rättsregler överensstämma med de materiella bestämmelserna i de konventioner som anges i punkt 1 a – c. Irlands rättsregler skall dock senast den 1 januari 1995 överensstämma med de materiella bestämmelserna i Bernkonventionen.

Artikel 6

Förhandlingar om Allmänna tull- och handelsavtalet

De avtalsslutande parterna är, utan att detta påverkar gemenskapens och dess medlemsstaters behörighet beträffande den immateriella äganderätten, överens om att förbättra den i detta avtal fastställda ordningen beträffande den immateriella äganderätten mot bakgrund av utgången av förhandlingarna i Uruguayrundan.

Artikel 7

Ömsesidigt informations- och samrådsförfarande

De avtalsslutande parterna åtar sig att informera varandra om arbete som de bedriver inom ramen för internationella organisationer och i samband med avtal som behandlar immateriell äganderätt.

De avtalsslutande parterna åtar sig också att, inom områden som omfattas av en i gemenskapsrätten beslutad åtgärd, på begäran samråda i förväg i sådana situationer som nämnts ovan.

Artikel 8

Övergångsbestämmelser

De avtalsslutande parterna är överens om att inleda förhandlingar för att säkerställa att EFTA-stater som så önskar fullt ut får delta i sådana framtida system beträffande immateriell äganderätt som kan komma att antas i gemenskapsrätten.

Om sådana system antas före detta avtals ikraftträdande, skall förhandlingar om deltagande i dessa system påbörjas snarast möjligt.

Artikel 9

Behörighet

Bestämmelserna i detta protokoll påverkar inte gemenskapens och dess medlemsstaters behörighet beträffande den immateriella äganderätten.

**PROTOKOLL 29
OM YRKESUTBILDNING**

För att främja unga människors rörlighet i EES-området överenskommer de avtalsslutande parterna om att stärka sitt samarbete på yrkesutbildningens område och att sträva efter att förbättra villkoren för studerande som önskar studera i en annan EES-stat än sin egen. I detta sammanhang överenskommer de om att föreskrifterna i avtalet om studenters uppehållstillstånd inte skall ändra enskilda avtalsslutande parterers möjligheter rörande terminsavgifter som debiteras utländska studerande, om sådana möjligheter fanns innan avtalet trädde i kraft.

PROTOKOLL 30
OM SÄRSKILDA BESTÄMMELSER OM ORGANISATION AV
SAMARBETET PÅ STATISTIKENS OMRÅDE

1. En konferens med företrädare för de avtalsslutande parternas statistikmyndigheter, Europeiska gemenskapernas statistikkontor (Eurostat) och EFTA-staternas statistikrådgivningskontor (OSA EFTA) skall inrättas. Konferensen skall ge riktlinjer för det statistiska samarbetet, utveckla arbetsprogram och förfaranden för statistiskt samarbete i nära anslutning till gemenskapens arbetsprogram och förfaranden och följa dessas genomförande.

2. EFTA-staterna skall från den tidpunkt då avtalet träder i kraft delta i arbetet inom ramen för planerna för ange-lägna åtgärder på den statistiska informationens område¹.

EFTA-staterna skall bidra ekonomiskt till sådana åtgärder i enlighet med artikel 82.1 a i avtalet och därtill knutna finansförordningar.

EFTA-staterna skall på lika villkor delta i de EG-kommittéer som biträder EG-kommissionen vid genomförande eller utveckling av sådana åtgärder i den mån de frågor som be-handlas omfattas av avtalet.

3. Statistisk rapportering från EFTA-staterna avseende för-hållanden som omfattas av avtalet skall samordnas av OSA EFTA och sändas till Eurostat. Lagring och bearbetning av uppgifterna skall ske hos Eurostat.

4. Eurostat och OSA EFTA skall se till, att EES-statistik sprids till olika användare och till allmänheten.

5. EFTA-staterna skall bestrida Eurostats merkostnader för lagring, bearbetning och spridning av uppgifter från EFTA-staterna i enlighet med bestämmelserna i detta avtal. De belopp som skall erläggas skall för varje period fastställas av gemensamma EES-kommittén.

6. Insynsskyddade statistiska uppgifter får endast användas för statistiska ändamål.

---

¹ D.v.s. framtida planer av samma slag som de som fast-ställts i rådets resolution 389 Y 0628 (01) av den 19 juni 1989 om genomförande av en plan för angelägna åtgärder på statistikens område: Statistiskt arbetsprogram för Euro-peiska gemenskaperna 1989 — 1992 (EGT nr C 161, 28.6.1989, s. 1).

**PROTOKOLL 31
OM SAMARBETE INOM SÄRSKILDA OMRÅDEN VID SIDAN OM
DE FYRA FRIHETERNA**

Artikel 1

Forskning och teknisk utveckling

1. a) EFTA-staterna skall från detta avtals ikraftträdande medverka vid genomförandet av ramprogrammet för gemenskapens verksamhet inom forskning och teknisk utveckling (1990–1994)¹ genom deltagande i dess särskilda program.
  - b) EFTA-staterna skall bidra ekonomiskt till den verksamhet som avses i a i enlighet med artikel 82.1 a i avtalet.
  - c) Till följd av bestämmelsen i b skall EFTA-staterna delta i full omfattning i alla de EG-kommittéer som biträder EG-kommissionen vid genomförandet eller utvecklingen av nämnda ramprogram och dess särskilda program.
  - d) Med hänsyn till den särskilda karaktären av det samarbete som förutses inom forskning och teknisk utveckling skall företrädare för EFTA-staterna, i den utsträckning som behövs för att samarbetet skall fungera väl, även knytas till arbetet vid Kommittén för vetenskaplig och teknisk forskning (KVTF) och andra EG-kommittéer med vilka EG-kommissionen samråder på detta område.
2. För Islands del skall dock bestämmelserna i punkt 1 gälla först från den 1 januari 1994.
  3. Utvärdering och mera genomgripande omorientering av arbetet inom ramprogrammet för gemenskapens verksamhet inom forskning och teknisk utveckling (1990–1994) skall efter avtalets ikraftträdande ske enligt det förfarandet som avses i artikel 79.3 i avtalet.
  4. Detta avtal skall inte påverka vare sig det bilaterala samarbete som äger rum inom ramprogrammet för gemenskapens verksamhet inom forskning och teknisk utveckling (1987–1991)² eller, i den mån det rör sig om sådant samarbete som inte omfattas av detta avtal, de bilaterala ramprogrammen för forskning och teknisk utveckling mellan gemenskapen och EFTA-staterna.

---

¹ 390 D 0221: Rådets beslut nr 90/221/EEG av den 23 april 1990 (1990–1994) (EGT nr L 117, 8.5.1990, s. 28).

² 387 D 0516: Rådets beslut nr 87/516/EURATOM, EEG av den 28 september 1987 (EGT L 302, 24.10.1987, s. 1).

Artikel 2
Informationstjänster

Gemensamma EES-kommittén skall från tidpunkten för detta avtals ikraftträdande besluta om villkoren för EFTA-staternas deltagande i de program för informationstjänster som har skapats enligt, eller grundas på, nedanstående beslut av EG-rådet:

- 388 D 0524: Rådets beslut nr 88/524/EEG av den 26 juli 1988 om fastställandet av en handlingsplan för att skapa en marknad för informationstjänster (EGT nr L 288, 21.10.1988, s. 39),
- 389 D 0286: Rådets beslut nr 89/286/EEG av den 17 april 1989 om genomförandet på gemenskapsnivå av huvudfasen i ett strategiskt program för innovationer och tekniköverföring (1989–1993) (Sprintprogrammet) (EGT nr L 112, 25.4.1989, s. 12).

Artikel 3
Miljö

1. Samarbetet på miljöområdet skall stärkas inom ramen för gemenskapens verksamhet, särskilt inom följande områden:

- miljöpolitik och åtgärdsprogram på miljöområdet,
- integrering av miljöskyddskrav med annan politik,
- ekonomiska och fiskala instrument,
- miljöfrågor med gränsöverskridande verkningar,
- viktigare regionala och globala frågor som är föremål för diskussioner inom internationella organisationer.

Samarbetet skall bl. a. omfatta regelbundna möten.

2. Så snart som möjligt efter det att detta avtal har trätt i kraft skall, i den mån frågan inte har avgjorts före den tidpunkten, de nödvändiga besluten fattas för att säkerställa EFTA-staternas deltagande i Europeiska miljöbyrån, när detta organ har upprättats av gemenskapen.

3. Om det har bestämts av Gemensamma EES-kommittén att samarbetet skall bestå i att de avtalsslutande parterna inför parallell lagstiftning med identiskt eller likvärdigt innehåll, skall de förfaranden som avses i artikel 79.3 i avtalet i fortsättningen gälla för utarbetandet av sådan lagstiftning på området i fråga.

Artikel 4

Utbildning, yrkespraktik- och ungdomsfrågor

1. EFTA-staterna skall från tidpunkten för detta avtals ikraftträdande delta i gemenskapsprogrammet Ungdom för Europa i enlighet med del VI.
2. Fr.o.m. den 1 januari 1995 skall EFTA-staterna delta enligt bestämmelserna i del VI i alla gemenskapens utbildnings- och ungdomsprogram som har inletts eller beslutats. Planeringen och utvecklingen av gemenskapens program på detta område skall fr.o.m. avtalets ikraft-trädande ske enligt de förfaranden som avses i del VI, särskilt artikel 79.3.
3. EFTA-staterna skall i enlighet med artikel 82.1 a i avtalet bidra ekonomiskt till de program som anges i punkterna 1 och 2.
4. EFTA-staterna skall från det att de inleder samarbetet i program till vilka de enligt artikel 82.1 a bidrar ekonomiskt delta i full omfattning i alla de EG-kommittéer som biträder EG-kommissionen i genomförandet eller utvecklingen av dessa program.
5. EFTA-staterna skall från tidpunkten för avtalets ikraftträdande delta i gemenskapens olika verksamheter för informationsutbyte, däribland, om så är lämpligt, kontakter och möten med experter samt seminarier och konferenser. Dessutom skall de avtalsslutande parterna, genom Gemensamma EES-kommittén eller på annat sätt, ta andra initiativ som kan vara lämpliga i detta sammanhang.
6. De avtalsslutande parterna skall främja ett ändamålsenligt samarbete mellan de behöriga organisationerna och institutionerna och andra organ inom sina respektive territorier, om detta bidrar till att stärka eller bredda samarbetet. Detta gäller särskilt de frågor som utgör verksamhetsområdet för Europeiskt centrum för utveckling av yrkesutbildningen (CEDEFOP)¹.

---

¹ 375 R 0337: Rådets förordning (EEG) nr 337/75 av den 10 februari 1975 om inrättandet av ett europeiskt centrum för utveckling av yrkesutbildningen (EGT nr L 39, 13.2.1975, s. 1) i dess lydelse enligt

— 1 79 H: Anslutningsakten för Grekland (EGT nr L 291, 19.11.1979, s. 99),

— 1 85 I: Anslutningsakten för Spanien och Portugal (EGT nr L 302, 15.11.1985, s. 170).

Artikel 5
Socialpolitik

1. På det socialpolitiska området skall den dialog som avses i artikel 79.1 i avtalet bl.a. bestå i att hålla möten och ordna kontakter mellan experter, undersöka frågor av gemensamt intresse inom särskilda områden, utbyta information om de avtalsslutande parternas verksamheter, inventera samarbetsläget samt gemensamt genomföra sådana aktiviteter som seminarier och konferenser.

2. De avtalsslutande parterna skall särskilt söka stärka samarbetet inom ramen för gemenskap-verksamhet som kan bli följden av följande gemenskapsrättsakter:

- 388 Y 0203: Rådets resolution av den 21 december 1987 om säkerhet, hygien och hälsa i arbetslivet (EGT nr C 28, 3.2.1988, s. 3),
- 391 Y 0531: Rådets resolution av den 21 maj 1991 om tredje medelfristiga handlingsprogrammet för gemenskapen på medellång sikt för jämställdhet mellan kvinnor och män (1991-1995) (EGT nr C 142, 31.5.1991, s. 1),
- 390 Y 0627(06): Rådets resolution av den 29 maj 1990 om åtgärder för att hjälpa långvarigt arbetslösa (EGT nr C 157, 27.6.1990, s. 4),
- 386 X 0379: Rådets rekommendation nr 86/379/EEG av den 24 juli 1986 om sysselsättning för de handikappade inom gemenskapen (EGT nr L 225, 12.8.1986, s. 43),
- 389 D 0457: Rådets beslut nr 89/457/EEG av den 18 juli 1989 om upprättandet av ett handlingsprogram för gemenskapen på medellång sikt för ekonomisk och social anpassning av de ekonomiskt och socialt missgynnade grupperna i samhället (EGT nr L 224, 2.8.1989, s. 10).

3. EFTA-staterna skall från tidpunkten för detta avtals ikraftträdande delta inom ramen för gemenskapens åtgärder för de äldre¹.

EFTA-staterna skall bidra ekonomiskt enligt artikel 82.1 b i avtalet.

EFTA-staterna skall delta i full omfattning i de EG-kommittéer som biträder EG-kommissionen i genomförandet eller utvecklingen av programmet utom när det gäller frågor som rör fördelningen av EG:s ekonomiska resurser mellan gemenskapens medlemsstater.

4. Gemensamma EES-kommittén skall fatta de nödvändiga besluten för att underlätta samarbetet mellan de avtalsslutande parterna i gemenskapens framtida program och verksamhet på det socialpolitiska området.

---

¹ 391 D 0049: Rådets beslut nr 91/49/EEG av den 26 november 1991 (EGT nr L 28, 2.2.1991, s. 29).

5. De avtalsslutande parterna skall främja ett ändamålsenligt samarbete mellan de behöriga organisationerna och institutionerna och andra organ inom sina respektive territorier, där detta bidrar till att stärka eller bredda samarbetet. Detta gäller särskilt de frågor som utgör verksamhetsområdet för Europeiska fonden för förbättring av arbets- och levnadsvillkor¹.

Artikel 6 Konsumentskydd

1. På konsumentskyddsområdet skall de avtalsslutande parterna med alla lämpliga medel förstärka den ömsesidiga dialogen i syfte att bestämma områden och aktiviteter där ett närmare samarbete kan bidra till att deras mål uppnås.

2. De avtalsslutande parterna skall söka stärka samarbetet inom ramen för gemenskapsverksamhet som kan bli följden av nedan nämnda gemenskapsrättsakter, särskilt när det gäller att säkerställa konsumenternas inflytande och medbestämmande.

- 389 Y 1122(01): Rådets resolution av den 9 november 1989 om framtida prioriteringar för att åter slå fast ett program för konsumentskydd (EGT nr C 294, 22.11.1989, s. 1),
- 590 DC 0098: Treårig åtgärdsplan för konsumentpolitik inom EEG (1990–1992),
- 388 Y 1117(01): Rådets resolution av den 4 november 1988 om ökat konsumentdeltagande i standardiseringsarbetet (EGT nr C 293, 17.11.1988, s. 1).

---

¹ 375 R 1365: Rådets förordning (EEG) nr 1365/75 av den 26 maj 1975 om skapandet av en europeisk fond för förbättring av arbets- och levnadsvillkor (EGT nr L 139, 30.5.1975, s. 1) i dess lydelse enligt

- 1 79 H: Anslutningsakten för Grekland (EGT nr L 291, 19.11.1979, s. 111),
- 1 85 I: Anslutningsakten för Spanien och Portugal (EGT nr L 302, 15.11.1985, s. 170).

Artikel 7
Små och medelstora företag

1. Samarbetet i fråga om små och medelstora företag skall främjas särskilt inom ramen för gemenskapens åtgärder för att

- undanröja onödiga administrativa, finansiella och rättsliga hinder för affärsverksamhet,
- informera och hjälpa företag, särskilt små och medelstora företag, när det gäller politik och program som skulle kunna vara av betydelse för dem,
- främja samarbete och samverkan mellan företag, särskilt små och medelstora företag, från olika regioner inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

2. De avtals slutande parterna skall särskilt söka stärka samarbete inom ramen för gemenskap-
sverksamhet som kan bli följden av följande gemenskapsrättsakter:

- 388 Y 0727(02): Rådets resolution om förbättring av affärsmiljön och om exploaterings-
främjande åtgärder inom gemenskapen, speciellt i fråga om små och medelstora företag (EGT
nr C 197, 27.7.1988, s. 6),
- 389 D 0490: Rådets beslut nr 89/490/EEG av den 28 juli 1989 om förbättring av affärsmiljön
och främjande av utvecklingen av företag inom gemenskapen, särskilt av små och medelstora
företag (EGT nr L 239, 16.8.1989, s. 33),
- 389 Y 1007(01): Rådets resolution av den 26 september 1989 om utvecklingen av legoproduk-
tion inom gemenskapen (EGT nr C 254, 7.10.1989, s. 1),
- 390 X 0246: Rådets resolution av den 28 maj 1990 om genomförandet av en politik syftande
till administrativ förenkling till förmån för små och medelstora företag i medlemsstaterna (EGT
nr L 141, 2.6.1990, s. 55),
- 391 Y 0605: Rådets resolution av den 27 maj 1991 om handlingsprogrammet för små och
medelstora företag, inklusive företag inom hantverksindustri (EGT nr C 146, 5.6.1991, s. 3),
- 391 D 0319: Rådets beslut nr 91/319/EEG av den 18 juni 1991 om ändring av programmet för
att förbättra affärsmiljön och främja utvecklingen av företag inom gemenskapen, särskilt små
och medelstora företag, (EGT nr L 175, 4.7.1991, s. 32).

3. Gemensamma EES-kommittén skall från tidpunkten för avtalets ikraftträdande fatta de
nödvändiga besluten om de villkor, inklusive villkoren beträffande EFTA-staternas ekonomiska
bidrag, som skall gälla för samarbete inom ramen för gemenskapens verksamhet vid genomförandet
av rådets beslut om förbättring av affärsmiljön och främjande av utvecklingen av företag, särskilt små
och medelstora företag, inom gemenskapen¹ samt den verksamhet som blir följden av beslutet.

---

¹ 389 D 0490: Rådets beslut nr 89/490/EEG av den 28 juli 1989 (EGT nr C 239, 16.8.1989, s. 33).

Artikel 8
Turism

På turismens område skall den dialog som avses i artikel 79.1 i avtalet syfta till att bestämma områden och åtgärder där ett närmare samarbete skulle kunna bidra till att främja turismen och förbättra de allmänna förutsättningarna för turistindustrin inom de avtalsslutande parternas territorier.

Artikel 9
Den audiovisuella sektorn

Så snart som möjligt efter det att detta avtal har trätt i kraft skall, såvida inte frågan har avgjorts före den tidpunkten, de nödvändiga besluten fattas för att säkerställa EFTA-staternas deltagande i de program som har upprättats enligt rådets beslut 90/685/EEG av den 21 december 1990 om genomförandet av ett handlingsprogram för att främja utvecklingen av den europeiska audiovisuella industrin (MEDIA) (1991–1995) (EGT nr L 380, 31.12.1990, s. 37).

Artikel 10
Räddningstjänst

1. De avtalsslutande parterna skall söka stärka det samarbete inom ramen för gemenskapsverksamhet som kan bli följden av rådets och medlemsstaternas representanters inom rådet resolution 89/223/EEG av den 13 februari 1989 om förändringar i samarbetet på gemenskapsnivå avseende räddningstjänsten (EGT nr C 44, 23.2.1989, s. 3).
2. EFTA-staterna skall säkerställa att numret 112 införs inom deras territorier som enda europeiskt nödtelefonnummer i enlighet med bestämmelserna i rådets beslut 91/396/EEG av den 29 juli 1991 om införandet av ett enda europeiskt nödtelefonnummer (EGT nr L 217, 6.8.1991, s. 31).

PROTOKOLL 32
OM FINANSIELLA VILLKOR FÖR GENOMFÖRANDE AV ARTIKEL 82

Artikel 1

Förfarande vid fastställandet av EFTA-staternas finansiella medverkan

1. Förfarandet vid beräkningen av EFTA-staternas finansiella medverkan i gemenskapens verksamheter anges i följande punkter.
2. EG-kommissionen skall senast den 30 maj varje budgetår, med relevant bakgrundsmaterial, tillställa Gemensamma EES-kommittén uppgift om:
  - a) De belopp vilka tagits upp "för information" i förslagen till anslag för ekonomiska åtaganden och anslagen för betalningar i det preliminära förslaget till allmän budget för Europeiska gemenskapen och vilka motsvarar de verksamheter som EFTA-staterna deltar i och som har beräknats i enlighet med bestämmelserna i artikel 82.
  - b) Den beräknade storleken av bidragen för EFTA-staternas deltagande i dessa verksamheter, som "för information" tagits upp i inkomstberäkningen i det preliminära budgetförslaget.
3. Gemensamma EES-kommittén skall före den 1 juli varje år bekräfta att beloppen som avses i punkt 2 överensstämmer med bestämmelserna i artikel 82 i avtalet.
4. De belopp som tagits upp "för information" och som motsvarar EFTA-staternas medverkan såväl i anslagen för ekonomiska åtaganden som i anslagen för betalningar skall, liksom beloppen för bidragen, justeras när budgeten fastställs av den budgetansvariga myndigheten, så att bestämmelserna i artikel 82 blir iakttagna.
5. Så snart den allmänna budgeten slutligt fastställts av den budgetansvariga myndigheten skall EG-kommissionen meddela Gemensamma EES-kommittén de belopp som redo-visas där "för information", både i inkomstberäkningen och i utgiftsberäkningen, och som motsvarar EFTA-staternas medverkan.

Gemensamma EES-kommittén skall inom 15 dagar bekräfta att dessa belopp överensstämmer med bestämmelserna i artikel 82.

6. Senast den 1 januari varje budgetår skall EFTA-staternas ständiga kommitté meddela EG-kommissionen den slutliga fördelningen av bidraget mellan EFTA-staterna.

Denna fördelning skall vara av bindande karaktär för varje EFTA-stat.

Om denna information inte tillhandahållits före den 1 januari skall fördelningen från föregående år tillämpas provisoriskt.

Artikel 2

Förfarande för överföringen av EFTA-staternas bidrag

1. På grundval av de uppgifter som EFTA-staternas ständiga kommitté lämnat i enlighet med bestämmelserna i artikel 1.6 skall EG-kommissionen upprätta följande:

- a) Ett förslag till fordran i enlighet med artikel 28.1 i EG:s finansförordning¹ motsvarande beloppet för EFTA-staternas deltagande, beräknat på anslagen för ekonomiska åtaganden.

Upprättandet av förslaget till fordran skall föranleda EG-kommissionen att formellt öppna anslagen för ekonomiska åtaganden för berörda poster i den budgetstruktur som byggts upp för ändamålet.

Om gemenskapens budget inte fastställts vid budgetårets början skall bestämmelserna i artikel 9 i finansförordningen tillämpas.

- b) En betalningsbegäran i enlighet med artikel 28.2 i finansförordningen motsvarande beloppet för EFTA-staternas deltagande, beräknat på anslagen för betalningar.

2. Denna betalningsbegäran skall baseras på att varje EFTA-stat erlägger sitt bidrag i två delbetalningar, varav:

— sex tolfte delar av bidraget senast den 20 januari,

— sex tolfte delar av bidraget senast den 15 juli.

De sex tolfte delar som skall betalas senast den 20 januari beräknas dock på det belopp som redovisas "för information" i det preliminära budgetförslaget inkomstberäkning; korrigerings av de belopp som betalats enligt denna beräkning sker vid betalningen av de tolfte delar som skall betalas senast den 15 juli.

Om budgeten inte fastställts före den 30 mars sker även den andra betalningen enligt det belopp som förutses "för information" i det preliminära budgetförslaget; korrigeringen skall i detta fall ske tre månader efter det att det förfarande som förutses i artikel 1.5 slutförts.

När EFTA-staternas betalning av bidragen mottagits skall EG-kommissionen i formell mening öppna betalningsanslagen för berörda poster i den budgetstruktur som byggts upp för ändamålet, utan att detta påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 9 i finansförordningen.

3. Bidragen skall anges och betalas i ecu.

4. I detta syfte skall varje EFTA-stat hos sin centralbank eller hos någon annan institution som den utser för ändamålet öppna ett konto i ecu för kommissionens räkning.

---

¹ Finansförordningen från den 21 december 1977 som tillämpas på EG:s allmänna budget (EGT L 356 31.12.1977, s. 1) ändrad genom rådets förordning (Euratom, EKSG, EEG) nr 610/90 av den 13 mars 1990 (EGT L 70 16.3.1990, s. 1) i det följande kallad finansförordningen.

5. Vid varje tillfälle då inbetalning till det konto som anges i punkt 4 sker senare än de förfallodagar som anges i punkt 2 skall den berörda EFTA-staten betala dröjsmålsränta enligt en räntesats som motsvarar den räntesats för förfalldagens månad, med ett tillägg om 1,5 procentenheter, som Europeiska monetära samarbetsfonden tillämpar vid sina operationer i ecu och som publiceras varje månad i Europeiska gemenskapernas officiella tidning, serie C.

Artikel 3

Efterhandsjusteringar av bidragen

1. De belopp för EFTA-staternas medverkan som fastställts för varje berörd budgetpost i enlighet med bestämmelserna i artikel 82 i avtalet skall normalt sett vara oförändrade under budgetåret.

2. Vid upprättandet av årsbokslut för varje budgetår (n) och inom ramen för inkomst- och utgiftsredovisningen skall EG-kommissionen justera redovisningen, såvitt avser EFTA-staternas medverkan, varvid skall beaktas:

- ändringar som har ägt rum under budgetåret, antingen genom omfördelning eller genom tilläggsbudget,
- anslagens slutliga utfall för budgetåret, med hänsyn till eventuella underutnyttjanden och överföringar av medel mellan budgetår,
- belopp avseende sådana gemenskapskostnader som EFTA-staterna täcker individuellt eller betalningar som de gör in natura, t.ex. genom administrativt stöd.

Denna justering skall ske inom ramen för fastställandet av budgeten för följande år (n+2).

3. Om synnerliga omständigheter föranleder det, och i den mån proportionalitetsfaktorn måste säkerställas, kan EG-kommissionen efter godkännande av Gemensamma EES-kommittén begära att EFTA-staterna betalar ett tilläggsbidrag under det budgetår då avvikelser inträffar. Sådana tilläggsbidrag skall bokföras på de konton som anges i artikel 2.4 vid ett datum som fastställs av Gemensamma EES-kommittén och som så långt möjligt sammanfaller med den justering som förutses i artikel 2.2. Om bidragen inte bokförts i tid skall bestämmelserna i artikel 2.5 tillämpas.

4. Tillägsregler för genomförande av punkt 1 — 3 skall vid behov beslutas av Gemensamma EES-kommittén.

Detta skall särskilt gälla i fråga om det sätt på vilket hänsyn skall tas till belopp avseende sådana gemenskapskostnader som EFTA-staterna täcker individuellt eller betalningar som de gör in natura.

Artikel 4
Översyn

Bestämmelserna i

- artikel 2.1,
- artikel 2.2,
- artikel 3.2 och
- artikel 3.3

skall före den 1 januari 1994 ses över av Gemensamma EES-kommittén, och ändras utifrån erfarenheterna från genomförandet och med hänsyn till EG-beslut rörande EG:s finansförordning och/eller presentationen av gemenskapens allmänna budget.

Artikel 5
Genomförandevillkor

1. Användningen av de anslag som hänför sig till EFTA-staternas deltagande skall ske i enlighet med bestämmelserna i EG:s finansförordning.
2. I fråga om reglerna för anbudsförfaranden gäller dock att anbudsinfordran skall vara öppen för såväl alla EG-medlemsstater som alla EFTA-stater i den mån upphandlingen belastar budgetposter där EFTA-staterna medverkar.

Artikel 6
Information

1. Vid utgången av varje kvartal skall EG-kommissionen förse EFTA-staternas ständiga kommitté med ett utdrag ur sin redovisning med uppgift om läget, både vad gäller inkomster och utgifter, i fråga om genomförandet av de program och andra verksamheter där EFTA-staterna medverkar finansiellt.
2. När räkenskapsåret är avslutat skall EG-kommissionen till EFTA-staternas ständiga kommitté överlämna de uppgifter som avser program och andra verksamheter där EFTA-staterna medverkar finansiellt och som förekommer i inkomst- och utgiftsredovisningen samt i balansräkningen som upprättas i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 78 och 81 i EG:s finansförordning.
3. Gemenskapen skall förse EFTA-staternas ständiga kommitté med sådan ytterligare finansiell information som den senare skäligen kan begära i fråga om de program och andra verksamheter där EFTA-staterna medverkar finansiellt.

Artikel 7
Revision

1. Revisionen skall ske i enlighet med bestämmelserna i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, EG:s finansförordning och tillämpliga föreskrifter inom de områden som anges i artiklarna 76 och 78 i avtalet, och den skall omfatta kontroll av inkomsternas beräkning och tillgänglighet lika väl som kontroll såvitt avser alla utgifter som hänför sig till EFTA-staternas deltagande, av utgifternas uppkomst och fördelning över tiden.

2. Lämpliga former för kontakter mellan gemenskapens och EFTA-staternas officiella revisionsmyndigheter skall upprättas i syfte att underlätta revisionen av de inkomster och utgifter som hänför sig till EFTA-staternas medverkan i gemenskapsaktiviteter enligt punkt 1.

Artikel 8
BNP-statistik som skall användas vid beräkning av proportionalitetsfaktorn

1. De BNP-uppgifter angivna till marknadspris som anges i avtalets artikel 82 skall vara de som offentliggörs som en följd av genomförandet av artikel 76 i avtalet.

2. Ett undantag från denna bestämmelse görs för budgetåren 1993 och 1994, då BNP-statistik som fastställts av OECD skall användas. Gemensamma EES-kommittén kan vid behov besluta att detta undantag skall gälla ett eller flera år därefter.

**PROTOKOLL 33
OM SKILJEFÖRFARANDE**

1. Om en tvist har hänskjutits till skiljeförfarande, skall det finnas tre skiljemän, om inte parterna i tvisten beslutar annorlunda.
2. De två sidorna i tvisten skall inom trettio dagar utse var sin skiljeman.
3. De sålunda utsedda skiljemännen skall gemensamt välja en ordförande, som skall vara medborgare hos en annan avtalsslutande part än de utsedda skiljemännen. Om de inte kan komma överens inom två månader från det att de utsågs, skall de välja ordförande bland sju personer upptagna i en förteckning som upprättats av Gemensamma EES-kommittén. Kommittén skall upprätta och aktualisera denna förteckning i enlighet med sin arbetsordning.
4. Om inte de avtalsslutande parterna beslutar annorlunda, skall skiljedomstolen själv anta sin arbetsordning. Den fattar sina avgöranden genom majoritetsbeslut.

SÖ 1993: 24

PROTOKOLL 34
OM MÖJLIGHETEN FÖR EFTA-STATERNAS DOMSTOLAR ATT BEGÄRA ATT EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL BESLUTAR OM TOLKNINGEN AV EES-REGLER SOM MOTSVARAR EG-REGLER

Artikel 1

Om det i ett mål eller ärende som är anhängigt vid en domstol och andra dömande myndigheter i en EFTA-stat uppstår en fråga om tolkningen av bestämmelser i avtalet som i sak överensstämmer med bestämmelser i fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna i den lydelse dessa har genom ändringar eller tillägg, eller i rättsakter antagna i enlighet med dessa fördrag, får domstolen eller myndigheten om den anser det nödvändigt begära att Europeiska gemenskapernas domstol beslutar i frågan.

Artikel 2

En EFTA-stat som avser att använda sig av detta protokoll skall underrätta depositarien och Europeiska gemenskapernas domstol i vilken omfattning och under vilka förutsättningar protokollet skall gälla för dess domstolar eller andra dömande myndigheter.

Artikel 3

Depositarien skall underrätta de avtalslutande parterna om varje underrättelse som avses i artikel 2.

SÖ 1993:24

**PROTOKOLL 35
OM GENOMFÖRANDET AV EES-REGLER**

Med beaktande av följande:

Syftet med detta avtal är att åstadkomma ett homogent europeiskt ekonomiskt samarbetsområde på grundval av gemensamma regler utan att någon avtalsslutande part behöver överlämna normgivningsmakt till någon institution inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Detta måste följaktligen uppnås genom nationella förfaranden.

Enda artikel

För fall när det kan uppstå konflikter mellan genomförda EES-regler och andra författningsbestämmelser, förbinder sig EFTA-staterna att om det är nödvändigt införa en författningsbestämmelse som innebär att EES-reglerna skall ha företräde i dessa fall.

**PROTOKOLL 36
OM STADGAN FÖR EES GEMENSAMMA PARLAMENTARIKER KOMMITTÉ**

Artikel 1

Den EES gemensamma parlamentariker kommitté som upprättats genom artikel 95 i avtalet skall inrättas och fungera i enlighet med bestämmelserna i avtalet och denna stadga.

Artikel 2

EES gemensamma parlamentariker kommitté skall bestå av sextiosex ledamöter.

Europaparlamentet respektive parlamenten i EFTA-staterna skall utse ett lika stort antal ledamöter av EES gemensamma parlamentariker kommittén.

Artikel 3

EES gemensamma parlamentariker kommitté skall välja sin ordförande och viceordförande bland sina ledamöter.

Ordförandeskapet i kommittén skall utövas under perioder av ett år växelvis av en ledamot som utsetts av Europaparlamentet och en ledamot som utsetts av parlamentet i en EFTA-stat.

Kommittén skall utse sitt arbetsutskott.

Artikel 4

EES gemensamma parlamentariker kommitté skall hålla allmänna sammanträden två gånger om året, växelvis inom EG och i en EFTA-stat. Kommittén skall vid varje sammanträde besluta var nästa allmänna sammanträde skall hållas. Extra sammanträden får hållas när kommittén eller dess arbetsutskott beslutar om det i enlighet med kommitténs arbetsordning.

Artikel 5

EES gemensamma parlamentariker kommitté skall själv anta sin arbetsordning genom beslut med två tredjedels majoritet av kommitténs ledamöter.

Artikel 6

Kostnaderna för deltagande i EES gemensamma parlamentariker kommitté skall bäras av det parlament som utsett en ledamot.

SÖ 1993:24

**PROTOKOLL 37
MED DEN FÖRTECKNING SOM AVSES I ARTIKEL 101**

1. Vetenskapliga livsmedelskommittén (kommissionens beslut 74/234/EEG).
2. Läkemedelskommittén (rådets beslut 75/320/EEG).
3. Vetenskapliga veterinärmedicinska kommittén (kommissionens beslut 81/651/EEG).
4. Kommittén för transportinfrastruktur (rådets beslut 78/174/EEG).
5. Administrativa kommissionen för social trygghet för migrerande arbetare (rådets förordning (EEG) 1408/71).
6. Kontaktkommittén för tvättning av pengar (rådets direktiv 91/308/EEG).
7. Rådgivande kommittén för kartell- och monopolfrågor (rådets förordning (EEG) 17/62.)
8. Rådgivande kommittén för koncentrationer (rådets förordning (EEG) 4064/89).

**PROTOKOLL 38
OM DEN FINANSIELLA MEKANISMEN**

Artikel 1

1. Genom den finansiella mekanismen skall ekonomiskt bistånd lämnas till utveckling och strukturanpassning i de regioner som anges i artikel 4 dels i form av räntesubventioner på lån, dels i form av direkta bidrag.
2. Den finansiella mekanismen skall finansieras av EFTA-staterna. Dessa skall ge Europeiska investeringsbanken ett uppdrag som den skall utföra enligt följande artiklar. EFTA-staterna skall upprätta en kommitté för den finansiella mekanismen, som skall fatta de beslut om räntesubventioner och bidrag som krävs enligt artiklarna 2 och 3.

Artikel 2

1. De räntesubventioner som avses i artikel 1 skall lämnas i samband med lån som beviljas av Europeiska investeringsbanken och skall så vitt möjligt uttryckas i ecu.
2. Räntesubventionerna på sådana lån skall fastställas till tre procentenheter per år i förhållande till Europeiska investeringsbankens räntesatser och skall ges under högst tio år för varje lån.
3. En amorteringsfri period på två år skall ges innan kapitalet börjar återbetalas med lika stora amorteringar.
4. Räntesubventionerna skall ges under förutsättning av godkännande från EFTA-kommittén för den finansiella mekanismen och med beaktande av EG-kommissionens yttrande.
5. Summan av de lån som skall vara berättigade till räntesubventioner enligt artikel 1 och som skall beviljas i lika stora rater skall under perioden 1993–1997 vara sammanlagt 1,5 miljarder ecu.

Artikel 3

1. Summan av de bidrag som avses i artikel 1 skall vara 500 miljoner ecu och skall beviljas i lika stora rater under perioden 1993–1997.
2. Dessa bidrag skall betalas ut av Europeiska investeringsbanken på grundval av förslag från de mottagande EG-medlemsstaterna efter inhämtande av EG-kommissionens yttrande och med godkännande av EFTA-kommittén för den finansiella mekanismen, som fortlöpande skall informeras under hela processen.

Artikel 4

1. Det ekonomiska bistånd som avses i artikel 1 skall begränsas till projekt som genomförs av offentliga myndigheter och offentliga eller privata företag i Grekland, ön Irland, i Portugal och de regioner i Spanien som är uppräknade i tillägget. Varje regions andel av det totala ekonomiska biståndet skall bestämmas av gemenskapen, som skall informera EFTA-staterna.

2. De projekt skall prioriteras som lägger särskild vikt vid miljön (inbegripet stadsplanering), transport (inbegripet transportinfrastruktur) eller utbildning. När det gäller projekt som presenteras av privata företag skall särskild hänsyn tas till små och medelstora företag.

3. Den högsta stödandelen för ett projekt som stöds av den finansiella mekanismen skall fastställas till en nivå som inte är oförenlig med EG-politiken i detta avseende.

Artikel 5

EFTA-staterna skall komma överens med Europeiska investeringsbanken och EG-kommissionen om en ordning som av alla parter kan anses ändamålsenlig för att säkerställa att den finansiella mekanismen fungerar väl. Beslut skall också fattas i detta sammanhang om kostnaderna för administrationen av den finansiella mekanismen.

Artikel 6

Europeiska investeringsbanken skall ha rätt att delta som observatör i Gemensamma EES-kommitténs sammanträden när ärenden med anknytning till den finansiella mekanismen och som berör banken står på dagordningen.

Artikel 7

Ytterligare bestämmelser om genomförandet av den finansiella mekanismen kan vid behov fastställas av den gemensamma EES-kommittén för den finansiella mekanismen.

TILLÄGG TILL PROTOKOLL 38

Lista över spanska regioner som är berättigade till ekonomiskt bistånd

**Andalucia
Asturias
Castilla y León
Castilla-La Mancha
Ceuta-Melilla
Valencia
Extremadura
Galicia
Islas Canarias
Murcia**

**PROTOKOLL 39
OM ECUN**

Med "ecu" avses i detta avtal ecun enligt den definition som har fastställts av gemenskapens behöriga myndigheter. I alla rättsakter som det hänvisas till i bilagorna till avtalet skall "europeiska beräkningsenheter" ersättas med "ecu".

**PROTOKOLL 40
OM SVALBARD**

1. När EES-avtalet ratificeras skall Norge ha rätt att undanta Svalbards territorium från avtalets tillämpningsområde.
2. Om Norge begagnar sig av denna rätt, skall gällande avtal som är tillämpliga på Svalbard, bl.a. Konventionen om upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen, Frihandelsavtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Norge samt Frihandelsavtalet mellan, å ena sidan, medlemsstaterna i Europeiska kol- och stålgemenskapen och Europeiska kol- och stålgemenskapen och, å andra sidan, Norge, fortfarande vara tillämpliga på Svalbards territorium.

SÖ 1993:24

**PROTOKOLL 41
OM BEFINTLIGA AVTAL**

I enlighet med bestämmelserna i artikel 120 i EES-avtalet har de avtalsslutande parterna enats om att följande befintliga bilaterala eller multilaterala avtal som gäller mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen å ena sidan och en eller flera EFTA-stater å den andra, skall vara tillämpliga även efter ikraftträdandet av EES-avtalet.

29.4.1963/ 3.12.1976	Internationella kommissionen för skydd av floden Rhen mot miljöföroreningar. Blandavtal mellan Schweiziska Edsförbundet och Europeiska ekonomiska gemenskapen, Förbundsrepubliken Tyskland, Frankrike, Luxemburg och Nederländerna.
3.12.1976	Skydd av floden Rhen mot kemiska föroreningar. Blandavtal mellan Schweiziska Edsförbundet och Europeiska ekonomiska gemenskapen, Förbundsrepubliken Tyskland, Frankrike, Luxemburg och Nederländerna.
1.12.1987	Avtal mellan Republiken Österrike å ena sidan och Förbundsrepubliken Tyskland och Europeiska ekonomiska gemenskapen å den andra om samarbete vid vård av vattenresurserna i Donaubäckenet.
19.11.1991	Avtal i form av skriftväxling mellan Österrike och Europeiska ekonomiska gemenskapen om försäljning av bordsviner från gemenskapen och "lantvin" i flaskor inom Österrikes territorium.

PROTOKOLL 42
OM BILATERALA ARRANGEMANG FÖR VISSA JORDBRUKSPRODUKTER

De avtalsslutande parterna noterar att bilaterala överenskommelser om handel med jordbruksprodukter har undertecknats samtidigt som detta avtal. Dessa överenskommelser som ytterligare utvecklar eller kompletterar överenskommelser som träffats tidigare av de avtalsslutande parterna och dessutom återspeglar bl.a. deras gemensamt beslutade mål att bidra till att minska sociala och ekonomiska skillnader mellan deras regioner, skall träda i kraft senast vid tid-punkten för ikraftträdandet av detta avtal.

PROTOKOLL 43
**OM AVTALET MELLAN EEG OCH ÖSTERRIKE OM GODSTRANSPORTER I TRANS-
IT PÅ VÄG OCH JÄRNVÄG**

De avtalsslutande parterna noterar att samtidigt med föreliggande avtal har ett bilateralt avtal undertecknats mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Österrike om godstransporter i transit på väg och järnväg.

Bestämmelserna i det bilaterala avtalet skall ha företräde framför bestämmelserna i föreliggande avtal i den mån de täcker samma ämnesområde och i enlighet med vad som anges i detta avtal.

Sex månader innan avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Österrike om godstransporter i transit på väg eller järnväg upphör att gälla, skall parterna tillsammans granska situationen inom vägtransportområdet.

SÖ 1993:24

PROTOKOLL 44
OM AVTALET MELLAN EEG OCH SCHWEIZ OM GODSTRANSPORTER PÅ VÄG
OCH JÄRNVÄG

De avtalsslutande parterna noterar att samtidigt med föreliggande avtal har ett bilateralt avtal undertecknats mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Schweiz om godstransporter på väg och järnväg.

Bestämmelserna i det bilaterala avtalet skall ha företräde framför bestämmelserna i föreliggande avtal i den mån de täcker samma ämnesområde och i enlighet med vad som anges i detta avtal.

Sex månader innan avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Schweiz om godstransporter på väg och järnväg upphör att gälla, skall parterna tillsammans granska situationen inom vägtransportområdet.

SÖ 1993: 24

**PROTOKOLL 45
OM ÖVERGÅNGSPERIODER FÖR SPANIEN OCH PORTUGAL**

De avtalslutande parterna anser att avtalet inte inverkar på de övergångsperioder som har medgivits Spanien och Portugal genom akten om deras anslutning till Europeiska gemenskaperna och som kan fortsätta att gälla efter avtalets ikraftträdande oberoende av de övergångsperioder som har fastställts i själva avtalet.

SÖ 1993:24

**PROTOKOLL 46
OM UTVECKLINGEN AV SAMARBETET INOM FISKERISEKTORN**

De avtalsslutande parterna skall i ljuset av resultaten av översyner vartannat år av läget i samarbetet inom fiskerisektorn söka utveckla detta samarbete på en harmonisk och ömsesidigt förmånlig grundval och inom ramen för sin respektive fiskeripolitik. Den första översynen skall äga rum före utgången av 1993.

SÖ 1993:24

**PROTOKOLL 47
OM AVSKAFFANDE AV TEKNISKA HANDELSHINDER FÖR VIN**

De avtalslutande parterna skall tillåta import av och handel med vinprodukter som har sitt ursprung i deras respektive territorier och i överensstämmelse med gemenskapsrätten, såsom den anpassats inom ramen för detta avtal och som framgår av tillägget till detta protokoll vad beträffar produktdefinitioner, oenologisk praxis, sammansättning av produkter och regler när det gäller omsättning och handel.

I detta protokoll skall beteckningen "ursprungsprodukter" förstås som "vinprodukter, i vilka alla druvor eller andra ämnen erhållna från druvor som används i produkten är helt framställda inom EES-området".

För alla andra ändamål än handel mellan EFTA-länderna och gemenskapen får EFTA-länderna fortsätta att tillämpa sin nationella lagstiftning.

Bestämmelserna i protokoll 1 om övergripande anpassning skall tillämpas på de rättsakter som anges i tillägget till detta protokoll. EFTA-ländernas ständiga kommitté skall fullgöra de funktioner som nämns i punkterna 4.d och 5 i protokoll 1.

TILLÄGG

1. **373 R 2805:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2805/73/EEG av den 12 oktober 1973 som fastställer en lista över vita kvalitetsviner, framställda i specificerade områden och importerade vita kvalitetsviner, som har en viss halt svaveldioxid, och fastställer vissa övergångsbestämmelser som hänför sig till halten svaveldioxid i vin, framställt före 1 oktober 1973 (EGT nr L 289, 16.10.1973, s. 21), ändrad genom:
  - **373 R 3548:** Kommissionens förordning (EEG) nr 3548/73 av den 21 december 1973 (EGT nr L 361, 29.12.1973, s. 35).
  - **375 R 2160:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2160/75 av den 19 augusti 1975 (EGT nr L 220, 20.8.1975, s. 7).
  - **377 R 0966:** Kommissionens förordning (EEG) nr 966/77 av den 4 maj 1977 (EGT nr L 115, 6.5.1977, s. 7).

Bestämmelserna i förordningen skall inom ramen för detta avtal tillämpas med följande anpassning:

- Viner som har sitt ursprung i EFTA-länder och för vilka bestämmelserna i denna förordning är relevanta skall fortsätta att omfattas av avsnitt B i artikel 1.
2. **374 R 2319:** Kommissionens förordning nr 2319/74/EEG av den 10 september 1974 som specificerar vissa vinodlande områden som får framställa bordsvin med en maximal total alkoholhalt av 17% (EGT nr L 248, 11.9.1974, s. 7).
  3. **378 R 1972:** Kommissionens förordning (EEG) nr 1972/78 av den 16 augusti 1978 som fastställer detaljerade regler för oenologisk praxis (EGT nr L 226, 17.8.1978, s. 11), i dess lydelse enligt:
    - **380 R 0045:** Kommissionens förordning (EEG) nr 45/80 av den 10 januari 1980 (EGT nr L 7, 11.1.1980, s. 12).
  4. **379 R 0358:** Rådets förordning (EEG) nr 358/79 av den 5 februari 1979 om mousserande vin som framställts i gemenskapen och som definieras i punkt 13 i bilaga 2 till förordning (EEG) nr 337/79 (EGT nr L 54, 5.3.1979, s. 130), i dess lydelse enligt:
    - **379 R 2383:** Rådets förordning (EEG) nr 2383/79 av den 29 oktober 1979 (EGT nr L 274, 31.10.1979, s. 8).
    - **179 H:** Anslutningsakten för Grekland (EGT nr L 292, 19.11.1979, s. 83).
    - **380 R 3456:** Rådets förordning (EEG) nr 3456/80 av den 22 december 1980 (EGT nr L 360, 31.12.1980, s. 18).
    - **384 R 3686:** Rådets förordning (EEG) nr 3686/84 av den 19 december 1984 (EGT nr L 341, 29.12.1984, s. 3).

- **385 R 3310:** Rådets förordning (EEG) nr 3310/85 av den 18 november 1985 (EGT nr L 320, 29.11.1985, s. 19).
  - **385 R 3805:** Rådets förordning (EEG) nr 3805/85 av den 20 december 1985 (EGT nr L 367, 31.12.1985, s. 39).
  - **389 R 2044:** Rådets förordning (EEG) nr 2044/89 av den 19 juni 1989 (EGT nr L 202, 14.7.1989, s. 8).
  - **390 R 1328:** Rådets förordning (EEG) nr 1328/90 av den 14 maj 1990 (EGT nr L 132, 23.5.1990, s. 74).
  - **391 R 1735:** Rådets förordning (EEG) nr 1735/91 av den 13 juni 1991 (EGT nr L 163, 26.6.1991, s. 9).
5. **383 R 2510:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2510/83 av den 7 september 1983 med bestämmelser om ett undantag gällande halten av flyktiga syror i vissa viner (EGT nr L 248, 8.9.1983, s. 16).
6. **384 R 2394:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2394/84 av den 20 augusti 1984 som fastställer villkor för jonbytarmassor och detaljerade genomföranderegler vid framställning av renad, koncentrerad druvmust (EGT nr L 224, 21.8.1984, s. 8), i dess lydelse enligt:
- **385 R 0888:** Kommissionens förordning (EEG) nr 888/85 av den 2 april 1985 (EGT nr L 96, 3.4.1985, s. 14).
  - **386 R 2751:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2751/86 av den 4 september 1986 (EGT nr L 253, 5.9.1986, s. 11).
7. **385 R 3309:** Rådets förordning (EEG) nr 3309/85 av den 18 november 1985 som anger allmänna regler för beskrivning och presentation av mousserande vin och mousserande vin med tillsatt kolsyra (EGT nr L 320, 29.11.1985, s. 9), i dess lydelse enligt:
- **385 R 3805:** Rådets förordning (EEG) nr 3805/85 av den 20 december 1985 (EGT nr L 367, 31.12.1985, s. 39).
  - **386 R 1626:** Rådets förordning (EEG) nr 1626/86 av den 6 maj 1986 (EGT nr L 144, 29.5.1986, s. 3).
  - **387 R 0538:** Rådets förordning (EEG) nr 538/87 av den 23 februari 1987 (EGT nr L 55, 25.2.1987, s. 4).
  - **389 R 2045:** Rådets förordning (EEG) nr 2045/89 av den 19 juni 1989 (EGT nr L 202, 14.7.1989, s. 12).

Bestämmelserna i förordningen skall, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassning:

- a) Första strecksatsen i artikel 3.4 skall inte tillämpas.
- b) Artikel 5.2 skall kompletteras på följande sätt:
  - h) när det gäller mousserande kvalitetsvin som anges i avdelning 3 i förordningen (EEG) nr 358/79, och med ursprung i
    - Österrike: "Qualitätsschaumwein", "Qualitätssekt".
- c) Artikel 6 skall kompletteras på följande sätt:
  - 5.b) Termen "Hauersekt" skall reserveras för mousserande kvalitetsvin som motsvarar mousserande kvalitetsvin som producerats i ett specificerat område i enlighet med avdelning 3 i förordningen (EEG) nr 358/79 och artikel 6.4 i förordningen (EEG) nr 3309/85, under förutsättning att de
    - är framställda i Österrike,
    - är framställda av druvor som är skördade i samma vingård där producenten tillverkar vin från druvor, avsedda för framställning av mousserande kvalitetsvin,
    - säljs av producenten med etiketter som anger vingården, vinsorten och året,
    - regleras av österrikisk lag.
8. **385 R 3803:** Rådets förordning (EEG) nr 3803/85 av den 20 december 1985 som fastställer bestämmelser som gör det möjligt att härleda ursprunget hos spanska röda bordsviner och gör det möjligt att följa deras kommersiella spridning (EGT nr L 367, 31.12.1985, s. 36).
9. **385 R 3804:** Rådets förordning (EEG) nr 3804/85 av den 20 december 1985 som upprättar en förteckning över marker under vinodling i vissa spanska områden, där bordsvin får ha en faktisk alkoholhalt som är lägre än gemenskapens krav (EGT nr L 367, 31.12.1985, s. 37).
10. **386 R 0305:** Kommissionens förordning nr 305/86/EEG av den 12 februari 1986 om den maximala, totala halten av svaveldioxid i vin som tillverkats i gemenskapen före den 1 september 1986 och under en övergångsperiod i importerat vin (EGT nr L 38, 13.2.1986, s. 13).
11. **386 R 1627:** Rådets förordning nr 1627/86/EEG av den 6 maj 1986 som fastställer regler för beskrivning av speciella viner med hänsyn till angivande av alkoholstyrka (EGT nr L 144, 29.5.1986, s. 4).
12. **386 R 1888:** Kommissionens förordning (EEG) nr 1888/86 av den 18 juni 1986 om den maximala, totala halten av svaveldioxid i vissa mousserande viner som härrör från gemenskapen och är framställda före den 1 september 1986 och under en övergångsperiod i importerade mousserande viner (EGT nr L 163, 19.6.1986, s. 19).

13. **386 R 2094:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2094/86 av den 3 juli 1986 som fastställer detaljerade regler för användning av vinsyra för reducering eller borttagande av syror i specificerade vinprodukter i vissa regioner i zon A (EGT nr L 180, 4.7.1986, s. 17), i dess lydelse enligt:
- **386 R 2736:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2736/86 (EGT nr L 252, 4.9.1986, s. 15).
14. **386 R 2707:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2707/86 av den 28 augusti 1986 som fastställer detaljerade regler för beskrivning och presentation av mousserande vin och mousserande vin med tillsatt kolsyra (EGT nr 246, 30.8.1986, s. 71), i dess lydelse enligt:
- **386 R 3378:** Kommissionens förordning (EEG) nr 3378/86 av den 4 november 1986 (EGT nr L 310, 5.11.1986, s. 5).
  - **387 R 2249:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2249/87 av den 28 juli 1987 (EGT nr L 207, 29.7.1987, s. 26).
  - **388 R 0575:** Kommissionens förordning (EEG) nr 575/88 av den 1 mars 1988 (EGT nr L 56, 2.3.1988, s. 22).
  - **388 R 2657:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2657/88 av den 25 augusti 1988 (EGT nr L 237, 27.8.1988, s. 17).
  - **389 R 0596:** Kommissionens förordning (EEG) nr 596/89 av den 8 mars 1989 (EGT nr L 65, 9.3.1989, s. 9).
  - **390 R 2776:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2776/90 av den 27 september 1990 (EGT nr L 267, 29.9.1990, s. 30).
  - **390 R 3826:** Kommissionens förordning (EEG) nr 3826/90 av den 18 december 1990 (EGT nr L 366, 29.12.1990, s. 58).

Bestämmelserna i förordningen skall, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassning:

i bilaga 2 skall inte punkt 1 tillämpas.

15. **387 R 0822:** Rådets förordning (EEG) nr 822/87 av den 16 mars 1987 om den gemensamma marknadsordningen för vin (EGT nr L 84, 27.3.1987, s. 1), i dess lydelse enligt:
- **387 R 1390:** Rådets förordning (EEG) nr 1390/87 av den 18 maj 1987 (EGT nr L 133, 22.5.1987, s. 3).
  - **387 R 1972:** Rådets förordning (EEG) nr 1972/87 av den 2 juli 1987 (EGT nr L 184, 3.7.1987, s. 26).
  - **387 R 3146:** Rådets förordning (EEG) nr 3146/87 av den 19 oktober 1987 (EGT nr L 300, 23.10.1987, s. 4).

- **387 R 3992:** Kommissionens förordning (EEG) nr 3992/87 av den 23 december 1987 (EGT nr L 377, 31.12.1987, s. 20).
- **388 R 1441:** Rådets förordning (EEG) nr 1441/88 av den 24 maj 1988 (EGT nr L 132, 28.5.1988, s. 1).
- **388 R 2253:** Rådets förordning (EEG) nr 2253/88 av den 19 juli 1988 (EGT nr L 198, 26.7.1988, s. 35).
- **388 R 2964:** Rådets förordning (EEG) nr 2964/88 av den 26 september 1988 (EGT nr L 269, 29.9.1988, s. 5).
- **388 R 4250:** Rådets förordning (EEG) nr 4250/88 av den 21 december 1988 (EGT nr L 373, 31.12.1988, s. 55).
- **389 R 1236:** Rådets förordning (EEG) nr 1236/89 av den 3 maj 1989 (EGT nr L 128, 11.5.1989, s. 31).
- **390 R 0388:** Rådets förordning (EEG) nr 388/90 av den 12 februari 1990 (EGT nr L 42, 16.2.1990, s. 9).
- **390 R 1325:** Rådets förordning (EEG) nr 1325/90 av den 14 maj 1990 (EGT nr L 132, 23.5.1990, s. 19).
- **390 R 3577:** Rådets förordning (EEG) nr 3577/90 av den 4 december 1990 (EGT nr L 353, 17.12.1990, s. 23).

Bestämmelserna i förordningen skall, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassning:

- a) Artikel 1.1, 1.4.c, 1.4.e, 1.4.g och andra stycket av 1.4 skall inte tillämpas.
- b) Med avvikelse från artikel 1.6 för Schweiz börjar marknadsåret för vin den 1 juli varje år och slutar den 30 juni följande år.
- c) Avdelningarna 1, med undantag av artikel 13, 3 och 4 skall inte tillämpas.
- d) Österrike, Schweiz och Liechtenstein skall skapa ett klassificeringsschema för vinsorter som skall upprättas i enlighet med de principer som fastlagts i artikel 13.
- e) I artikel 16.7 "Blandning av vin som härrör från ett tredje land" skall läsas "Blandning av vin som härrör från ett tredje land eller en EFTA-stat.
- f) För produkter som framställts på sina respektive territorier, får Österrike, Schweiz och Liechtenstein tillämpa sin nationella lagstiftning i fråga om praxis som hänvisas till i artiklarna 18, 19, 21, 22, 23 och 24.
- g) Artikel 20 skall inte tillämpas.

- h) Med avvikelse från artikel 66.1 får följande kvalitetsviner som framställts i Österrike enligt speciella metoder överstiga 18 men inte 22 milliekvivalenter av flyktiga syror per liter: "Ausbruch", "Beerenauslese", "Trockenbeerenauslese", "Eiswein" och "Strohwein".
- i) Artiklarna 70, 75, 76, 80 och 85 skall inte tillämpas.
- j) Artikel 78 skall omfattas av punkt 3 i protokoll 1.
- k) Bilaga 1 skall kompletteras på följande sätt
- a) "Strohwein": Produkten med ursprung i Österrike och framställd enligt de bestämmelser som är fastställda i artikel 17.3.1 i den österrikiska vinlagen (Österreichisches Weingesetz, 1985).
- b) Druvmust under jäsning, som är framställd i enlighet med de bestämmelser som finns i punkt 3 av bilaga 1, får betecknas som
- "Sturm": Om den har sitt ursprung i Österrike.
  - "Federweiss" eller "Federweisser": Om den har sitt ursprung i Schweiz eller Liechtenstein.
- Av tekniska skäl kan emellertid den verkliga alkoholstyrkan i volymprocent undantagsvis överstiga 3/5 av den totala alkoholhalten i volymprocent.
- c) Termen "Tafelwein" och dess motsvarigheter som det hänvisas till i punkt 13 skall inte användas för vin som har sitt ursprung i Österrike.
- l) Bilagorna 3, 5 och 7 skall inte tillämpas.
- m) I bilaga 4, skall Österrike, Liechtenstein och Schweiz anses tillhöra vinproducerande zon B.
- n) Med avvikelse från bilaga 6
- Österrike får behålla det allmänna förbudet mot sorbinsyra
  - Norge och Sverige får upprätthålla det allmänna förbudet mot meta-vinsyra
  - Vin som har sitt ursprung i Österrike, Liechtenstein och Schweiz får behandlas med silverklorid enligt ländernas respektive vinlagar
16. **387 R 0823:** Rådets förordning (EEG) nr 823/87 av den 16 mars 1987 som fastställer speciella bestämmelser med avseende på kvalitetsvin som tillverkas i specificerade områden (EGT nr L 084, 27.3.1987, s. 59), i dess lydelse enligt:
- **389 R 2043:** Rådets förordning (EEG) nr 2043/89 av den 19 juni 1989 (EGT nr L 202, 14.7.1989, s. 1).
  - **390 R 3577:** Rådets förordning (EEG) nr 3577/90 av den 4 december 1990 (EGT nr L 353, 17.12.1990, s. 23).

Bestämmelserna i förordningen skall, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassning:

Vinprodukter som härrör från EFTA-länder skall anses motsvara kvalitetsvin som framställts i specificerade områden ("KVFSO"), under förutsättning att de överensstämmer med nationell lagstiftning som inom ramen för detta protokoll skall överensstämma med principerna i artikel 2.

Beskrivningen "KVFSO" samt de andra beskrivningarna som anges i artikel 1.2 andra stycket i denna förordning får emellertid inte användas för dessa viner.

Förteckningarna över kvalitetsvin som upprättats av vinproducerande EFTA-länder skall publiceras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

17. **387 R 1069:** Kommissionens förordning (EEG) nr 1069/87 av den 15 april 1987 som fastställer detaljerade regler beträffande angivande av alkoholstyrkan på etiketterna till specialvin (EGT nr L 104, 16.4.1987, s. 14).
18. **388 R 3377:** Kommissionens förordning (EEG) nr 3377/88 av den 28 oktober 1988 som ger Storbritannien tillstånd att under vissa förhållanden tillåta en ytterligare ökning av alkoholstyrkan i vissa bordsviner (EGT nr L 296, 29.10.1988, s. 69).
19. **388 R 4252:** Rådets förordning (EEG) nr 4252/88 av den 21 december 1988 om tillverkning av och handel med likörvin som framställts i gemenskapen (EGT nr L 373, 31.12.1988, s. 59), ändrad genom:
  - **390 R 1328:** Förordning (EEG) nr 1328/90 av den 14 maj 1990 (EGT nr L 132, 25.3.1990, s. 24).
20. **389 R 0986:** Kommissionens förordning (EEG) nr 986/89 av den 10 april 1989 om följesedlar för transport av vinprodukter och de relevanta förteckningar som skall föras (EGT nr L 106, 18.4.1989, s. 1), i dess lydelse enligt:
  - **389 R 2600:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2600/89 av den 25 augusti 1989 (EGT nr L 251, 29.8.1989, s. 5).
  - **390 R 2246:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2245/90 av den 31 juli 1990 (EGT nr L 203, 1.8.1990, s. 50).
  - **390 R 2776:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2776/90 av den 27 september 1990 (EGT nr L 267, 29.9.1990, s. 30).
  - **391 R 0592:** Kommissionens förordning (EEG) nr 592/91 av den 12 mars 1991 (EGT nr L 66, 13.3.1991, s. 13).

Bestämmelserna i förordningen skall, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassning:

Artikel 10.4 och avdelning 2 skall inte tillämpas.

21. **389 R 2202:** Kommissionens förordning nr 2202/89/EEG av den 20 juli 1989 som definierar termerna "blandning", "vinifiering", "tappare" och "tappning" (EGT nr L 209, 21.7.1989, s. 31).
22. **389 R 2392:** Rådets förordning (EEG) nr 2392/89 av den 24 juli 1989 som fastställer allmänna regler för beskrivning och presentation av vin och druvmust (EGT nr L 232, 9.8.1989, s. 13), ändrad genom:
- **389 R 3886:** Rådets förordning (EEG) nr 3886/89 av den 11 december 1989 (EGT nr L 378, 27.12.1989, s. 12).

Bestämmelserna i förordningen skall, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassning:

- a) För vinprodukter med ursprung i Österrike, Schweiz och Liechtenstein skall beskrivningskraven i kapitel 2 tillämpas i stället för kraven i kapitel 1.
- b) I enlighet med kraven i artikel 25.1.d skall beteckningen "bordsvin" eller "lantvin" och dess motsvarigheter användas i kombination med namnet på ursprungslandet.
- c) För bordsvin som har sitt ursprung i Schweiz respektive Liechtenstein får termerna "Landwein", "Vin de pays" och "Vino tipico" användas under förutsättning att producentlandet i fråga har fastställt regler för användning i enlighet med åtminstone följande villkor:
- Specifik geografisk hänvisning.
- Vissa produktionskrav, särskilt när det gäller druvsorter, minsta naturliga alkoholstyrka räknat i volymprocent och organoleptiska egenskaper.
23. **389 R 3677:** Rådets förordning nr 3677/89/EEG av den 7 december 1989 om den totala alkoholstyrkan i volymprocent och den totala syrahalten hos vissa importerade kvalitetsviner samt upphävande av förordning (EEG) nr 2931/80 (EGT nr L 360, 9.12.1989, s. 1), i dess lydelse enligt:
- **390 R 2178:** Rådets förordning (EEG) nr 2178/90 av den 24 juli 1990 (EGT nr L 198, 28.7.1990, s. 9).

Bestämmelserna i förordningen skall, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassning:

- Artikel 1.1.a och 1.1.c skall inte tillämpas.
24. **390 R 0743:** Kommissionens förordning (EEG) nr 743/90 av den 28 mars 1990 som föreskriver en avvikelse från vissa bestämmelser om halten av flyktiga syror i vissa viner (EGT nr L 82, 29.3.1990, s. 20).
25. **390 R 2676:** Kommissionens förordning (EEG) nr 2676/90 av den 17 september 1990 som bestämmer gemenskapens metoder för analys av vin (EGT nr L 272, 3.10.1990, s. 1).

26. **390 R 3201:** Kommissionens förordning (EEG) nr 3201/90 av den 16 oktober 1990 som fastställer detaljerade regler för beskrivning och presentation av vin och druvmust (EGT nr L 309, 8.11.1990, s. 1).

Bestämmelserna i förordningen skall, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassning:

- a) I artikel 5.3 första stycket, andra strecksatsen skall följande termer läggas till: "Weinhauer" och "Hauer".
- b) I bilaga 1 punkt 4 (Österrike) skall följande termer läggas till
- "Strohwein"
  - "Qualitätswein".
- c) I bilaga 1, punkt 12 (Schweiz) skall följande termer läggas till
- "La Gerle"
  - "appellation d'origine controlée"
  - "appellation d'origine".
- d) I bilaga 2 skall följande läggas till punkt 17 under A (Schweiz)
- "19. Kantonen Jura
Namn på de lokala administrativa området: Buix".
- e) Bilaga 2 skall kompletteras på följande sätt

23. **LIECHTENSTEIN**

Viner som har ett av följande namn som ursprungsbeteckning för vinodlingsområdet:

- Balzers
- Benden
- Eschen
- Mauren
- Schaan
- Triesen
- Vaduz

f) Bilaga 4, stycket 17 (Schweiz) skall kompletteras enligt följande:

i) Den vänstra kolumnen skall kompletteras med följande sorter:

- Réze
- Kerner
- Charmont
- Bacchus
- Gamay
- Humagne rouge
- Cornalin
- Cabernet franc
- Diolinoir
- Gamaret
- Granoir

ii) Termen "Humagne blanche" läggs till i högra kolumnen som synonym för "Humagne".

g) I bilaga 5, stycket 2, skall följande tilläggas:

"4. I Österrike, följande viner producerade i vinodlingsområdena i Burgenland, Niederösterreich, Steiermark och Wien

- Kvalitetsvin gjort av "Gewürztraminer" och "Muskat-Ottonel"
- Beerenauslese, Trockenbeerenauslese, Eiswein, Strohwein, Ausbruch"

27. **390 R 3220:** Kommissionens förordning nr 3220/90/EEG av den 7 november 1990 som fastställer bestämmelser för användning av viss oenologisk praxis som föreskrivs i rådets förordning (EEG) nr 822/87 (EGT nr L 308, 8.11.1990, s. 22).
28. **390 R 3825:** Kommissionens förordning nr 3825/90/EEG av den 19 december 1990 om övergångsåtgärder som är tillämpliga i Portugal från och med den 1 januari till den 1 september 1991 inom vinsektorn (EGT nr L 366, 29.12.1990, s. 56).

Bestämmelserna i förordningen skall, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassning:

Artiklarna 2, 4 och 5 skall inte tillämpas.

**PROTOKOLL 48
OM ARTIKEL 105 OCH 111**

Beslut som fattats av Gemensamma EES-kommittén enligt artikel 105 och 111 kan inte påverka EG-domstolens rätts-praxis.

**PROTOKOLL 49
OM CEUTA OCH MELILLA**

Produkter som omfattas av avtalet och som har sitt ursprung i EES-området skall, när de importeras till Ceuta eller Melilla, i alla avseenden åtnjuta samma tullordning som den som tillämpas på produkter med ursprung i gemenskapens tullterritorium enligt protokoll nr 2 i Anslutningsakten för Spanien och Portugal.

EFTA-staterna skall, i fråga om import av produkter som omfattas av avtalet och som har sitt ursprung i Ceuta och Melilla, tillämpa samma tullordning som den som tillämpas på produkter som är importerade från och har sitt ursprung i EES-området.

SLUTAKT

De befullmäktigade ombuden för:

**EUROPEISKA EKONOMISKA GEMENSKAPEN,
EUROPEISKA KOL- OCH STÅLGEMENSKAPEN,**

nedan benämnda "gemenskapen", och för:

**BELGIEN
DANMARK
TYSKLAND
GREKLAND
SPANIEN
FRANKRIKE
IRLAND
ITALIEN
LUXEMBURG
NEDERLÄNDERNA
PORTUGAL
STORBRIANNIEN**

som är avtalslutande parter i Fördraget om upprättandet av **EUROPEISKA EKONOMISKA GEMENSKAPEN** och Fördraget om upprättandet av **EUROPEISKA KOL- OCH STÅLGEMENSKAPEN**,

nedan benämnda "EG-medlemsstaterna",

och

de befullmäktigade ombuden för:

**FINLAND
ISLAND
LIECHTENSTEIN
NORGE
SVERIGE
SCHWEIZ
ÖSTERRIKE**

nedan benämnda "EFTA-staterna",

har vid ett möte i Oporto, Portugal idag den 2 maj 1992 för att underteckna avtalet om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde, nedan benämnt EES-avtalet, godkänt följande handlingar:

- I. Avtalet om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde.
- II. De handlingar som anges nedan och som är bifogade avtalet om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde:
  - A. Protokoll 1 om övergripande anpassning.
  - Protokoll 2 om varor som undantagits från avtalets tillämpningsområde i enlighet med artikel 8.3.a.
  - Protokoll 3 om varor som avses i artikel 8.3.b i avtalet.
  - Protokoll 4 om ursprungsregler.
  - Protokoll 5 om fiskala tullar (Schweiz/Liechtenstein).
  - Protokoll 6 om uppbyggnaden av obligatoriska reservförråd i Schweiz och Liechtenstein.
  - Protokoll 7 om kvantitativa restriktioner som Island får behålla.
  - Protokoll 8 om statliga monopol.
  - Protokoll 9 om handeln med fisk och andra marina produkter.
  - Protokoll 10 om förenkling av kontroller och formaliteter vid godsbefordran.
  - Protokoll 11 om ömsesidigt bistånd i tullfrågor.
  - Protokoll 12 om avtal med tredje land om bedömning av överensstämmelse.
  - Protokoll 13 om icke-tillämpligheten av anti-dumpningsåtgärder och utjämningsstullar.
  - Protokoll 14 om handel med kol och stål.
  - Protokoll 15 om övergångsperioder för fri rörlighet för personer (Schweiz och Liechtenstein).
  - Protokoll 16 om åtgärder på den sociala trygghetens område avseende övergångsperioder för fri rörlighet för personer (Schweiz och Liechtenstein).
  - Protokoll 17 om artikel 34.
  - Protokoll 18 om interna förfaranden för genomförande av artikel 43.
  - Protokoll 19 om sjöfart.
  - Protokoll 20 om tillgång till inre vattenvägar.
  - Protokoll 21 om genomförandet av konkurrensregler tillämpliga på företag.
  - Protokoll 22 om definitionen av "företag" och "omsättning" (artikel 56).

- Protokoll 23 om samarbetet mellan övervakningsmyndigheterna (artikel 58).
- Protokoll 24 om samarbete vid kontroll av företagskoncentrationer.
- Protokoll 25 om konkurrens beträffande kol och stål.
- Protokoll 26 om befogenheterna och uppgifterna för EFTA:s övervakningsmyndighet på statsstödsområdet.
- Protokoll 27 om samarbete på statsstödsområdet.
- Protokoll 28 om immateriell äganderätt.
- Protokoll 29 om yrkesutbildning.
- Protokoll 30 om särskilda bestämmelser om organisationen av samarbetet på statistikens område.
- Protokoll 31 om samarbete inom särskilda områden vid sidan av de fyra friheterna.
- Protokoll 32 om finansiella villkor för genomförande av artikel 82.
- Protokoll 33 om skiljeförfarande.
- Protokoll 34 om möjligheterna för EFTA-staternas domstolar att begära EG-domstolens besked om tolkningen av EES-regler som motsvarar EG-regler.
- Protokoll 35 om genomförande av EES-regler.
- Protokoll 37 med den uppräknning som avses i artikel 101.
- Protokoll 38 om den finansiella mekanismen.
- Protokoll 39 om ecun.
- Protokoll 40 om Svalbard.
- Protokoll 41 om befintliga avtal.
- Protokoll 42 om bilaterala arrangemang för vissa jordbruksprodukter.
- Protokoll 43 om avtalet mellan EEG och Österrike om godstransporter i transit på väg och järnväg.
- Protokoll 44 om avtalet mellan EEG och Schweiz om godstransporter på väg och järnväg.
- Protokoll 45 om övergångsperioder för Spanien och Portugal.
- Protokoll 46 om utvecklingen av samarbetet inom fiskerisektorn.
- Protokoll 47 om avskaffande av tekniska handelshinder för vin.
- Protokoll 48 om artikel 105 och 111.
- Protokoll 49 om Ceuta och Melilla.

SÖ 1993:24

B	Bilaga I	Veterinära frågor och växtskyddsfrågor.
	Bilaga II	Tekniska föreskrifter, standarder, provning och certifiering.
	Bilaga III	Produktansvar.
	Bilaga IV	Energi.
	Bilaga V	Fri rörlighet för arbetstagare.
	Bilaga VI	Social trygghet.
	Bilaga VII	Ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet.
	Bilaga VIII	Etableringsrätt.
	Bilaga IX	Finansiella tjänster.
	Bilaga X	Audiovisuella tjänster.
	Bilaga XI	Teletjänster.
	Bilaga XII	Fri rörlighet för kapital.
	Bilaga XIII	Transport.
	Bilaga XIV	Konkurrens.
	Bilaga XV	Statligt stöd.
	Bilaga XVI	Offentlig upphandling.
	Bilaga XVII	Immaterialrätt.
	Bilaga XVIII	Hälsa och säkerhet i arbetet, arbetsrätt, samt lika behandling för kvinnor och män.
	Bilaga XIX	Konsumentskydd.
	Bilaga XX	Miljö.
	Bilaga XXI	Statistik.
	Bilaga XXII	Bolagsrätt.

De befullmäktigade ombuden för EG-medlemsstaterna och gemenskapen och de befullmäktigade ombuden för EFTA-staterna har godkänt de handlingar som anges nedan och som bifogats denna slutakt.

1. Gemensam förklaring om utarbetande av gemensamma rapporter enligt punkt 5 i protokoll 1 om övergripande anpassning.
2. Gemensam förklaring om avtal om ömsesidigt erkännande av och skydd för benämningar på vin och sprit.
3. Gemensam förklaring om en övergångsperiod för utfärdande eller upprättande av dokument som gäller ursprungsbevis.
4. Gemensam förklaring beträffande artiklarna 10 och 14.1 i protokoll 11 i avtalet.
5. Gemensam förklaring om elektromedicinsk utrustning.
6. Gemensam förklaring om medborgare i Republiken Island som innehar i tredje land utfärdade examensbevis i specialiserad medicin, specialiserad odontologi, veterinärmedicin, farmaci, allmän medicinsk praktik och arkitektur.
7. Gemensam förklaring om medborgare i Republiken Island som innehar högskoleutbildningsbevis utfärdade i ett tredje land efter avslutad minst treårig yrkesutbildning.
8. Gemensam förklaring om godstransporter på väg.
9. Gemensam förklaring om konkurrensregler.
10. Gemensam förklaring om artikel 61.3 b i avtalet.
11. Gemensam förklaring om artikel 61.3 c i avtalet.
12. Gemensam förklaring om stöd från EG:s strukturfonder eller andra finansiella källor.
13. Gemensam förklaring om punkt c i protokoll 27 om samarbete på området statligt stöd i avtalet.
14. Gemensam förklaring om varvsindustri.
15. Gemensam förklaring om de förfaranden som skall tillämpas när EFTA-staterna i överensstämmelse med artikel 76 och del VI i avtalet och motsvarande protokoll i full omfattning deltar i EG-kommittéer.
16. Gemensam förklaring om samarbete på kulturområdet.
17. Gemensam förklaring om samarbete mot olaglig handel med kulturellt betydelsefulla föremål.
18. Gemensam förklaring om deltagande av sakkunniga från gemenskapen i arbetet i EFTA-staternas kommittéer eller kommittéer tillsatta av EFTA:s övervakningsmyndighet.
19. Gemensam förklaring om artikel 103 i EES-avtalet.
20. Gemensam förklaring om protokoll 35 till avtalet.
21. Gemensam förklaring om den finansiella mekanismen.
22. Gemensam förklaring om förhållandet mellan EES-avtalet och gällande avtal.
23. Gemensam förklaring om den överenskomna tolkningen av artikel 4.1 och 4.2 i protokoll 9 om handeln med fisk och andra marina produkter.

24. Gemensam förklaring om tillämpningen av tullkoncessioner för vissa jordbruksprodukter.
25. Gemensam förklaring om växtskyddsfrågor.
26. Gemensam förklaring om ömsesidigt biträde mellan kontrollmyndigheter beträffande alkoholhaltiga drycker.
27. Gemensam förklaring om protokoll 47 om avskaffande av tekniska handelshinder för vin.
28. Gemensam förklaring om ändring av tullkoncessioner och om särskild behandling av Spanien och Portugal.
29. Gemensam förklaring om djurhälsa.
30. Gemensam förklaring om det harmoniserade systemet.

De befullmäktigade ombuden från EG:s medlemsstater och de befullmäktigade ombuden från EFTA-staterna har godkänt de förklaringar som anges nedan och som bifogats denna slutakt.

1. Förklaring av EG-medlemsstaternas och EFTA-staternas regeringar om att förenkla gränskontroller.
2. Förklaring av EG-medlemsstaternas och EFTA-staternas regeringar om politiska samtal.

De befullmäktigade ombuden från EG:s medlemsstater och från gemenskapen och de befullmäktigade ombuden från EFTA-staterna har också beaktat arrangemanget rörande den verksamhet som skall bedrivas av en tillfällig arbetsgrupp på hög nivå under den period som föregår ikraftträdandet av EES-avtalet och som är bifogat denna slutakt. Ombuden har vidare kommit överens om att arbetsgruppen senast vid ikraftträdandet av EES-avtalet skall besluta om autentifieringen av texter i de EG-rättsakter som avses i EES-avtalets bilagor och som har upprättats på finska, isländska, norska och svenska.

De befullmäktigade ombuden från EG:s medlemsstater och från gemenskapen samt de befullmäktigade ombuden från EFTA-staterna har vidare beaktat arrangemanget rörande publiceringen av för EES relevant information som är bifogat denna slutakt.

Vidare har de befullmäktigade ombuden från EG:s medlemsstater och från gemenskapen och de befullmäktigade ombuden från EFTA-staterna beaktat arrangemanget rörande publiceringen av EFTA:s anbudsinfordringar som är bifogat denna slutakt.

Dessutom har de befullmäktigade ombuden från EG:s medlemsstater och från gemenskapen samt de befullmäktigade ombuden från EFTA-staterna godkänt de överenskomna proto-kollsanteckningar från förhandlingarna vilka är bifogade denna slutakt. De överenskomna protokollsanteckningarna skall vara av bindande karaktär.

Slutligen har de befullmäktigade ombuden från EG:s medlemsstater och från gemenskapen och de befullmäktigade ombuden från EFTA-staterna beaktat de förklaringar som anges nedan och som är bifogade denna slutakt.

1. Förklaring av Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar om alkoholmonopol.
2. Förklaring av Liechtensteins och Schweiz regeringar om alkoholmonopol.
3. Förklaring av Europeiska gemenskapen om ömsesidigt bistånd i tullfrågor.
4. Förklaring av EFTA-ländernas regeringar om fri rörlighet för lätta lastbilar.
5. Förklaring av Liechtensteins regering om produktansvar.
6. Förklaring av Liechtenstein om landets speciella förhållanden.
7. Förklaring av Österrikes regering om skyddsåtgärder.
8. Förklaring av Europeiska gemenskapen.
9. Förklaring av Islands regering om användning av skyddsåtgärder enligt EES-avtalet.
10. Förklaring av Schweiz regering om skyddsåtgärder.
11. Förklaring av Europeiska gemenskapen.
12. Förklaring av Schweiz regering om införandet av högskolestudier i arkitektur vid högre tekniska utbildningsanstalter.
13. Förklaring av regeringarna i Österrike och Schweiz om audiovisuella tjänster.
14. Förklaring av regeringarna i Liechtenstein och Schweiz om administrativt biträde.
15. Förklaring av Europeiska gemenskapen.
16. Förklaring av Schweiz regering om tillämpning av skyddsbestämmelser i samband med kapitalrörelser.
17. Förklaring av Europeiska gemenskapen.
18. Förklaring av Norges regering om direkt verkställighet av EG-institutionernas beslut rörande betalningsförpliktelser riktade till företag i Norge.
19. Förklaring av Europeiska gemenskapen.
20. Förklaring av Österrikes regering om verkställigheten inom dess territorium för EG-institutionernas beslut rörande betalningsförpliktelser.
21. Förklaring av Europeiska gemenskapen.
22. Förklaring av Europeiska gemenskapen om varvsindustri.
23. Förklaring av Irlands regering till protokoll 28 om immateriell äganderätt – internationella konventioner.
24. Förklaring av EFTA-staternas regeringar om Europeiska gemenskapens stadga om grundläggande sociala rättigheter för arbetstagare.

25. Förklaring av Österrikes regering om tillämpningen av artikel 5 i direktiv 76/207/EEG i fråga om nattarbete.
26. Förklaring av Europeiska gemenskapen.
27. Förklaring av Europeiska gemenskapen om EFTA-staternas rättigheter vid EG-domstolen.
28. Förklaring av Europeiska gemenskapen om EFTA-staternas juristers rättigheter såvitt avser gemenskapsrätten.
29. Förklaring av Europeiska gemenskapen om deltagande av experter från EFTA-staterna i EG-kommittéer med anknytning till EES vid tillämpningen av artikel 100 i avtalet.
30. Förklaring av Europeiska gemenskapen angående artikel 103 i avtalet.
31. Förklaring av EFTA-staternas regeringar om artikel 103.1 i EES-avtalet.
32. Förklaring av Europeiska gemenskapen om transitering inom fiskerisektorn.
33. Förklaring av Europeiska gemenskapen samt Finlands, Liechtensteins, Schweiz, Sveriges och Österrikes regeringar om produkter av val.
34. Förklaring av Schweiz regering om fiskala tullar.
35. Förklaring av Europeiska gemenskapen om bilaterala avtal.
36. Förklaring av Schweiz regering om avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiz om godstransporter på väg och järnväg.
37. Förklaring av Österrikes regering om avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Österrike om godstransporter på väg och järnväg.
38. Förklaring av EFTA-staternas regeringar om EFTA:s finansiella mekanism.
39. Förklaring av EFTA-staternas regeringar om en domstol i första instans.

**GEMENSAMMA FÖRKLARINGAR
AV DE AVTALSSLUTANDE PARTERNA
TILL AVTALET OM
ETT EUROPEISKT EKONOMISKT SAMARBETSOMRÅDE**

**GEMENSAM FÖRKLARING
OM UTARBETANDE AV GEMENSAMMA RAPPORTER ENLIGT PUNKT 5
I PROTOKOLL 1 OM ÖVERGRIPANDE ANPASSNING**

Beträffande de förfaranden för översyn och rapportering som avses i punkt 5 i protokoll 1 om övergripande anpassning, förutsätts att Gemensamma EES-kommittén får, när den anser det ändamålsenligt, begära att en gemensam rapport utarbetas.

GEMENSAM FÖRKLARING
OM AVTAL OM ÖMSESIDIGT ERKÄNNANDE AV OCH SKYDD FÖR
BENÄMNINGAR PÅ VIN OCH SPRIT

De avtalsslutande parterna är överens om att förhandla i syfte att före den 1 juli 1993 ingå separata avtal om ömsesidigt erkännande av och skydd för benämningar på vin och sprit, varvid hänsyn skall tas till gällande bilaterala överenskommelser.

**GEMENSAM FÖRKLARING
OM ÖVERGÅNGSTID FÖR UTFÄRDANDE ELLER UPPRÄTTANDE
AV URSPRUNGSdokUMENT**

- a) Under två år efter EES-avtalets ikraftträdande skall vederbörande tullmyndigheter i gemenskapen och i Finland, Island, Norge, Schweiz, Sverige och Österrike godta som giltiga ursprungsintyg enligt protokoll 4 till EES-avtalet följande dokument som nämns i artikel 13 i protokoll 3 till frihandelsavtalen mellan EEG och de ovannämnda enskilda EFTA-staterna:
- i) Varucertifikat EUR.1, inbegripna LT-certifikat, bestyrkta i förväg med stämpel tillhörande vederbörande tullanstalt i exportlandet.
  - ii) Varucertifikat EUR.1, inbegripna LT-certifikat, bestyrkta av en godkänd exportör med en särskild stämpel som godkänts av tullmyndigheten i exportlandet.
  - iii) Fakturor med hänvisning till LT-certifikat.
- b) Under sex månader efter EES-avtalets ikraftträdande skall vederbörande tullmyndigheter i gemenskapen och i Finland, Island, Norge, Schweiz, Sverige och Österrike godta som giltiga ursprungsintyg enligt protokoll 4 till EES-avtalet följande dokument som nämns i artikel 8 i protokoll 3 till frihandelsavtalen mellan EEG och de ovannämnda enskilda EFTA-staterna:
- i) Fakturor innehållande den exportörsdeklaration som anges i bilaga V till protokoll 3, upprättade enligt artikel 13 i detta protokoll.
  - ii) Fakturor innehållande den exportörsdeklaration som anges i bilaga V till protokoll 3, upprättad av vilken exportör som helst.
- c) Begäran om kontroll i efterhand av de dokument som avses i punkterna a och b skall godtas av vederbörande tullmyndigheter i gemenskapen och i Finland, Island, Norge, Sverige, Schweiz och Österrike under en tvåårsperiod efter utfärdandet eller upprättandet av berörda ursprungsintyg. Dessa kontroller skall utföras enligt avdelning VI i protokoll 4 till EES-avtalet.

**GEMENSAM FÖRKLARING
OM ARTIKLARNA 10 OCH 14.1
I PROTOKOLL 11 I AVTALET**

De avtalsslutande parterna betonar den vikt de lägger vid dataskydd. De åtar sig att beakta denna fråga ytterligare i syfte att säkerställa ett skäligt skydd av sådana data enligt nuvarande protokoll 11, åtminstone på en nivå jämförbar med den som föreskrivs i Europarådskonventionen av den 28 januari 1981.

**GEMENSAM FÖRKLARING
OM ELEKTROMEDICINSK UTRUSTNING**

De avtalslutande parterna beaktar att kommissionen har förelagt rådet ett förslag till ett rådsdirektiv om elektromedicinsk utrustning vilken för närvarande omfattas av direktiv 84/539/EEG (EGT nr L 300, 19.11.1984, s. 179).

Kommissionens förslag förstärker skyddet för patienter, användare och tredje man genom att hänvisa till harmoniserade standarder som skall antas av CEN-CENELEC i enlighet med de rättsliga kraven och genom att underkasta dessa produkter lämpliga förfaranden för bedömning av överensstämmelse inbegripet inblandning av ett tredjepartsorgan för viss utrustning.

GEMENSAM FÖRKLARING
OM MEDBORGARE I ISLAND SOM INNEHAR UTBILDNINGSBÆVIS
UTFÅRDADE I TREDJE LAND I SPECIALISERAD MEDICIN,
SPECIALISERAD ODONTOLOGI, VETERINÄRMEDICIN, FARMACI,
ALLMÄN MEDICINSK PRAKTIK OCH ARKITEKTUR

De avtalsslutande parterna konstaterar att rådets direktiv 75/362/EEG (EGT nr L 167, 30.06.1975, s. 1), 78/686/EEG (EGT nr L 233, 24.08.1978, s. 1), 78/1026/EEG (EGT nr L 362, 23.12.1978, s. 1), 85/384/EEG (EGT nr L 233, 21.08.1985, s. 15), 85/433/EEG (EGT nr L 253, 24.09.1985, s. 37) och 86/457/EEG (EGT nr L 267, 19.09.1986, s. 26), i sin till EES-avtalets syften anpassade form, enbart avser utbildnings- och examensbevis och andra kompetensbevis som är utfärdade i de andra avtalsslutande parterna.

De är dock angelägna om att ta hänsyn till den speciella situationen för de isländska medborgare som har studerat i ett tredje land på grund av att det inte finns någon fullständig högskoleutbildning i någon medicinsk specialitet, specialiserad odontologi, veterinärmedicin och arkitektur på Island, på grund av att möjligheterna till utbildning i specialiserad odontologi och till särskild utbildning i allmänmedicinsk praktik är begränsade och på grund av att en fullständig högskoleutbildning i farmaci först nyligen har införts på Island.

Därför rekommenderar de avtalsslutande parterna de berörda regeringarna att tillåta medborgare i Island som innehar ett utbildningsbevis i specialiserad odontologi, veterinärmedicin, arkitektur eller farmaci eller ett bevis om avslutad särskild utbildning i allmänmedicinsk praktik eller medicinsk specialisering utfärdade i ett tredje land och erkända av behöriga isländska myndigheter, att påbörja och bedriva verksamhet som specialiserade tandläkare, veterinärer, arkitekter, farmaceuter, medicinska allmänpraktiker och specialister inom EES-området, genom att erkänna dessa utbildningsbevis inom sina territorier.

**GEMENSAM FÖRKLARING
OM MEDBORGARE I ISLAND SOM INNEHAR HÖGSKOLEUTBILDNINGSBEVIS
UTFÄRDADE I ETT TREDJE LAND EFTER AVSLUTAD MINST TREÅRIG
YRKESUTBILDNING**

De avtalsslutande parterna konstaterar att rådets direktiv 89/48/EEG av den 21 december 1988 om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande högre utbildning som omfattar minst tre års studier, i sin till EES-avtalets syften anpassade form avser utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis, utfärdade i de avtalsslutande länderna.

De är dock angelägna om att ta hänsyn till den speciella situationen för de isländska medborgare som har studerat i ett tredje land på grund av att möjligheterna till eftergymnasial utbildning på Island är begränsade och studenter av tradition har sökt sig utomlands för att bedriva högskolestudier.

Därför rekommenderar avtalsparterna de berörda regeringarna att tillåta medborgare i Island som innehar utbildningsbevis inom ramen för det allmänna systemet, utfärdade i ett tredje land och erkända av behöriga isländska myndigheter, att utöva verksamhet som specialister på berörda yrkesområden inom Europeiska ekonomiska området genom att erkänna dessa utbildningsbevis inom sina territorier.

GEMENSAM FÖRKLARING OM GODSTRANSPORTER PÅ VÄG

Om Europeiska gemenskapen utarbetar ny lagstiftning för att ändra, ersätta eller förlänga tillämpningen av reglerna för tillträde till marknaden för godstransporter på väg (rådets första direktiv av den 23 juli 1962 om vissa godstransporter på väg mellan medlemsstaterna, EGT nr 70, 6.8.1962, rådets direktiv 65/269/EEG, EGT nr 88, 24.5.1965, s. 1469, rådets förordning (EEG) 3164/76, EGT nr L 357, 29.12.1976, s. 1, rådets beslut 80/48/EEG, EGT nr L 18 24.1.1980, s. 21, rådets förordning (EEG) 4059/89, EGT nr L 390, 30.12. 1989, s. 8), skall de avtalsslutande parterna i enlighet med de gemensamt överenskomna förfaranden fatta beslut om ändring av den relevanta bilagan, varigenom transportföretagen i de avtalsslutande staterna får ömsesidigt tillträde till marknaden för godstransporter på väg på lika villkor.

Så länge som avtalet mellan Europeiska gemenskaperna och Österrike om godstransporter på väg och järnväg gäller, skall framtida ändringar i föreliggande avtal inte påverka de avtalsslutande parterna nuvarande ömsesidiga rättigheter i fråga om tillträde till marknaden som avses i artikel 16 i avtalet mellan Europeiska gemenskaperna och Österrike om godstransporter på väg och järnväg och som angetts i de bilaterala avtalen mellan å ena sidan Österrike och å andra sidan Finland, Norge, Schweiz och Sverige, om annat inte har överenskommit mellan berörda parter.

**GEMENSAM FÖRKLARING
OM KONKURRENSREGLER**

De avtalsslutande parterna förklarar att genomförandet av Europeiska ekonomiska samarbetsrådets konkurrensregler sker, när det gäller ärenden som ligger inom EG-kommissionens ansvarsområde, på grundval av gällande behörigheter inom gemenskapen kompletterade med avtalets bestämmelser. När det gäller ärenden som ligger inom EFTA:s övervakningsmyndighets ansvarsområde sker genomförandet av Europeiska ekonomiska samarbetsrådets konkurrensregler på grundval av avtalet om upprättandet av denna myndighet samt av EES-avtalets bestämmelser.

**GEMENSAM FÖRKLARING
OM ARTIKEL 61.3 b I AVTALET**

De avtalsslutande parterna förklarar att vid ett ställningstagande till om undantag kan beviljas enligt artikel 61.3 b, så skall EG-kommissionen ta hänsyn till EFTA-staternas intressen och EFTA:s övervakningsmyndighet till gemenskapens intressen.

**GEMENSAM FÖRKLARING
OM ARTIKEL 61.3 c I AVTALET**

De avtalslutande parterna uppmärksammar att även om regioner inte är berättigade till stöd enligt artikel 61.3 a och enligt det första analysstadiets kriterier i punkt c (se kommissionens meddelande om metoden för tillämpning av artikel 92.3 a och c på regionalt stöd, EGT nr C 212, 12.8.1988, s. 2), så kan en prövning göras utifrån andra kriterier, t.ex. mycket låg befolkningstäthet.

GEMENSAM FÖRKLARING
OM STÖD FRÅN EG:S STRUKTURFONDER ELLER
ANDRA FINANSIELLA KÄLLOR

De avtalsslutande parterna förklarar att ekonomiskt stöd till företag som finansieras av EG:s struktur-fonder eller med stöd från Europeiska investeringsbanken eller andra jämförbara finansiella källor eller fonder, skall ges i enlighet med bestämmelserna i detta avtal om statligt stöd. De förklarar att utbyte av information och åsikter om sådana former av stöd skall äga rum på begäran av någon av över-vakningsmyndigheterna.

GEMENSAM FÖRKLARING
OM PUNKT C I PROTOKOLL 27 OM SAMARBETE PÅ
OMRÅDET STATLIGT STÖD I DETTA AVTAL

Den underrättelse som avses i punkt c i protokoll 27 skall innehålla en beskrivning av det berörda statliga stödprogrammet eller stödfallet, som omfattar samtliga uppgifter som krävs för att göra en riktig bedömning av programmet eller fallet (med hänsyn till de element som ingår i berörda statliga stöd som t.ex. slag av statligt stöd, anslag, stödmottagare, varaktighet). Dessutom skall anledningen till att man har inlett förfarandet enligt artikel 93.2 i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen eller motsvarande förfarande som fastställts i ett avtal mellan EFTA-staterna om inrättande av EFTA:s övervakningsmyndighet, meddelas den andra övervakningsmyndigheten. Utbytet av information mellan de två övervakningsmyndigheterna skall vara ömsesidigt.

GEMENSAM FÖRKLARING
OM VARVSINDUSTRI

De avtalsslutande parterna är överens om att de, fram till den tidpunkt då det sjunde varvsindustridirektivet upphör att gälla (dvs vid utgången av år 1993), skall avstå från att tillämpa de allmänna bestämmelserna om statligt stöd, som fastställts i artikel 61 i detta avtal på varvsindustrin.

Artikel 62.2 i detta avtal liksom de protokoll som avser statligt stöd är tillämpliga på varvsindustrin.

GEMENSAM FÖRKLARING
OM DE FÖRFARANDEN SOM SKALL TILLÄMPAS NÄR EFTA-STATERNA MED
STÖD AV ARTIKEL 76 OCH DEL VI I AVTALET OCH MOTSVARANDE
PROTOKOLL I FULL OMFATTNING DELTAR I EG-KOMMITTÉER

EFTA-staterna skall ha samma rättigheter och skyldigheter som EG:s medlemsstater inom EG-kommittéer där de deltar i full omfattning, med stöd av artikel 76 och del VI i avtalet och motsvarande protokoll utom när det gäller eventuella röstningsförfaranden. När EG-kommissionen fattar beslut skall den före omröstning ta vederbörlig hänsyn till de åsikter som har uttryckts av EFTA-staterna på samma sätt som när det gäller de åsikter som har uttryckts av EG:s medlemsstater.

I sådana fall där EG:s medlemsstater har möjlighet att överklaga EG-kommissionens beslut till EG-rådet får EFTA-staterna väcka frågan i Gemensamma EES-kommittén i enlighet med artikel 5 i avtalet.

GEMENSAM FÖRKLARING
OM SAMARBETE PÅ KULTUROMRÅDET

De avtalsslutande parterna erinrar, med beaktande av sitt samarbete inom Europarådet, om förklaringen av den 9 april 1984 från ministermötet i Luxemburg mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater och Europeiska frihandelssammanslutningens stater, konstaterar att upprättandet av fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och människor kommer att få stor betydelse för kulturområdet och deklarerar sin avsikt att stärka och bredda samarbetet på kulturområdet för att bidra till bättre förståelse mellan folken i ett mångkulturellt Europa och säkerställa och vidareutveckla det nationella och regionala arv som berikar den europeiska kulturen med sin mångfald.

**GEMENSAM FÖRKLARING
OM SAMARBETE FÖR ATT MOTVERKA OLAGLIG HANDEL
MED KULTURELLT BETYDELSEFULLA FÖREMÅL**

De avtalsslutande parterna förklarar sig beredda att fastställa dels samarbetsformer och förfaranden mot olaglig handel med kulturellt betydelsefulla föremål, dels en ordning för reglering av den lagliga handeln med dessa föremål.

Utan att EES-avtalets bestämmelser och andra internationella förpliktelser berörs skall dessa samarbetsformer och förfaranden beakta den lagstiftning som gemenskapen håller på att utarbeta på detta område.

GEMENSAM FÖRKLARING
OM DELTAGANDE AV SAKKUNNIGA FRÅN GEMENSKAPEN I ARBETET I
EFTA-STATERNAS KOMMITTÉER ELLER KOMMITTÉER TILLSATTA AV
EFTA:S ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET

I betraktande av att sakkunniga från EFTA-staterna deltar i arbetet i de EG-kommittéer som uppräknas i protokoll 37 till avtalet skall sakkunniga från gemenskapen på samma sätt delta på gemenskapens begäran i arbetet i motsvarande organ hos EFTA-staterna eller organ som tillsätts av EFTA:s övervakningsmyndighet, när det gäller samma frågor som behandlas av de EG-kommittéer som anges i nämnda protokoll.

**GEMENSAM FÖRKLARING
OM ARTIKEL 103 I AVTALET**

Det är de avtalsslutande parternas uppfattning att hänvisningen till uppfyllandet av de konstitutionella kraven i artikel 103.1 i avtalet och hänvisningen till den provisoriska tillämpningen i artikel 103.2 inte har någon praktisk betydelse för interna gemenskapsförfaranden.

**GEMENSAM FÖRKLARING
OM PROTOKOLL 35 TILL AVTALET**

De avtalsslutande parterna förutsätter att protokoll 35 inte begränsar verkningarna av gällande inhemska bestämmelser om internationella avtals direkta verkan och företräde.

**GEMENSAM FÖRKLARING
OM DEN FINANSIELLA MEKANISMEN**

I händelse att en avtalsslutande part som är EFTA-stat går ur EFTA och ansluter sig till gemenskapen, bör lämpliga lösningar utformas så att övriga EFTA-stater därvid inte åsamkas några ytterligare finansiella förpliktelser. De avtalsslutande parterna uppmärksammar i detta sammanhang EFTA-staternas beslut att beräkna sina respektive bidrag till den finansiella mekanism utifrån BNP-uppgifter angivna till marknadspriser för de tre närmast föregående åren. I fråga om eventuella anslutande EFTA-stater bör lämpliga och rättvisa lösningar sökas i samband med förhandlingarna om anslutning.

GEMENSAM FÖRKLARING
OM FÖRHÅLLET MELLAN EES-AVTALET OCH GÄLLANDE AVTAL

EES-avtalet skall inte påverka rättigheter som är säkerställda genom gällande avtal mellan å ena sidan en eller flera EG-medlemsstater och en eller flera EFTA-stater å den andra eller mellan två eller flera EFTA-stater, t. ex. avtal som rör privatpersoner, näringsidkare, regionalt samarbete eller administrativa åtgärder, förrän minst likvärdiga rättigheter har säkerställts inom ramen för avtalet.

GEMENSAM FÖRKLARING
OM DEN ÖVERENSKOMNA TOLKNINGEN AV ARTIKEL 4.1 OCH 4.2
I PROTOKOLL 9 OM HANDELN MED FISK OCH ANDRA MARINA PRODUKTER

1. Även om EFTA-staterna inte kommer att omfattas av EG:s regelverk om fiskeripolitiken är det underförstått att, när hänvisning görs till stöd med statliga medel, skall varje snedvridning av konkurrensen bedömas av de avtalsslutande parterna inom ramen för artiklarna 92 och 93 i Romfördraget och i relation till relevanta bestämmelser i EG:s regelverk om fiskeripolitiken samt innehållet i den gemensamma förklaringen rörande artikel 61.3.c i avtalet.
2. Även om EFTA-staterna inte kommer att omfattas av EG:s regelverk om fiskeripolitiken är det underförstått att, när hänvisning görs till lagstiftning avseende marknadens struktur, skall varje snedvridning av konkurrensen som förorsakas av sådan lagstiftning bedömas i relation till principerna i EG:s regelverk om den gemensamma marknadsstrukturen.

Närhelst en EFTA-stat upprätthåller eller inför nationella bestämmelser om marknadsstruktur inom fiskerisektorn skall sådana bestämmelser utan vidare anses förenliga med de principer som hänvisas till i föregående stycke, om de innehåller åtminstone följande element:

- a) Lagstiftningen om producentorganisationer återspeglar principerna i EG:s regelverk i fråga om
  - etablering på producenternas initiativ
  - frihet att bli och upphöra att vara medlem
  - frånvaro av dominerande ställning, såvida den dominerande ställningen inte är nödvändig i följd av syften motsvarande dem som anges i artikel 39 i Romfördraget.
- b) Närhelst reglerna för producentorganisationer utsträcks till att gälla icke-medlemmar, skall de bestämmelser som tillämpas motsvara dem i artikel 7 i förordning (EEG) nr 3687/91.
- c) Närhelst bestämmelser rörande ingrepp för att stödja priserna finns eller införs motsvarar de dem som anges i avsnitt III i förordning (EEG) nr 3687/91.

GEMENSAM FÖRKLARING
OM TILLÄMPNINGEN AV TARIFFSÄNKNINGAR FÖR
VISSA JORDBRUKSVAROR

De avtalsslutande parterna förklarar att om tariffsänkningar i ett visst fall medges för samma vara både enligt protokoll 3 till avtalet och enligt ett sådant bilateralt avtal om handel med jordbruksvaror som avses i protokoll 42 till avtalet, skall den fördelaktigaste tariffbehandlingen beviljas när tillhörande handlingar överlämnas.

Vad som här sägs skall inte påverka de skyldigheter som följer av artikel 16 i avtalet.

**GEMENSAM FÖRKLARING
OM VÄXTSKYDDSFÅGOR**

De avtalsslutande parterna förklarar att gällande gemenskapsrättsakter på detta område är föremål för översyn. Denna lagstiftning skall därför inte antas av EFTA-staterna. Nya bestämmelser skall behandlas enligt artiklarna 99 och 102 i avtalet.

**GEMENSAM FÖRKLARING
OM ÖMSESIDIGT BISTÅND MELLAN TILLSYNSMYNDIGHETER
INOM OMRÅDET SPRITDRYCKER**

De avtalsslutande parterna enas om att all framtida EG-lagstiftning om ömsesidigt bistånd inom området spritdrycker mellan behöriga myndigheter, i EG:s medlemsstater, vilken är relevant för detta avtal, skall behandlas enligt de allmänna bestämmelserna om beslutsfattande i avtalet.

**GEMENSAM FÖRKLARING TILL PROTOKOLL 47
OM AVSKAFFANDE AV TEKNISKA HINDER FÖR HANDEL MED VIN**

Den anpassning rörande användningen av termerna "Federweiss" och "Federweisser", som anges i bilagan till Protokoll 47 skall göras med beaktande av alla framtida ändringar av den relevanta gemenskapsrätten, där bestämmelser kan komma att införas som reglerar användningen av dessa termer och deras motsvarigheter för vin som framställts inom gemenskapen.

Klassificeringen av EFTA-ländernas vinproducerande områden i vinodlingszon B i detta avtal skall inte hindra några framtida ändringar av gemenskapens klassificeringsschema, som kan få följdverkningar på klassificeringen inom ramen för avtalet. Alla sådana ändringar skall behandlas i enlighet med de allmänna bestämmelserna i avtalet.

GEMENSAM FÖRKLARING
OM ÄNDRING AV TULLKONCESSIONER OCH OM SÄRSKILD BEHANDLING AV
SPANIEN OCH PORTUGAL

Ett genomförande fullt ut av det system som beskrivs i protokoll 3 kräver hos vissa avtalsslutande parter ändringar i de nationella prisutjämnningssystemen. Dessa ändringar är inte möjliga utan ändring av tullkoncessioner. Sådana ändringar torde inte medföra behov av kompensation mellan EES-avtalets avtalsslutande parter.

Det system som beskrivs i protokoll 3 hindrar inte tillämpningen av relevanta övergångsbestämmelser i Anslutningsakten för Spanien och Portugal och skall inte leda till att gemenskapen i dess sammansättning den 31 december 1985 ger de avtalsslutande EES-parterna en mer gynnad behandling än den som ges de nya EG-medlemsstaterna. Särskilt hindrar tillämpningen av detta system inte uttagandet av de särskilda prisutjämningsbelopp som infördes genom Anslutningsakten för Spanien och Portugal.

GEMENSAM FÖRKLARING OM DJURHÄLSA

Utan hinder av bestämmelserna i punkt 2, kapitel 1 (veterinära frågor) i bilaga I till avtalet beaktar de avtalsslutande parterna den nya utvecklingen av gemenskapens lagstiftning på detta område och är ense om att konsultera varandra i de fall skillnader i deras lagstiftning om djurskydd skapar hinder för den fria rörligheten för varor. De avtalsslutande parterna är ense om att följa läget på det här området.

**GEMENSAM FÖRKLARING
OM DET HARMONISERADE SYSTEMET**

De avtalsslutande parterna är ense om att så snart som möjligt och senast den 31 december 1992 harmonisera den tyska texten i varubeskrivningen i det harmoniserade systemet och som finns i de relevanta protokollen och bilagorna till EES-avtalet.

**FÖRKLARINGAR AV
REGERINGARNA I
EG:S MEDLEMSSTATER
OCH I EFTA-STATERNA**

**FÖRKLARING
AV EG-MEDLEMSSTATERNAS OCH EFTA-STATERNAS REGERINGAR
OM UNDERLÅTTANDET AV GRÄNSKONTROLLER**

För att främja fri rörlighet för människor skall EG-medlemsstaterna och EFTA-staterna samarbeta, inom ramen för den ordning som bestäms av vederbörande organ, i syfte att för varandras medborgare samt deras familjemedlemmar underlätta kontrollerna vid gränserna mellan sina territorier.

FÖRKLARING
AV EG-MEDLEMSSTATERNAS OCH EFTA-STATERNAS REGERINGAR
OM POLITISKA SAMTAL

Europeiska ekonomiska gemenskapen och dess medlemsstater och Europeiska frihandelssammanslutningens medlemsstater uttryckte sin önskan att stärka sina politiska samtal om utrikespolitik i syfte att utveckla närmare relationer på områden av ömsesidigt intresse.

De kom därför överens om detta:

- att hålla informella utbyten av åsikter på ministernivå vid EES-rådets möten. Det kan vara lämpligt att låta dessa utbyten av åsikter förberedas genom möten på statssekreterarnivå,
- att i full utsträckning använda de diplomatiska kanaler som finns, särskilt de diplomatiska representationerna i huvudstaden i det land som har ordförandeskapet i EG, i Bryssel och i EFTA-staternas huvudstäder,
- att informellt konsultera på konferenser och i inter-nationella organisationer,
- att detta inte på något sätt skall påverka eller ersätta existerande bilaterala kontakter på detta område.

993:24

**TILLFÄLLIGT ARRANGEMANG FÖR ATT
FÖRBEREDA ETT ORD NAT IKRAFTTRÄDANDE
AV EES-AVTALET**

**EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS
KOMMISSION**
Generaldirektoratet för
externa relationer
Generaldirektören

Bryssel

Ambassadör H. Hafstein
Chef för EFTA-delegationen
EFTA-sekretariatet
Rue d'Arlon 118
1040 Bryssel

Herr Ambassadör,

Jag återoppar våra diskussioner angående det tillfälliga EES-skedet och förstår att vi är ense att inrätta ett tillfälligt arrangemang för att förbereda ett ordnat ikraftträdande av avtalet.

Enligt detta arrangemang skall de strukturer och förfaranden som fastställts under EES-förhandlingarna bibehållas. En arbetsgrupp på hög nivå biträdd av expertgrupper liknande den tidigare förhandlingsgruppen på hög nivå och förhandlings-grupperna bestående av företrädare för gemenskapen och EFTA, skall bl. a. undersöka i EES-sammanhang nya gemenskapsregler utfärdade mellan den 1 augusti 1991 och tidpunkten för ikraftträdandet av EES-avtalet. Överenskommelser skall upptecknas och avslutas antingen i tilläggsprotokoll som fogas till EES-avtalet eller i lämpliga beslut från den gemensamma EES-kommittén sedan avtalet trätt i kraft. Varje betydande förhandlingsproblem som uppstår under det tillfälliga arrangemanget skall behandlas av den gemensamma EES-kommittén efter avtalets ikraftträdande.

Det förutsätts att informations- och konsultationsförfarandena i EES-avtalet kan tillämpas endast efter det att avtalet trätt i kraft. Gemenskapen skall informera EFTA-staterna under det tillfälliga skedet om förslag om nya gemenskaps-regler sedan de framlagts för EG:s ministerråd.

Jag skulle vara mycket tacksam för Ditt samtycke till detta tillfälliga arrangemang.

Med utmärkt högaktning

Horst G. Krenzler

ISLANDS DELEGATION
vid EUROPEISKA GEMENSKAPERNA
Rue Archimede 5
1040 Bruxelles

Bryssel

Herr Generaldirektör,

Härmed får jag erkänna mottagandet denna dag av Er skrivelse med följande lydelse:

"Jag åberopar våra diskussioner angående det tillfälliga EES-skedet och förstår att vi är ense att inrätta ett tillfälligt arrangemang för att förbereda ett ordnat ikraftträdande av avtalet.

Enligt detta arrangemang skall de strukturer och förfaranden som fastställts under EES-förhandlingarna bibehållas. En arbetsgrupp på hög nivå biträdd av expertgrupper liknande den tidigare förhandlingsgruppen på hög nivå och förhandlingsgrupperna bestående av företrädare för gemenskapen och EFTA, skall bl. a. undersöka i EES-sammanhang nya gemenskapsregler utfärdade mellan den 1 augusti 1991 och tidpunkten för ikraftträdandet av EES-avtalet. Överenskommelser skall upptecknas och avslutas antingen i tilläggsprotokoll som fogas till EES-avtalet eller i lämpliga beslut från den gemensamma EES-kommittén sedan avtalet trätt i kraft. Varje betydande förhandlingsproblem som uppstår under det tillfälliga arrangemanget skall behandlas av den gemensamma EES-kommittén efter avtalets ikraftträdande.

Det förutsätts att informations- och konsultationsförfarandena i EES-avtalet kan tillämpas endast efter det att avtalet trätt i kraft. Gemenskapen skall informera EFTA-staterna under det tillfälliga skedet om förslag om nya gemenskapsregler sedan de framlagts för EG:s ministerråd.

Jag skulle vara mycket tacksam för Ditt samtycke till detta tillfälliga arrangemang."

Jag har äran bekräfta mitt samtycke till detta tillfälliga arrangemang.

Med utmärkt högaktning

Hannes Hafstein, Ambassadör
Chef för Islands Delegation
vid Europeiska gemenskapen

**ARRANGEMANG I FRÅGA OM
UTGIVNINGEN AV RELEVANT
EES-INFORMATION**

ISLANDS DELEGATION
vid EUROPEISKA GEMENSKAPERNA
Rue Archimede 5
1040 Bruxelles

Bryssel

Ärende: Utgivning av EES-relevant information

Herr Generaldirektör,

I fråga om utgivningen av den relevanta EES-information som skall publiceras efter ikraftträdandet av EES-avtalet har jag äran att sammanfatta den träffade överenskommelsen enligt följande.

Det kommer att bli ett samordnat system bestående av Europeiska gemenskapernas officiella tidning och med en speciell EES-bilaga. När information som skall publiceras både för EG och EFTA är identisk kommer utgivningen av EG i Europeiska gemenskapernas officiella tidning samtidigt att fungera som utgivning på de tre gemensamma EG/EFTA-språken, medan informationen på de återstående fyra EFTA-språken (finska, isländska, norska och svenska) kommer att publiceras i EES-tillägget i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. EFTA-staterna åtar sig att ordna med en lämplig infrastruktur i avsikt att säkerställa att nödvändiga översättningar på de fyra icke EG-anknutna EFTA-språken finns tillgängliga i rätt tid. EFTA-staterna kommer att ha ansvaret för att få fram underlaget för framställningen av EES-tillägget.

Utgivningssystemet kommer att innefatta följande delar:

- a) **Beslut av den gemensamma EES-kommittén som avser regelverket och andra beslut, akter, underrättelser etc. av EES-institutioner**

Gemensamma EES-kommitténs beslut som avser regelverket skall ges ut på de nio officiella språken i en särskild EES-del av Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Den utgivningen kommer att fungera som utgivning i fråga om de tre gemensamma språken. Dessa beslut kommer också att ges ut i EES-tillägget på de nordiska EFTA-ländernas officiella språk och, på EFTA-staternas ansvar, möjligen, i informationssyfte, på EFTA:s arbetsspråk.

Samma gäller i fråga om andra beslut, akter, underrättelser, etc. av EES-institutioner, särskilt EES-rådet och den gemensamma EES-kommittén.

I fråga om beslut av den gemensamma EES-kommittén som avser regelverket, kommer innehållsförteckningen att innehålla hänvisningar till var relevanta interna EG-texter kan återfinnas.

b) **EFTA-information med EG-anknytning**

Information från EFTA-staterna, EFTA:s övervakningsmyndighet, EFTA:s ständiga kommitté och EFTA-domstolen som avser t.ex. konkurrens, statligt stöd, offentlig upphandling och tekniska standarder kommer att publiceras på de nio officiella EG-språken i en särskild EES-del av Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Den utgivningen kommer också att fungera som utgivning för EFTA-staterna på de tre gemensamma språken medan de andra fyra EFTA-språken kommer att tryckas i EES-tillägget. När det är av betydelse kommer innehållsförteckningen till EES-delen, respektive EES-tillägget att innehålla hänvisningar till var den motsvarande information från EG och dess medlemsstater kan återfinnas.

c) **EG-information med EFTA-anknytning**

Information från EG och dess medlemsstater om t.ex. konkurrens, statligt stöd, offentlig upphandling och tekniska standarder kommer att publiceras på de nio officiella EG-språken i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Den utgivningen kommer också att fungera som utgivning för EFTA-staterna på de tre gemensamma språken medan de andra fyra EFTA-språken kommer att tryckas i EES-tillägget. När det är av betydelse kommer hänvisning att göras till var den motsvarande informationen från EFTA-staterna, EFTA:s övervakningsmyndighet, EFTA-staternas ständiga kommitté och EFTA-domstolen kan återfinnas.

De finansiella aspekterna på utgivningssystemet kommer att bli föremål för ett särskilt arrangemang.

Jag skulle vara tacksam om Ni ville bekräfta att Ni samtycker till ovanstående.

Mottag, Herr Generaldirektör, försäkran om min utmärkta högaktning.

Hannes Hafstein, Ambassadör
 Chef för Islands Delegation
 vid de Europeiska gemenskaperna

Generaldirektör Horst G. Krenzler
 Europeiska gemenskapernas kommission
 Generaldirektorat I
 Avenue d'Auderghem 35
 Bryssel

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS
KOMMISSION
Generaldirektoratet för
externa relationer
Generaldirektören

Bryssel

Ambassadör H. Hafstein
Chef för EFTA-delegationen
EFTA-sekretariatet
Rue d'Arlon 118
1040 Bryssel

Herr Ambassadör,

Härmed får jag erkänna mottagandet denna dag av Er skrivelse med följande lydelse:

"I fråga om utgivningen av den relevanta EES-information som skall publiceras efter ikraftträdandet av EES-avtalet har jag äran att sammanfatta den träffade överenskommelsen enligt följande.

Det kommer att bli ett samordnat system bestående av Europeiska gemenskapernas officiella tidning och med en speciell EES-bilaga. När information som skall publiceras både för EG och EFTA är identisk kommer utgivningen av EG i Europeiska gemenskapernas officiella tidning samtidigt att fungera som utgivning på de tre gemensamma EG/EFTA-språken, medan informationen på de återstående fyra EFTA-språken (finska, isländska, norska och svenska) kommer att publiceras i EES-tillägget i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. EFTA-staterna åtar sig att ordna med en lämplig infrastruktur i avsikt att säkerställa att nödvändiga översättningar på de fyra icke EG-anknutna EFTA-språken finns tillgängliga i rätt tid. EFTA-staterna kommer att ha ansvaret för att få fram underlaget för framställningen av EES-tillägget.

Utgivningssystemet kommer att innefatta följande delar:

- a) **Beslut av den gemensamma EES-kommittén som avser regelverket och andra beslut, akter, underrättelser etc. av EES-institutioner**

Gemensamma EES-kommitténs beslut som avser regelverket skall ges ut på de nio officiella språken i en särskild EES-del av Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Den utgivningen kommer att fungera som utgivning i fråga om de tre gemensamma språken. Dessa beslut kommer också att ges ut i EES-tillägget på de nordiska EFTA-ländernas officiella språk och, på EFTA-staternas ansvar, möjligen, i informationssyfte, på EFTA:s arbetspråk.

Samma gäller i fråga om andra beslut, akter, underrättelser, etc. av EES-institutioner, särskilt EES-rådet och den gemensamma EES-kommittén.

I fråga om beslut av den gemensamma EES-kommittén som avser regelverket, kommer innehållsförteckningen att innehålla hänvisningar till var relevanta interna EG-texter kan återfinnas.

b) EFTA-information med EG-anknytning

Information från EFTA-staterna, EFTA:s övervakningsmyndighet, EFTA:s ständiga kommitté och EFTA-domstolen som avser t.ex. konkurrens, statligt stöd, offentlig upphandling och tekniska standarder kommer att publiceras på de nio officiella EG-språken i en särskild EES-del av Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Den utgivningen kommer också att fungera som utgivning för EFTA-staterna på de tre gemensamma språken medan de andra fyra EFTA-språken kommer att tryckas i EES-tillägget. När det är av betydelse kommer innehållsförteckningen till EES-delen, respektive EES-tillägget att innehålla hänvisningar till var den motsvarande information från EG och dess medlemsstater kan återfinnas.

c) EG-information med EFTA-anknytning

Information från EG och dess medlemsstater om t.ex. konkurrens, statligt stöd, offentlig upphandling och tekniska standarder kommer att publiceras på de nio officiella EG-språken i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Den utgivningen kommer också att fungera som utgivning för EFTA-staterna på de tre gemensamma språken medan de andra fyra EFTA-språken kommer att tryckas i EES-tillägget. När det är av betydelse kommer hänvisning att göras till var den motsvarande informationen från EFTA-staterna, EFTA:s övervakningsmyndighet, EFTA-staternas ständiga kommitté och EFTA-domstolen kan återfinnas.

De finansiella aspekterna på utgivningssystemet kommer att bli föremål för ett särskilt arrangemang.

Jag skulle vara tacksam om Ni ville bekräfta att Ni samtycker till ovanstående."

Jag har äran bekräfta mitt samtycke till ovanstående.

Mottag, Herr Ambassadör, försäkran om min utmärkta högaktning.

Horst G. Krenzler

**ARRANGEMANG RÖRANDE
UTGIVNINGEN AV EFTA:S ANBUDSINFÖRDRINGAR**

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS
KOMMISSION
Generaldirektoratet för
externa relationer
Generaldirektören

Bryssel

Ambassadör H. Hafstein
Chef för EFTA-delegationen
EFTA-sekretariatet
Rue d'Arlon 118
1040 Bryssel

Ärende: Utgivning av EFTA:s anbudsinfordringar

Herr Ambassadör,

Beträffande det offentliggörande av anbudsinfordringar från EFTA-staterna i Europeiska gemenskapernas officiella tidning som anges i bilaga XVI till EES-avtalet, har jag äran att sammanfatta den överenskommelse vi nådde enligt följande:

- a) Anbudsinfordringar från EFTA-staterna skall sändas på åtminstone ett av gemenskapens språk till Byrån för Europeiska gemenskapernas offentliga publikationer (OPOCE). Anbudsinfordringar skall ange på vilket EG-språk den skall anses autentisk.
- b) OPOCE skall offentliggöra anbudsinfordringen som skall anses autentisk, i dess helhet i Europeiska gemenskapernas officiella tidning och i Tenders Electronic Daily, TED:s, databank. En sammanfattning av de viktigaste delarna skall offentliggöras på de övriga officiella EG-språken.
- c) Anbudsinfordringar från EFTA skall publiceras av OPOCE i S-serien av Europeiska gemenskapernas officiella tidning tillsammans med anbudsinfordringar från EG inom de tidsfrister som framgår av de rättsakter det hänvisas till i bilaga XVI.
- d) EFTA-staterna åtar sig att se till att anbudsinfordringarna översänds till OPOCE på ett officiellt EG-språk i så god tid att, förutsatt att OPOCE:s skyldighet att översätta anbudsinfordringarna till de officiella EG-språken och publicera dem i Europeiska gemenskapernas officiella tidning och i Tenders Electronic Daily inom en tidsrymd av tolv dagar (i brådsakande fall fem dagar) har respekterats, den tid som är tillgänglig för leverantörer och entreprenörer att avge anbud och intresseförklaringar inte skall inskränkas med hänsyn till tidsfristerna som anges i bilaga XVI.
- e) Anbudsinfordringar från EFTA skall sändas in i samma format som de förebilder av anbudsinfordringar som bilagts de rättsakter som det hänvisas till i bilaga XVI. I syfte att upprätta ett effektivt och snabbt system för översättning och publicering, skall emellertid EFTA-staterna beakta att de rekommenderats att göra standardiserade anbudsinfordringar för var och en av staterna i enlighet med vad som rekommenderats var och en av de tolv medlemsstaterna i rekommendation 91/561/EEG av den 24 oktober 1991¹.

---

¹ EGT nr L 305, 6.11.1991 och EGT nr S 217 A - N, 16.11.1991.

- f) De avtal som undertecknats 1988 och 1989 av EG-kommissionen genom OPOCE och de utsedda kontrahenterna från Finland, Norge, Schweiz, Sverige och Österrike om publicering av leverantörsavtal från EFTA som omfattas av avtalet inom GATT om regeringsupphandling skall upphävas när EES-avtalet träder i kraft.
- g) De finansiella aspekterna på detta publiceringssystem skall behandlas genom ett särskilt arrangemang som skall komma till stånd för all övrig publicering med anledning av EES.

Jag skulle vara tacksam om Ni ville bekräfta att Ni samtycker till ovanstående.

Mottag, Herr Ambassadör, försäkran om min utmärkta högaktning.

Horst G. Krenzler

ISLANDS DELEGATION
vid EUROPEISKA GEMENSKAPERNA
Rue Archimede 5
1040 Bruxelles

Bryssel

Herr Generaldirektör,

Härmed får jag erkänna mottagandet denna dag av Er skrivelse med följande lydelse:

"Ärende: Utgivning av EFTA:s anbudsinfordringar

Beträffande det offentliggörande av anbudsinfordringar från EFTA-staterna i Europeiska gemenskapernas officiella tidning som anges i bilaga XVI till EES-avtalet, har jag äran att sammanfatta den överenskommelse vi nådde enligt följande:

- a) Anbudsinfordringar från EFTA-staterna skall sändas på åtminstone ett av gemenskapens språk till Byrån för Europeiska gemenskapernas offentliga publikationer (OPOCE). Anbudsinfordringen skall ange på vilket EG-språk den skall anses autentisk.
- b) OPOCE skall offentliggöra anbudsinfordringen som skall anses autentisk, i dess helhet i Europeiska gemenskapernas officiella tidning och i Tenders Electronic Daily, TED:s, databank. En sammanfattning av de viktigaste delarna skall offentliggöras på de övriga officiella EG-språken.
- c) Anbudsinfordringar från EFTA skall publiceras av OPOCE i S-serien av Europeiska gemenskapernas officiella tidning tillsammans med anbudsinfordringar från EG inom de tidsfrister som framgår av de rättsakter det hänvisas till i bilaga XVI.
- d) EFTA-staterna åtar sig att se till att anbudsinfordringarna översänds till OPOCE på ett officiellt EG-språk i så god tid att, förutsatt att OPOCE:s skyldighet att översätta anbudsinfordringarna till de officiella EG-språken och publicera dem i Europeiska gemenskapernas officiella tidning och i Tenders Electronic Daily inom en tidsrymd av tolv dagar (i brådskande fall fem dagar) har respekterats, den tid som är tillgänglig för leverantörer och entreprenörer att avge anbud och intresseförklaringar inte skall inskränkas med hänsyn till tidsfristerna som anges i bilaga XVI.
- e) Anbudsinfordringar från EFTA skall sändas in i samma format som de förebilder av anbudsinfordringar som bilagts de rättsakter som det hänvisas till i bilaga XVI. I syfte att upprätta ett effektivt och snabbt system för översättning och publicering, skall emellertid EFTA-staterna beakta att de rekommenderats att göra standardiserade anbudsinfordringar för var och en av staterna i enlighet med vad som rekommenderats var och en av de tolv medlemsstaterna i rekommendation 91/561/EEG av den 24 oktober 1991¹.
- f) De avtal som undertecknats 1988 och 1989 av EG-kommissionen genom OPOCE och de utsedda kontrahenterna från Finland, Norge, Schweiz, Sverige och Österrike om publicering av leverantörsavtal från EFTA som omfattas av avtalet inom GATT om regeringsupphandling skall upphävas när EES-avtalet träder i kraft.

---

¹ EGT nr L 305, 6.11.1991 och EGT nr S 217 A - N, 16.11.1991.

- g) De finansiella aspekterna på detta publiceringssystem skall behandlas genom ett särskilt arrangemang som skall komma till stånd för all övrig publicering med anledning av EES.

Jag skulle vara tacksam om Ni ville bekräfta att Ni samtycker till ovanstående."

Jag har äran bekräfta mitt samtycke till ovanstående.

Mottag, Herr Generaldirektör, försäkran om min utmärkta högaktning.

Hannes Hafstein, Ambassadör
Chef för Islands delegation
vid Europeiska gemenskaperna

ÖVERENSKOMNA PROTOKOLLSANTECKNINGAR

vid förhandlingar om ett avtal mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen, Europeiska kol- och stålgemenskapen samt medlemsstaterna i dessa och EFTA-staterna om skapandet av ett europeiskt ekonomiskt samarbetsområde

De avtalsslutande parterna har enats om följande:

I fråga om artikel 26 och protokoll 13

Före ikraftträdandet av avtalet skall den Europeiska gemenskapen med intresserade EFTA-stater undersöka om villkoren för tillämpning mellan gemenskapen och berörda EFTA-stater av artikel 26 i avtalet inom fiskerisektorn är uppfyllda oavsett bestämmelserna i första stycket i protokoll 13.

I fråga om artikel 56.3

Ordet "märkbar" i artikel 56.3 i avtalet skall förstås ha den betydelse det har i kommissionens meddelande 86/C 231/02 av den 3 september 1986 om avtal av mindre betydelse som inte faller in under artikel 85.1 i fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen (EGT nr C 231, 12.9.1986, s. 2).

I fråga om artikel 90

Det kommer att klarläggas i EES-rådets arbetsordning att vid beslutsfattandet talar EFTA-ministrar med en röst.

I fråga om artikel 91

Om det anses nödvändigt, skall EES-rådet i sin arbetsordning ta in bestämmelser om möjligheten att tillsätta underkommittéer eller arbetsgrupper.

I fråga om artikel 91.2

Det kommer att klarläggas i EES-rådets arbetsordning att orden "när omständigheterna kräver det" i artikel 91.2 avser den situation då en avtalsslutande part utnyttjar sin "droit d'évocation" i enlighet med artikel 89.2.

I fråga om artikel 94.3

Det är underförstått att Gemensamma EES-kommittén vid ett av sina första sammanträden, när den fastställer sin arbetsordning, fattar beslut om att tillsätta de underkommittéer eller arbetsgrupper som behövs särskilt för att biträda den vid fullgörandet av dess uppgifter t. ex. när det gäller varors ursprung och andra tullfrågor.

I fråga om artikel 102.5

När det gäller provisorisk suspension enligt artikel 102.5 skall omfattningen och ikraftträdandet kun- göras på ett lämpligt sätt.

I fråga om artikel 102.6

Artikel 102.6 är tillämplig endast i fråga om rättigheter som faktiskt har förvärvats och inte om rättigheter som endast har förväntats. Exempel på sådana förvärvade rättigheter är:

- en suspension i fråga om fri rörlighet för arbetstagare skall inte påverka en arbetstagares rätt att stanna kvar i en avtalsslutande part som han har flyttat till redan innan bestämmelserna upphävdes,
- en suspension i fråga om fri etablering skall inte påverka ett företags rättigheter i en avtalsslutande part där det har etablerat sig före suspensionen,
- en suspension i fråga om investeringar i t. ex. fastigheter skall inte påverka investeringar som har gjorts före tidpunkten för suspensionen,
- en suspension i fråga om statlig upphandling skall inte påverka utförandet av ett kontrakt som har tilldelats före tidpunkten för suspensionen,
- en suspension i fråga om erkännandet av ett utbildningsbevis skall inte påverka rätten för innehavaren av ett sådant bevis att fortsätta med sin yrkesverksamhet i en avtalsslutande part som inte har utfärdat beviset,

I fråga om artikel 103

Om ett beslut fattas av EES-rådet skall artikel 103.1 vara tillämplig.

I fråga om artikel 109.3

Termen "tillämpning" i artikel 109.3 i avtalet skall även avse avtalets genomförande.

I fråga om artikel 111

Suspension är inte till gagn för avtalets goda fungerande och alla ansträngningar skall göras för att undvika det.

I fråga om artikel 112.1

Bestämmelserna i artikel 112.1 avser även förhållandena inom ett visst område.

I fråga om artikel 123

Bestämmelserna i artikel 123 kommer inte att utnyttjas på ett otillbörligt sätt för att hindra utlämnandet av uppgifter på konkurrensområdet.

I fråga om artikel 129

Skulle någon av dem inte vara beredd att ratificera avtalet skall signatärerna ompröva läget.

I fråga om artikel 129

Om någon av de avtalsslutande parterna inte ratificerar avtalet, skall övriga fördragsslutande parter sammankalla en diplomatisk konferens för att bedöma följderna för avtalet av den uteblivna ratifikationen och undersöka möjligheten av att anta ett protokoll innehållande ändringar vilka skall vara föremål för nödvändiga interna procedurer. En sådan konferens skall sammankallas så snart det blivit klart att en avtalsslutande part inte kommer att ratificera avtalet eller senast om tidpunkten för avtalets ikraftträdande inte beaktas.

I fråga om protokoll 3

Tilläggen 2 - 7 till protokoll 3 kommer att färdigställas innan detta avtal träder i kraft.

Tilläggen 2 - 7 till protokoll 3 skall utarbetas så snart som möjligt och i vart fall före den 1 juli 1992. Beträffande tillägg 2 skall experter utarbeta en lista över råvaror som får bli föremål för prisutjämning på basis av de råvaror som var föremål för prisutjämningsåtgärder i de avtalslutande parterna före avtalets ikraftträdande.

I fråga om protokoll 3, artikel 11

I syfte att underlätta tillämpningen av protokoll nr 2 till frihandelsavtalen skall bestämmelserna i protokoll nr 3 till vart och ett av dessa frihandelsavtal rörande definitionen av begreppet "ursprungsvaror" och formerna för administrativt samarbete ändras före EES-avtalets ikraftträdande. Dessa ändringar skall syfta till att bringa de ovannämnda bestämmelserna, bl.a. de som rör ursprungsbevis och administrativt samarbete, så nära som möjligt i linje med dem som återfinns i protokoll 4 till EES-avtalet med bibehållande av det "diagonala" kumulativsystem och motsvarande bestämmelser som för närvarande tillämpas inom ramen för protokoll nr 3. Det är sålunda underförstått att dessa ändringar inte skall ändra den liberaliseringsgrad som uppnåtts under frihandelsavtalen.

I fråga om protokoll 9

Före ikraftträdandet av avtalet skall den Europeiska gemenskapen och intresserade EFTA-stater fortsätta sina diskussioner om ändringar av lagstiftningen rörande transitering av fisk och fiskprodukter i syfte att uppnå en tillfredsställande lösning.

I fråga om protokoll 11, artikel 14.3

Gemenskapen skall, samtidigt som den till fullo uppfyller kommissionens samordningsroll, utveckla direkta kontakter på det sätt som anges i kommissionens arbetsdokument nr XXI/201/89, om det kan bidra till att protokollet fungerar på ett flexibelt och effektivt sätt och så länge detta sker på ömsesidig basis.

I fråga om protokoll 16 och bilaga VI

Möjligheten att vidmakthålla bilaterala avtal på socialförsäkringsområdet efter utgången av övergångstiderna för fri rörlighet för personer kan diskuteras på bilateral basis mellan Schweiz och intresserade stater.

I fråga om protokoll 20

De avtalslutande parterna skall inom ramen för de berörda internationella organisationerna utarbeta regler för tillämpning av åtgärder till strukturell förbättring av den österrikiska flottan, med beaktande av omfattningen av denna flottas deltagande i den marknad som dessa åtgärder avser. Vederbörlig hänsyn skall tas till den tidpunkt vid vilken Österrikes skyldigheter inom ramen för åtgärder för strukturell förbättring skall börja tillämpas.

I fråga om protokoll 23 och 24 (artikel 12 om språk)

EG-kommissionen och EFTA:s övervakningsmyndighet skall sörja för praktiska arrangemang för ömsesidig hjälp eller vilken som helst annan lämplig lösning särskilt när det gäller översättningsfrågor.

I fråga om protokoll 30

Följande EG-kommittéer på statistikområdet har konstaterats vara kommittéer där EFTA-staterna skall delta i full omfattning enligt artikel 2 i detta protokoll.

1. *Kommittén för Europeiska gemenskapernas statistikprogram*
upprättad enligt

389 D 0382: Rådets beslut nr 89/382/EEG, EURATOM av den 19 juni 1989 om tillsättandet av en kommitté för Europeiska gemenskapernas statistiska program (EGT nr L 181, 28.6.1989, s. 47).

2. *Kommittén för valuta-, finansiell- och betalningsbalansstatistik*
upprättad enligt

391 D 0115: Rådets beslut nr 91/115/EEG av den 25 februari 1991 om upprättandet av en kommitté för valuta-, finans- och betalningsbalansstatistik (EGT nr L 59, 6.3.1991, s. 19).

3. *Kommittén för statistisk sekretess*
upprättad enligt

390 R 1588: Rådets förordning (EEG, EURATOM nr 1588/90) av den 11 juni 1990 om utlämnande av sekretessbelagda statistiska uppgifter till Europeiska gemenskapernas statistikkontor (EGT nr 151, 15.6.1990, s. 1).

4. *Kommittén för harmonisering av beräkning och sammanställning av BNP till marknadspris*
upprättad enligt

389 L 0130: Rådets direktiv 89/130/EEG, EURATOM av den 13 februari 1989 om harmonisering av beräkningen av bruttonationalinkomst till marknadspriser (EGT nr L 49, 21.2.1989, s. 26).

5. *Rådgivande kommittén för ekonomisk och social statistik*
upprättad enligt

391 D 0116: Rådets beslut 91/116/EEG av den 25 februari 1991 om upprättandet av Europeiska rådgivande kommittén för statistik på det ekonomiska och sociala området (EGT nr L 59, 6.3.1991, s. 21).

EFTA-staternas rättigheter och skyldigheter i fråga om nämnda EG-kommittéer regleras av den gemensamma förklaringen om tillämpliga procedurer i sådana fall där EFTA-staterna i överensstämmelse med artikel 76 och del VI i avtalet och motsvarande protokoll deltar i full omfattning i EG-kommittéer.

I fråga om protokoll 36, artikel 2

EFTA-staterna kommer, innan avtalet träder i kraft, att besluta om det antal medlemmar från ett vart av deras parlament som skall ingå i den EES gemensamma parlamentarikerkommittén.

I fråga om protokoll 37

I enlighet med artikel 6 i protokoll 23 omfattar hänvisningen till Rådgivande kommittén för kartell- och monopolfrågor (rådets förordning (EEG) nr 17/62) också

- Rådgivande kommittén för kartell- och monopolfrågor inom transportsektorn (rådets direktiv (EEG) nr 1017/68)
- Rådgivande kommittén för avtal- och monopolfrågor inom sjötransportsektorn (rådets direktiv (EEG) nr 4056/86)
- Rådgivande kommittén för avtal- och monopolfrågor inom lufttransportsektorn (rådets förordning (EEG) nr 3975/87).

I fråga om protokoll 37

Med tillämpning av omprövningsklausulen i artikel 101.2 i avtalet skall vid ikraftträdandet av detta avtal en kommitté läggas till på listan i protokoll 37, nämligen:

Samordningsgruppen för ömsesidigt erkännande av utbildningsbevis om högre utbildning (rådets direktiv 89/48/EEG).

Detaljbestämmelser om deltagande kommer att utfärdas.

I fråga om protokoll 47

De avtalslutande parterna kommer att utarbeta ett system för ömsesidigt bistånd mellan myndigheter som är ansvariga för att säkerställa efterlevnaden av gemenskapsbestämmelser och nationella bestämmelser på vinområdet på grundval av de relevanta bestämmelserna i rådets förordning (EEG) nr 2048/89 av den 19 juni 1989 som fastställer allmänna regler om kontroll inom vinsektorn.

Villkor för detta ömsesidiga bistånd kommer att fastställas innan detta avtal träder i kraft. Till dess att ett sådant system har kommit till stånd skall de relevanta bestämmelserna i de bilaterala avtalen mellan gemenskapen och Schweiz och mellan gemenskapen och Österrike om samarbete och kontroll på vinområdet alljämt tillämpas.

I fråga om bilagorna VI och VII

Ytterligare särskilda anpassningar som redovisas i ett dokument från NG III av den 11 november 1991, återstår att göra på socialförsäkringsområdet och i fråga om ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer innan EES-avtalet träder i kraft.

I fråga om bilaga VII

Ingen stat för vilken EES-avtalet gäller får efter tidpunkten för avtalets ikraftträdande åberopa artikel 21 i rådets direktiv nr 75/362/EEG av den 16 juni 1975 (EGT nr L 167, 30.6.1975, s. 1) för att kräva att medborgare från andra stater för vilka avtalet gäller genomgår ytterligare förberedande utbildning för att få behörighet som läkare inom socialförsäkringen.

I fråga om bilaga VII

Ingen stat för vilken EES-avtalet gäller får efter tidpunkten för avtalets ikraftträdande åberopa artikel 20 i rådets direktiv nr 78/686/EEG av den 25 juli 1978 (EGT nr L 233, 24.8.1978, s. 1) för att kräva att medborgare från andra stater för vilka avtalet gäller genomgår ytterligare förberedande utbildning för att få behörighet som tandläkare inom socialförsäkringen.

I fråga om bilaga VII

Ingenjörer som tillhör Stiftelsen för det schweiziska registret över ingenjörer, arkitekter och tekniker (REG) omfattas av artikel 1 d, första stycket, i rådets direktiv nr 89/48/EEG av den 22 december 1988 (EGT nr L 19, 24.1.1989, s. 16) enligt ett generellt system för erkännande av examensbevis utfärdade för yrkesutbildningar som omfattar minst tre års studier, i den mån som de uppfyller de villkor som anges i artikel 1 a i detta direktiv.

I fråga om bilaga IX

Före den 1 januari 1993 skall Island, Finland och Norge upprätta en förteckning över de skadeförsäkringsföretag som är undantagna från kraven i artiklarna 16 och 17 i rådets direktiv nr 73/239/EEG (EGT nr L 228, 16.8.1973, s. 3) samt översända denna till de övriga avtalsslutande parterna.

I fråga om bilaga IX

Före den 1 januari 1993 skall Island upprätta en förteckning över de livförsäkringsföretag som är undantagna från kraven i artiklarna 18, 19 och 20 i rådets direktiv nr 79/267/EEG (EGT nr L 63, 13.3.1979, s. 1) samt översända denna till de övriga avtalsslutande parterna.

I fråga om bilaga XIII

De avtalsslutande parterna skall granska rådets direktiv 91/439/EEG om körkort av den 29 juli 1991 i enlighet med det gemensamt överenskomna förfarandet i avsikt att ta upp det i bilaga XIII om transport.

I fråga om bilaga XIII

De EFTA-stater som är parter i Europeiska avtalet om besättningar i fordon som deltar i internationell landsvägstrafik (AETR) skall, innan föreliggande avtal träder i kraft, göra följande reservation till AETR:

”Transportverksamhet mellan avtalsslutande parter i EES-avtalet skall anses som nationell transportverksamhet enligt AETR, i den mån sådan verksamhet inte omfattar transitering genom ett territorium tillhörande en tredje stat som är part i AETR.”

Gemenskapen skall vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma motsvarande ändringar i EG-medlemsstaternas reservationer.

I fråga om bilaga XVI

Det är underförstått att artikel 100 i avtalet skall tillämpas på kommittéerna inom området offentlig upphandling.

**FÖRKLARINGAR AV
EN ELLER FLERA AV
DE AVTALSSLUTANDE PARTERNA
TILL AVTALET OM
ETT EUROPEISKT EKONOMISKT SAMARBETSOMRÅDE**

**FÖRKLARING AV
FINLANDS, ISLANDS, NORGES OCH SVERIGES REGERINGAR
OM ALKOHOLMONOPOL**

Utan att detta inskränker skyldigheterna enligt avtalet erinrar Finland, Island, Norge och Sverige om att deras alkoholmonopol grundar sig på viktiga hälso- och socialpolitiska hänsyn.

FÖRKLARING AV
LIECHTENSTEINS OCH SCHWEIZ REGERINGAR
OM ALKOHOLMONOPOL

Utan att detta inskränker skyldigheterna enligt avtalet erinrar Liechtensteins och Schweiz regeringar om att deras alkoholmonopol grundar sig på viktiga jordbruks-, hälso- och socialpolitiska hänsyn.

**FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN
OM ÖMSESIDIGT BISTÅND I TULLFRÅGOR**

Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater förklarar att de uppfattar att sista meningen i artikel 11.1 i protokoll 11 om ömsesidigt bistånd i tullfrågor omfattas av bestämmelserna i artikel 2.2 i protokollet.

FÖRKLARING AV EFTA-LÄNDERNAS REGERINGAR OM FRI
RÖRLIGHET FÖR LÄTTA LASTBILAR

Fri rörlighet enligt bilaga 2 om tekniska föreskrifter, standarder, provning och certifiering, del I Motorfordon, för lätta lastbilar från den 1 januari 1995 accepteras av EFTA-länderna under förutsättning att ny lagstiftning, som är i överensstämmelse med de övriga motorfordonskategorierna, är tillämplig vid denna tidpunkt.

FÖRKLARING AV LIECHTENSTEINS REGERING OM PRODUKTANSVAR

Liechtensteins regering förklarar vad avser artikel 14 i rådets direktiv 85/374/EG att Liechtenstein vid detta avtals ikraftträdande i nödvändig omfattning skall ha infört lagstiftning om skydd mot atomolyckor motsvarande det som internationella konventioner ger.

FÖRKLARING AV
LIECHTENSTEINS REGERING OM LANDETS SPECIELLA LÄGE

Liechtensteins regering,

som hänvisar till punkt 18 i den gemensamma förklaringen av den 14 maj 1991 från ministermötet mellan Europeiska gemenskapen, dess medlemsstater och Europeiska frihandelssammanslutningens stater,

som på nytt bekräftar skyldigheten att säkerställa efterlevnaden av alla bestämmelser i EES-avtalet och att tillämpa dem i god tro,

förväntar sig att vederbörlig hänsyn skall tas enligt EES-avtalet till landets speciella geografiska förhållanden,

och anser att en situation som motiverar de åtgärder som avses i artikel 112 i EES-avtalet särskilt skall anses föreligga, om kapitalinflöden från en annan avtalsslutande part kan äventyra den bofasta befolkningens tillgång till fastigheter, eller om det i förhållande till antalet stadigvarande bosatta invånare sker en extraordinär ökning av antalet medborgare från EG:s medlemsstater eller de andra EFTA-staterna eller av det totala antalet sysselsättningstillfällen.

**FÖRKLARING AV ÖSTERRIKES REGERING
OM SKYDDSÅTGÄRDER**

Österrike förklarar att de speciella geografiska förhållandena gör att tillgången på markområden för bostadsändamål (särskilt mark för husbyggande) i delar av Österrike är mera knapp än vad som är normalt. Därför kan störningar på fastighetsmarknaden komma att leda till sådana allvarliga ekonomiska, samhälleliga eller miljöbetingade problem av regional natur som avses i skyddsklausulen i artikel 112 i EES-avtalet, och föranleda åtgärder med stöd av den artikeln.

FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN

Europeiska gemenskapen anser att förklaringen av Österrikes regering om skyddsåtgärder inte skall inverka på de avtalsslutande parternas rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal.

**FÖRKLARING AV ISLANDS REGERING OM ANVÄNDNING
AV SKYDDSÅTGÄRDER ENLIGT
EES-AVTALET**

På grund av dess ekonomiska ensidiga karaktär och det förhållandet att dess territorium är glesbefolkat förklarar Island det som sin uppfattning att det, utan inskränkning i de skyldigheter som följer av avtalet, får vidta skyddsåtgärder om tillämpningen av EES-avtalet medför bl. a. följande:

- allvarliga störningar på arbetsmarknaden till följd av omfattande inflyttning av arbetskraft till vissa geografiska områden, vissa typer av arbete eller vissa branscher, eller
- allvarliga störningar på fastighetsmarknaden.

FÖRKLARING AV SCHWEIZ REGERING OM SKYDDSÅTGÄRDER

Schweiz förklarar det som sin uppfattning att landet, till följd av sina speciella geografiska och demografiska förhållanden, har möjlighet att vidta åtgärder för att begränsa invandring från EES-länder i händelse av obalans i demografiska, sociala eller ekologiska hänseenden, föranledd av EES-medborgares förflyttningar.

FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN

Europeiska gemenskapen anser att förklaringen av Schweiz regering om skyddsåtgärder inte skall inverka på de avtalsslutande parternas rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal.

FÖRKLARING AV SCHWEIZ REGERING OM INFÖRANDET
AV HÖGSKOLESTUDIER I ARKITEKTUR VID HÖGRE TEKNISKA
UTBILDNINGSANSTALTER

Genom att begära att examensbeviset i arkitektur som utfärdas vid de högre tekniska utbildningsanstalterna i Schweiz införs i artikel 11 i direktiv 85/384/EEG förklarar Schweiz sig berett att inrätta en kompletterande, ettårig högskoleutbildning avslutad med en examen, för att ombesörja att hela utbildningsgången uppfyller de i artikel 4.1 a föreskrivna kraven. Denna kompletterande utbildning kommer att införas av förbundsregeringens industri- och arbetsmarknadsstyrelse från och med läsåret 1995/1996.

**DEKLARATION AV ÖSTERRIKES OCH SCHWEIZ REGERINGAR
OM AUDIOVISUELLA TJÄNSTER**

Med hänvisning till rådets direktiv 89/552/EEC av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utövandet av sändningsverksamhet för television, förklarar Österrikes och Schweiz regeringar att de i enlighet med gällande gemenskapsrätt, som den tolkats av Europiska gemenskapernas domstol, kommer att ha möjlighet att vidta lämpliga åtgärder i händelse av utlokalisering i syfte att kringgå nationell lagstiftning.

FÖRKLARING AV LIECHTENSTEINS OCH SCHWEIZ
REGERINGAR OM ADMINISTRATIVT BISTÅND

Med hänvisning till de bestämmelser i EES-avtalet som avser samarbete mellan tillsynsmyndigheter inom området för finansiella tjänster (bankverksamhet, fondföretag och handel med värdepapper) understryker Schweiz och Liechtensteins regeringar den vikt de fäster vid principerna om sekretess och integritet samt förklarar sin uppfattning att information som tillhandahålls av deras behöriga myndigheter kommer att behandlas av mottagande myndigheter i överensstämmelse med dessa principer. Detta innebär, om inte annat följer av det relevanta regelverket, att

- alla personer som är eller har varit anställda hos myndigheter som tar emot information skall iakta tystnadsplikt. Information som betecknas som konfidentiell skall behandlas därefter,
- behöriga myndigheter som tar emot konfidentiell information får använda denna endast för fullgörande av sina uppgifter, sådana de angivits i det relevanta regelverket.

FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN

Europeiska gemenskapen anser att den förklaring som gjorts av Schweiz och Liechtensteins regeringar om administrativt bistånd inte skall inverka på de avtalsslutande parternas rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal.

FÖRKLARING AV SCHWEIZ REGERING OM TILLÄMPNING AV
SKYDDSKLAUSULEN I SAMBAND MED
KAPITALRÖRELSER

I betraktande av det förhållandet att tillgången på produktiv mark är särskilt liten i Schweiz, att utländsk efterfrågan på fast egendom traditionellt har varit stor och att därutöver den andel av den bofasta befolkningen som bor på egen fastighet är liten i jämförelse med vad som gäller för övriga Europa, förklarar Schweiz det som sin uppfattning att landet får vidta skyddsåtgärder, särskilt om kapitalinflöde från andra avtalsslutande parter medför störningar på fastighetsmarknaden, vilka bland annat skulle kunna äventyra den bofasta befolkningens tillgång till fast egendom.

FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN

Europeiska gemenskapen anser att den förklaring som gjorts av Schweiz regering om tillämpning av skyddsdklausulen i samband med kapitalrörelser inte skall inverka på de avtalslutande parternas rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal.

FÖRKLARING AV NORGES REGERING OM DIREKT VERKSTÄLL-
BARHET FÖR EG-INSTITUTIONERNAS BESLUT OM BETALNINGS-
FÖRPLIKTELSE RIKTADE TILL FÖRETAG I NORGE

De avtalslutande parterna görs uppmärksamma på att Norges nuvarande författning inte tillåter direkt verkställbarhet för EG-institutionernas beslut om betalningsförpliktelser riktade till företag i Norge. Norge förklarar att sådana beslut även i fortsättningen bör riktas direkt till företagen i fråga och att dessa bör fullgöra sina förpliktelser i överensstämmelse med nuvarande praxis. Dessa begränsningar i fråga om direkt verkställbarhet för EG-institutionernas beslut om betalningsförpliktelser gäller inte dotterföretag eller tillgångar inom gemenskapens territorium som tillhör företag i Norge.

Om problem skulle uppstå, är Norge berett att inleda överläggningar och samarbeta för att finna en lösning som är tillfredsställande för båda parter.

FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN

EG-kommissionen skall fortlöpande bevaka den situation som beskrivs i Norges ensidiga förklaring. Kommissionen får när som helst inleda överläggningar med Norge för att finna tillfredsställande lösningar på de problem som kan uppstå.

FÖRKLARING AV ÖSTERRIKES REGERING
OM VERKSTÄLLANDET PÅ DESS TERRITORIUM AV BESLUT AV
EG-INSTITUTIONER OM BETALNINGSFÖRPLIKTELSE

Österrike förklarar att dess skyldighet att på sitt territorium verkställa sådana beslut av EG-institutioner som innefattar betalningsförpliktelser, endast skall gälla sådana beslut som till alla delar omfattas av bestämmelserna i EES-avtalet.

FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN

Gemenskapen uppfattar Österrikes förklaring på så sätt att verkställandet av beslut enligt vilka företag åläggs betalningsförpliktelser skall säkerställas på Österrikes territorium i den mån sådana beslut om betalningsförpliktelser är grundade — även om inte uteslutande — på bestämmelser i EES-avtalet.

Kommissionen får när som helst ta initiativ till överläggningar med Österrikes regering för att finna tillfredsställande lösningar på eventuella problem som uppstår.

FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN
OM VARVSINDUSTRI

Det är Europeiska gemenskapens överenskomna policy att successivt minska nivån på kontraktbaserat produktionsstöd till skeppsvarven. Kommissionen försöker att sänka nivån på stödtaket så långt och så snabbt som det är förenligt med det sjunde direktivet (90/684/EEG).

Det sjunde direktivet upphör att gälla vid utgången av år 1993. När kommissionen avgör om det behövs ett nytt direktiv kommer den även att granska konkurrenssituationen för varvsindustrin inom hela EES mot bakgrund av de framsteg som gjorts i fråga om att sänka eller avskaffa kontraktbaserat produktionsstöd. Vid denna granskning kommer kommissionen att nära rådgöra med EFTA-staterna, i syfte att skapa villkor som garanterar att konkurrensen inte snedvrids, varvid hänsyn kommer att tas till resultaten av ansträngningarna i ett vidare internationellt sammanhang.

**FÖRKLARING AV IRLANDS REGERING TILL PROTOKOLL 28
OM IMMATERIELL ÄGANDERÄTT - INTERNATIONELLA KONVENTIONER**

Irland uppfattar artikel 5.1 i protokoll 28 som ett åläggande att med iakttagande av landets konstitutionella föreskrifter vidta alla nödvändiga åtgärder för att Irland skall ansluta sig till de angivna konventionerna.

FÖRKLARING AV EFTA-STATERNAS REGERINGAR OM
EUROPEISKA GEMENSKAPENS STADGA OM GRUNDLÄGGANDE SOCIALA
RÄTTIGHETER FÖR ARBETSTAGARE

EFTA-staternas regeringar delar uppfattningen att ett utvidgat ekonomiskt samarbete måste åtföljas av framsteg i integrationens sociala dimension, vilka måste uppnås i fullt samarbete med arbetsmarknadens parter. EFTA-staterna vill aktivt bidra till utvecklingen av den sociala dimensionen i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. De välkomnar därför det förstärkta samarbete på det sociala området med gemenskapen och dess medlemsstater, som åstadkommits i detta avtal. EFTA-staternas regeringar är medvetna om vikten av att i detta sammanhang garantera grundläggande sociala rättigheter för arbetstagare i hela EES och stöder de principer och grundläggande rättigheter som läggs fast i stadgan om grundläggande sociala rättigheter av den 9 december 1989, samt påminner om subsidiaritetsprincipen som nämns där. De konstaterar att vederbörlig hänsyn måste tas till mångfalden av nationell praxis vid genomförandet av sådana rättigheter, i synnerhet vad gäller den roll som spelas av arbetsmarknadens parter och kollektivavtal.

**FÖRKLARING AV ÖSTERRIKES REGERING
OM GENOMFÖRANDET AV ARTIKEL 5 I DIREKTIV 76/207/EEG
I FRÅGA OM NATTARBETE**

Republiken Österrike förklarar,

med kännedom om principen om lika behandling, så som den fastställs i detta avtal,

med hänsyn till Österrikes skyldighet att enligt detta avtal införliva gemenskapens regelverk i österrikisk rättsordning,

med hänsyn till andra folkrättsliga förpliktelser som Österrike har åtagit sig,

med beaktande av de hälsoskadliga effekterna av nattarbete och av det särskilda behovet av skydd för kvinnliga arbetstagare,

att den är villig att beakta det särskilda behovet av skydd för kvinnliga arbetstagare.

FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN

Europeiska gemenskapen anser att den österrikiska regeringens ensidiga förklaring om genomförandet av artikel 5 i direktiv 76/207/EEG i fråga om nattarbete inte skall medföra någon inskränkning i avtalsparternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet.

**FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN OM EFTA-
STATERNAS RÄTTIGHETER VID EG-DOMSTOLEN**

1. I syfte att öka den rättsliga homogeniteten inom EES genom att bereda EFTA-staterna och EFTA:s övervakningsmyndighet möjlighet att intervensera vid EG-domstolen, skall gemenskapen ändra artiklarna 20 och 37 i stadgan för Europeiska gemenskapernas domstol och första instansrätt.
2. Vidare skall gemenskapen vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att EFTA-staterna, vad beträffar tillämpningen av artiklarna 2.2 b och 6 i protokoll 24 till EES-avtalet, får samma rättigheter som EG-medlemsstaterna enligt artikel 9.9 i förordning (EEG) nr 4064/89.

FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN OM EFTA-
STATERNAS JURISTERS RÄTTIGHETER ENLIGT GEMENSKAPSRÄTTEN

Gemenskapen förbinder sig att ändra stadgan för Europeiska gemenskapernas domstol och första instansrätt för att säkerställa att de ombud som utses att företräda en EFTA-stat eller EFTA:s övervakningsmyndighet i ett visst mål eller ärende får biträdas av en rådgivare eller en advokat som är behörig att uppträda inför domstol i en EFTA-stat. Gemenskapen förbinder sig vidare att säkerställa att jurister som är behöriga att uppträda inför domstol i en EFTA-stat får företräda enskilda och näringsidkare vid Europeiska gemenskapernas domstol och första instansrätt.

När de uppträder inför Europeiska gemenskapernas domstol och första instansrätt, skall sådana ombud, rådgivare och advokater, åtnjuta den immunitet och de rättigheter som krävs för att de skall utföra sina uppgifter på ett självständigt sätt, i enlighet med de villkor som skall fastställas i dessa domstolarnas arbetsordning.

Gemenskapen skall dessutom vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att EFTA-staternas jurister åtnjuter samma rättigheter enligt gemenskapsrätten som EG-medlemsstaternas jurister när det gäller immunitet i fråga om rättsliga åtgärder.

**FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN OM DELTAGANDE
AV EXPERTER FRÅN EFTA-STATERNA I EG-KOMMITTÉER
MED ANKNYTNING TILL EES I ENLIGHET MED ARTIKEL 100
I AVTALET**

Europeiska gemenskapernas kommission bekräftar att det vid tillämpning av de principer som anges i artikel 100 förutsätts att varje EFTA-stat utser sina egna experter. Dessa experter skall vara jämställda med experter från EG-medlemsstaterna i beredningsarbetet inför sammankallandet av de EG-kommittéer som berörs av rättsakterna i fråga. EG-kommissionen skall fortsätta med överläggningarna så länge som det anses nödvändigt innan den lägger fram sitt förslag vid ett formellt sammanträde.

**FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN OM
ARTIKEL 103 I AVTALET**

Europeiska gemenskapen anser att den får uppskjuta den slutliga tillämpningen av det beslut av Gemensamma EES-kommittén som avses i artikel 103.1 i avtalet till dess att de konstitutionella krav som avses i artikeln till fullo har uppfyllts av EFTA-staterna.

**FÖRKLARING AV EFTA-STATERNAS REGERINGAR
OM ARTIKEL 103.1 I AVTALET**

I syfte att åstadkomma ett homogent EES, och utan inskränkning i sina demokratiska institutioners funktion, kommer EFTA-staterna att verka för att de nödvändiga konstitutionella kraven uppfylls enligt bestämmelserna i första punkten i artikel 103.1 i EES-avtalet.

**FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN
OM TRANSITERING INOM FISKESEKTORN**

Det är gemenskapens uppfattning att artikel 6 i protokoll 9 också kommer att bli tillämplig om en ömsesidigt till-fredsställande lösning på transiteringsfrågan inte uppnås före avtalets ikraftträdande.

**FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN SAMT FINLANDS,
LIECHTENSTEINS, SCHWEIZ, SVERIGES OCH ÖSTERRIKES
REGERINGAR OM PRODUKTER AV VAL**

Europeiska gemenskapen samt Finlands, Liechtensteins, Schweiz, Sveriges och Österrikes regeringar förklarar att tabell I i tillägg 2 till protokoll 9 inte påverkar det importförbud som de tillämpar för produkter av val.

FÖRKLARING AV SCHWEIZ REGERING
OM TULLAR AV FISKAL KARAKTÄR

Det interna förfarandet för omvandling av tullar av fiskal karaktär till intern beskattning har inletts.

Utan att tillämpningen av protokoll 5 till avtalet påverkas, skall Schweiz vid tidpunkten för ikraftträdandet av den interna beskattningen avskaffa dessa tullar för de tulltaxenummer som uppräknas i tabellbilagan till protokoll 5, under förutsättning att de konstitutionella och övriga lagändringar som är nödvändiga blir godkända i enlighet med landets interna lagstiftning.

En folkomröstning om denna fråga skall hållas före utgången av år 1993.

Vid positivt resultat av den konstitutionella folkomröstningen skall Schweiz verka för att tullar av fiskal karaktär omvandlas till intern beskattning före utgången av år 1996.

FÖRKLARING AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN
OM BILATERALA AVTAL

Gemenskapen anser att trots att

- de bilaterala avtalen om varutransporter på landsväg och med tåg mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Österrike och mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Schweiz,
- de bilaterala avtalen om vissa bestämmelser om jordbruk mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och var och en av EFTA-staterna,
- de bilaterala avtalen om fiske mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Sverige, Europeiska ekonomiska gemenskapen och Norge och Europeiska ekonomiska gemenskapen och Island,

har fastställts i skilda rättsakter, utgör de en del av det samlade resultatet av förhandlingarna och är en nödvändig förutsättning för att gemenskapen skall godkänna EES-avtalet.

Gemenskapen förbehåller sig rätten att uppskjuta ingåendet av EES-avtalet till dess att den har underrättats om att ovannämnda bilaterala avtal har ratificerats av de berörda EFTA-staterna. Förbehållet avser även vilka slutsatser som bör dras i händelse av att dessa avtal inte ratificeras.

FÖRKLARING AV SCHWEIZ REGERING OM AVTALET
MELLAN EEG OCH SCHWEIZISKA EDSFÖRBUNDET OM VARUTRANSPORTER
PÅ LANDSVÄG OCH MED TÅG

Schweiz skall sträva efter att ratificera det bilaterala avtalet mellan EEG och Schweiziska edsförbundet om varutransporter på landsväg och med tåg före ratifikationen av EES-avtalet, samtidigt som det vidhåller sin ståndpunkt att EES-avtalet och detta bilaterala avtal skall betraktas som två skilda rättsakter med var sitt innehåll.

**FÖRKLARING AV ÖSTERRIKES REGERING OM AVTALET
MELLAN EEG OCH REPUBLIKEN ÖSTERRIKE OM
VARUTRANSPORTER PÅ LANDSVÄG OCH MED TÅG**

Österrike skall sträva efter att ratificera det bilaterala avtalet mellan EEG och Republiken Österrike om varutransporter på landsväg och med tåg före ratifikationen av EES-avtalet, samtidigt som det vidhåller sin ståndpunkt att EES-avtalet och detta bilaterala avtal skall betraktas som två skilda rättsakter med var sitt innehåll.

FÖRKLARING AV EFTA-STATERNAS REGERINGAR
OM EFTA:S FINANSIELLA MEKANISM

EFTA-staterna anser att de "lämpliga och rättvisa lösningar" som nämns i den gemensamma förklaringen om den finansiella mekanismen bör innebära antingen att en EFTA-stat som ansluter sig till gemenskapen inte skall vara bunden av en finansiell förpliktelse som EFTA:s finansiella mekanism har åtagit sig efter den statens anslutning till gemenskapen eller att statens bidrag till EG:s allmänna budget skall anpassas i motsvarande mån.

**FÖRKLARING AV EFTA-STATERNAS REGERINGAR
OM EN DOMSTOL I FÖRSTA INSTANS**

Om det visar sig nödvändigt, kommer EFTA-staterna att upp-rätta en domstol i första instans för mål på konkurrensområdet.

SÖ 1993:24

